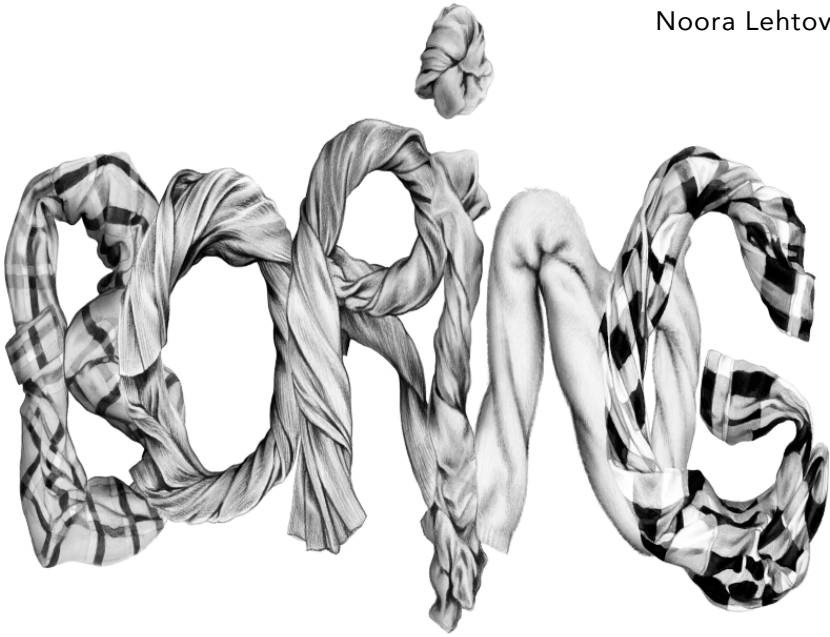

Tylyydestä kehkeytynyt kiertue
ja dialogiin perustuva kuratointi

Noora Lehtovuori

Noora Lehtovuori
Taideyliopiston Kuvataideakatemia
Praxis – taiteen ja esittämiskäytäntöjen kuvataiteen maisterin opinnäytetyö:

**TYLSYYDESTÄ KEHKEYTYNYT KIERTUE
JA DIALOGIIN PERUSTUVA KURATOINTI**
5.4.2022

NÄYTTELYT:

LIFE IS BORING 9.1.–31.1.2020
Noora Lehtovuori ja Anne Törnroos
KANNELTALON GALLERIA

LIFE IS BORING 5.2.–23.2.2020
Noora Lehtovuori ja Chih Tung Lin
OULUN GALLERIA 5

LIFE IS BORING 2.4.–29.4.2020
Noora Lehtovuori ja Oula Rytkönen
KAUHAVAN TAIDEGALLERIA,
(Koronavirus epidemian takia näyttely jouduttiin perumaan, mutta kirjallisessa osiossa avataan prosessia)

LIFE IS BORING 1.10.–10.10.2020
Noora Lehtovuori ja Hannah Bohnen
BERLIININ GALERIE PLEIKU

Opinnäytteen vastaava professori:
Anna-Kaisa Rastenberger

Opinnäytteen ohjaajat:
Anna Jensen ja Sakari Tervo

Opinnäytteen tarkastajat:
Lena Seraphin ja Mari Martin

Kirjoittamisen ohjaajat:
Antti Salminen, Elina Saloranta ja Melina Voipio

Kannenkuva: Minni Havas (2019).

TIIVISTELMÄ

Kuvataiteen maisterintutkintoni Praxis – taiteen ja esittämiskäytäntöjen opinnäytetyö muodostuu kahdesta osasta: kirjallisesta sekä taiteellisesta osuudesta, jotka esitetään yhtenä kirjallisena kokonaisuutena.

Opinnäytetyöni taiteellinen osuus koostuu vuoden 2020 Life Is Boring -näyttelykiertueesta. Tämä kiertue oli ideoimani projekti, jossa tutkin tylsyyden olemusta nyky-yhteiskunnassa neljän eri taiteentekijän kanssa: Kannelmäessä Anne Törnroosin, Oulussa Chih Tung Linin, Kauhavalla Oula Rytkösen ja Berliinissä Hannah Bohnenin. Kaikki tekijät jakoivat omakohtaisen kiinnostuksen tylsyyteen ja halusivat haastaa sen, miten tylsyyttä käsitellään ymmärretään yhteiskunnassa.

Taiteellisen osuuden dokumentaatio koostuu kolmesta toteutuneesta näyttelystä sekä Life Is Boring -Instagram-tilin kautta nähtävästä näyttelyprosessista. Julkaisun lopusta löytyvät näyttelyiden dokumentaatiot.

Kirjallinen osuus analysoi Life Is Boring -näyttelykiertueen prosessia ja sisällöllisiä kysymyksiä oppimisprosessina, ja se on kirjoitettu henkilökohtaisesta näkökulmasta. Tulen taiteilijapositionista ja olen kiinnostunut siitä, miten tätä lähtökohtaa voisi hyödyntää kuraattorin toiminnassa. Vuoden 2020 teemallinen näyttelykiertue oli jatkoa vuoden 2019 Life Is Dangerous -näyttelykiertueelle, jossa lähestyin tylsyyttä Pohjoismaisessa nyky-yhteiskunnassa. Kirjallisessa osuudessa tuon esiin taiteilija-kuraattori-kontekstin, jota muun muassa Elena Filipovic on käsitellyt. Kuraattorin roolin ja toiminnan analysoinnissa peilaan kuraattoreiden Bonaventure Soh Bejeng Ndikung, Elena Filipovic, Paul O'Neil ja Taru Elfving näkemyksiä siitä, miten se ilmenee nykytaiteessa.

Life Is Boring -näyttelykiertueen näyttelyiden pääpaino oli tilallisessa dialogissa kahden aktiivisen tekijän välillä. Kirjallisessa osiossa keskityn tarkastelemaan prosessien yksityiskohtaista etenemistä sekä taiteilijan ja kuraattorin rooleja ja toimintoja näyttelyprosessissa. Näin pyrin avaamaan dialogisen työskentelyn mahdollisuuksia ja haasteita. Käsitellen dialogia pyrkimyksenä tasa-arvoiseen suhteeseen, josta myös tutkija Kai Alhanen on kirjoittanut kirjassaan *Dialogi demokratiassa*.

SISÄLLYSLUETTELO:

KIRJALLINEN OSUUS:

TIIVISTELMÄ	5
KIITOKSET	11
ALKUSANAT	12
TAUSTA	
1.1. Lähtökohta taiteilijana ja galleriatilan haasteet sekä mahdollisuudet	15
1.2. Kiinnostus välittäjän roolia ja siihen liittyvää vastuuta kohtaan	18
MITÄ KURATOINTI ON	
2.1. Kuratointi terminä	20
2.2. Kuratoinnin diskurssista	21
NÄYTTELYPROSESSI	
3.1. Teeman syntyminen ja rakentuminen näyttelytilaan Göteborgissa	24
3.2. Tylsyys näyttelykiertueen teemana	26
3.3. Teeman muuntuminen ja Life Is Boring -projektin synty	27
3.4. Kuratoriaalinen valinta Life Is Boring -projektissa	28
3.5. Valintojen erittely ja niitä ohjaavat arvot	30
KURAATTORIN ROOLI	
4.1. Kuraattori: valta ja vastuu	32
4.2. Vallankäyttö projektissa	35
DIALOGI JA TOIMINTA	
5.1. Dialogin hahmottaminen	37
5.2. Dialoginen työskentely	38
5.3. Dialogi Raumalla	40
5.4. Dialogi Oulussa, Kauhavalla ja virtuaalisesti	43
5.5. Haasteet prosessissa	44
DIALOGIIN ASTUMINEN: KUUNTELEMINEN, REHELLISYYS JA TOISEN KUNNIOITUS	
6.1. Toisen hyväksyminen	46
6.2. Miten kuunnella?	47
RAKASTAMINEN	
7.1. Opetella rakastamaan	49
7.2. Ensimmäiset rakkauden oppitunnit	50
7.3. Rakkaus ja filosofien elämät	51

7.4. Rehellisyys puhdistaa	52
DIALOGI NÄYTTELYPROSESSISSA	
8.1. Dialoginen prosessi ja teoksiin vaikuttavat asiat	54
8.2 Galleriassa työskentely sekä gallerioiden kanssa neuvottelu	56
8.3. Galleriatilassa	58
8.4. Kuunteleminen galleriatilassa	60
8.5. Life Is Boring -kiertuepaita teoksena	62
8.6. Ristiriidat ja pyrkimys demokraattiseen toimintaan	65
8.7. Kauhavan näyttelyn kohtalo	67
NÄYTTELYIDEN JÄLKEEN	
9.1. Projektin esittely ja sitä seurannut idea julkaisuun	68
9.2. Työskentelyni lähtökohdat	69
9.3. Taiteilijan ja kuraattorin roolit	70
LOPPUSANAT: KURAATTORINA TOIMIMINEN JATKOSSA	73
LÄHTEET	77
TAITEELLINEN OSUUS:	
LIFE IS BORING -NÄYTTELYIDEN DOKUMENTOINTI:	
SOPIMUKSET	86
KANNELTALON GALLERIA, 9.1.–31.1.2020 Noora Lehtovuori ja Anne Törnroos	90
OULUN GALLERIA 5, 5.2.–23.2.2020 Noora Lehtovuori ja Chih Tung Lin	124
KAUHAVAN TAIDEGALLERIA, 2.4.–29.4.2020 Noora Lehtovuori ja Oula Rytönen (Näyttelytekstit ja radiohaastattelu)	155
BERLIININ GALERIE PLEIKU, 1.10.–10.10.2020 Noora Lehtovuori ja Hannah Bohnen	158
KUVALUETTELO	188

KIITOKSET

Suuri kiitos Annelle, Chih Tungille, Hannahille, Minnille ja Oulalle inspiroivasta tylsyyden taipaleesta 2019–2020. Kiitos näyttelykiertueen gallerioiden henkilökunnille yhteistyöstä. Kiitos avusta: Alex Williamson, Jonas Fischer, Riku-Pekka Kellokoski, Rooftop press: Tuukka Kaila ja Misa Asanuma.

Kiitos ystävät ja kollegat keskusteluista. Kiitos Jussi Urpalainen näkökulmien jakamisesta. Kiitos kirjoituskursseilla osallistuneet opiskelijat sekä praxislaiset kommentteista. Kiitos perheelle tuesta ja avusta.

Kiitos evästyksestä ja ohjaamisesta: Anna-Kaisa Rastenberger, Anna Jensen, Kaija Kaitavuori ja Sakari Tervo. Kiitos kirjoitustuesta: Antti Salminen, Elina Saloranta ja Melina Voipio ja sekä lopputyöni oikolukemisesta Elina Saloranta.

ALKUSANAT

Lopputyöni tarkastelee kuraattorin roolin suomia mahdollisuuksia ja vastuita, kun työskennellään dialogisessa yhteistyössä. Tulen taiteilijapositionista ja olen kiinnostunut siitä, miten tätä lähtökohtaa voisi hyödyntää kuraattorin toiminnassa ja mitä se tarkoittaisi käytännön tasolla. Kuraattori on aina vuorovaikutussuhteessa henkilöihin, tilanteisiin ja asioihin, mutta lähempi tarkastelu ja dialogiin liittyvien käytäntöjen erottelu voi auttaa ymmärtämään kuraattorin roolin tuomia mahdollisuuksia ja vastuita. Yhtenä dialogisen toiminnan tarkasteluni kehyksenä toimii galleriatila niin sanottu valkoinen kuutio, jossa kaikki taiteellisen osuuden näyttelyt tapahtuivat.

Opinnäytetyöni taiteellinen osuus koostuu vuoden 2020 Life Is Boring -näyttelykiertueesta. Life Is Boring -näyttelykiertue oli ideoimani projekti, jossa tutkin tylsyyden olemusta nyky-yhteiskunnassa neljän eri taiteentekijän kanssa: Kannelmässä Anne Törnroosin, Oulussa Chih Tung Linin, Kauhavalla Oula Rytkösen ja Berliinissä Hannah Bohnenin. Kaikki tekijät jakoivat omakohtaisen kiinnostuksen tylsyyteen ja halusivat haastaa sen, miten tylsyyden käsite ymmärretään.

Tämä vuoden 2020 teemallinen näyttelykiertue oli jatkoa vuoden 2019 Life Is Dangerous -näyttelykiertueelle, jossa lähestyin tylsyyttä Pohjoismaisessa nyky-yhteiskunnassa. Kiertue sai alkunsa soolonäyttelystäni, jonka toteutin Göteborgissa vuonna 2018. Vuonna 2019 kierrätin Life Is Dangerous -näyttelyä Suomessa kolmessa kaupungissa: Kouvolassa, Tampereella ja Lahdessa. Vuodelle 2020 sain neljä uutta näyttelyaikaa, mutta en kokenut mielekkäänä jatkaa soolonäyttelyni kierrättämistä vaan halusin tuoda galleriatilaan enemmän keskustelua tylsyydestä. Näin myös taiteilijan roolini sekoittui lähemmäs kuraattorin roolia. Tuon kirjallisessa osiossa esiin taiteilija-kuraattori-kontekstin, jota muun muassa Elena Filipovic on käynyt läpi kirjassa *The Artist As Curator: An Anthology* (2017).

Life Is Boring -näyttelykiertueen näyttelyiden pääpaino oli tilallisessa dialogissa kahden aktiivisen tekijän välillä. Tässä kirjallisessa osiossa keskityn tarkastelemaan prosessien yksityiskohtaista etenemistä sekä taiteilijan ja kuraattorin rooleja ja toimintoja näyttelyprosessissa. Näin pyrin avaamaan dialogisen työskentelyn mahdollisuuksia ja haasteita. Olen rajannut tarkasteluni ensisijaisesti näyttelyprosessiin ja siinä tapahtuviin neuvotteluihin.

Käsittelen dialogia pyrkimyksenä tasa-arvoiseen suhteeseen, josta myös tutkija Kai Alhanen on kirjoittanut kirjassaan *Dialogi demokratiassa*. Liitän dialogin myös rakkaudelliseen toimintaan. Näitä näkökulmia avaamini enemmän feministi ja kirjailija bell hooksin *Rakkaus muuttaa kaiken* -kirjan

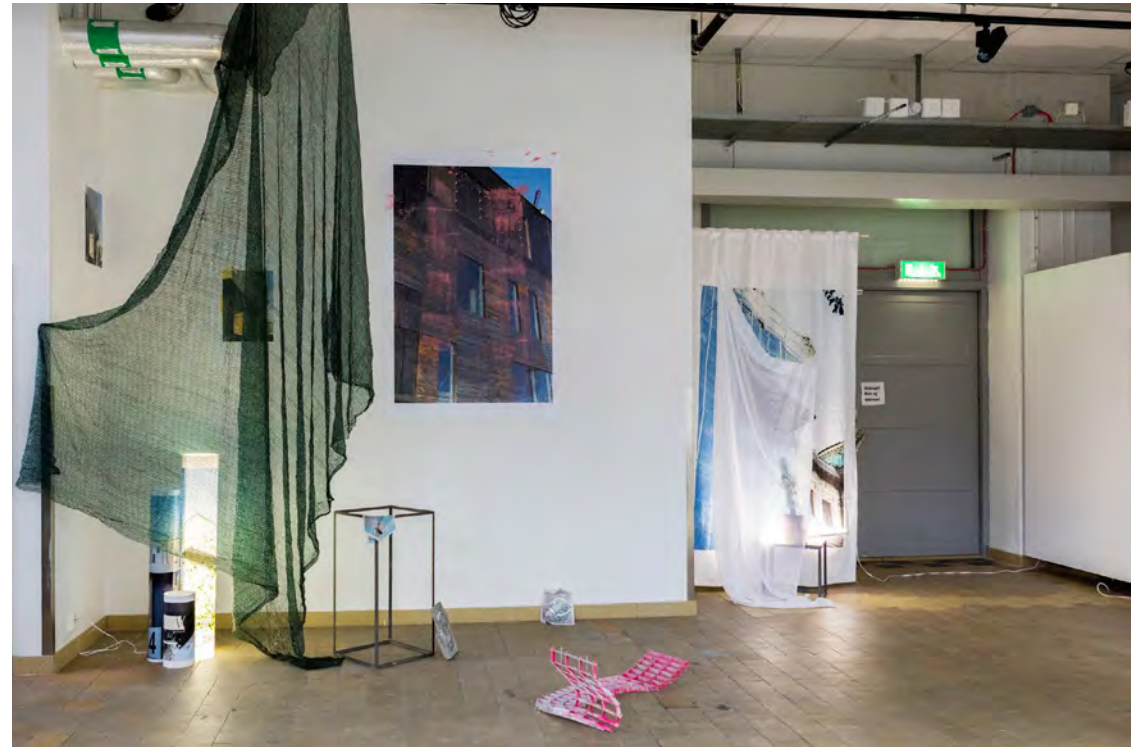
avulla. Kuunteleminen, oppiminen, toisen ihmisen hyväksyminen ja kunnioittaminen ovat tärkeitä lähtökohtia dialogisessa kanssakäymisessä. Näitä puolia peilaan muun muassa psykoterapian professori Jaakko Seikkulan esittelemiini tutkimustuloksiin, jotka ovat nousseet esille avoimeen dialogiin perustuvassa psykoterapiaprosessien tutkimuksessa.

Opinnäytteeni kirjallinen osuus analysoi Life Is Boring -näyttelykiertueen prosessia, toteutusta ja sisällöllisiä kysymyksiä reflektoidusti, oppimisprosessina, ja siksi se on kirjoitettu henkilökohtaisesta näkökulmasta. Lopuksi avaan myös sitä, miten näen kuraattorin roolin jatkossa ja mikä on sen paikka taiteen ekosysteemissä. Kuraattorin roolin ja toiminnan analysoinnissa olen hyödyntänyt muun muassa kuraattoreiden Bonaventure Soh Bejeng Ndikung, Elena Filipovic, Paul O'Neil ja Taru Elfving näkemyksiä siitä, miten se ilmenee nykytaiteessa.

TAUSTA

1.1 LÄHTÖKOHTA TAITEILIJANA SEKÄ GALLERIATILAN HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

Valmistuin kuvataiteen maisteriksi vuonna 2018 Göteborgin yliopistosta pääaineenani valokuvataide. Opiskeluajana työskentelyyni vaikutti kasvava kiinnostus tilallisuutta kohtaan. Minua kiehoiti välitila¹ sekä ajatuksen että konkretian tasolla. Aloin työstää valokuvateoksiani kaksiulotteisesta pinnasta tilallisiksi esityksiksi, installaatioiksi, jolloin pystyin konkreettisesti tarkastelemaan tilallisuuden mahdollisuuksia ja haasteita.

Kuva installaatiostani *In Betweens* (2017) Demo-ryhmänäyttelystä Galleri Formatista Malmöstä vuonna 2017. Kuva: Noora Lehtovuori (2017).

Näyttelyä suunnitellessani kokeilin myös rooliani koreografina. Pohdin yleisön liikuttamista tilassa

¹ Välitila, välillisuus eli tila, joka on kahden tai useamman asian/olomuodon keskellä, esim. vaateen ja ihon välille jäävä tila tai tila, jossa kaksi asiaa yhdistyy ja hakee uutta olomuotoa.

sekä erilaisten tunnelmien aikaansaamista näyttelyn sisällä. Installaatioissani olin kiinnostunut tarkastelemaan sitä, miten yleisö kokee teokseni. Millaisia ajatuksia, tunteita tai tunnelmia ne synnyttävät? Ketkä löytävät työni galleriassa? Kaipasin vuoropuhelua yleisön kanssa. Koin, että tämä voisi johdattaa minua tekijänä uudenlaisiin ratkaisuihin. Keskustelin galleriassa ihmisten kanssa, ja monet halusivatkin jakaa kokemuksiaan ja ajatuksiaan kanssani.

Opin myös, että mikään näyttelytila ei ole koskaan täysin neutraali, ”tyhjä” tila, vaan se asettuu tietyn kehysten sisälle. Tätä problematiikkaa käsittelee muun muassa Brian O’Doherty kirjassaan *Inside the White Cube; The Ideology of the Gallery Space*, jossa hän käy läpi taiteen katsomistavan muuttumista ajan saatossa ja valkoisen kuution käsitteen kehitystä. O’Doherty toteaaakin, että jokaisella instituutiolla on hallinto, arvot ja yleisö, jotka tunkeutuvat gallerian valkoisten seinien läpi ja tekevät sen puolueettomuudesta mahdottoman.²

Esseessään *The Global White Cube* kuraattori Elena Filipovic jatkaa O’Doherty huomiota sekä laajentaa valkoisen kuution tarkastelua globaalille tasolle, biennaaleihin ja muihin suurin näyttelykokonaisuuksiin liittyen. Filipovicin mukaansa valkoisessa kuutiossa ideologia ja muoto yhdistyvät huomaamattamme, ja tähän sokeaan pisteeseen olisi hyvä kiinnittää enemmän huomiota. Hän selvittää, että valkoinen kuutio muistuttaa enemmän kaiverrettua säiliötä kuin tabula rasaa. Galleriatila on hänen mukaansa paljon muutakin kuin vain fyysinen tila, monokromaattiset seinät, jotka rajaavat tietyn geometrisen muodon. Taidemaailmassa valkoinen kuutio määrittelee asenteen taiteeseen, esitystavan ja auran, joka luo väistämättä eräänlaisen kohtalon sädekehän kaiken sen ympärille, mikä sen sisälle jää.³

Valkoisten seinensä takia valkoinen kuutio saattaa näyttytyä viattomana, mutta ei ole sitä. Siksi on tärkeä miettiä näitä galleriatilassa näkymättömiä mutta yhteiskunnan kannalta oleellisia kysymyksiä. Ketkä ovat kutsuttuja galleriatilaan, ja keiden tarinat pääsevät näkyviin? Galleriatilaan liittyy myös tiettyjä opittuja käytäntöjä, rituaaleja ja malleja. Näihin kysymyksiin palaan myöhemmin tekstini edetessä.

Ruotsissa opiskellessani minua kiinnostivat ripustukseen liittyvät arkkitehtoniset kysymykset kuten se, miten modifioida teosta galleriassa, jolla on jo tutuksi tullut yleisö. Maisteriopintojeni alussa vierailin Lina Selanderin *This Misery of Light* -soolonäyttelyssä (2016–2017) Göteborg

2 O’Doherty 1999, 65–86.

3 Filipovic 2005.

Kuva Lina Selanderin soolonäyttelystä *This Misery of Light* Göteborg Konsthallista 2016–2017. Valokuva: Göteborg Konsthall.

Konsthallissa, ja tämä näyttelyvierailu teki minuun suuren vaikutuksen. Selander oli työstänyt näyttelytilaa yhdessä arkkitehti Carl Fransson ja Thomas Paltielin kanssa. Taidehallin keskeinen iso tila oli pimennetty luonnonvalosta, ja suuret videokuvat projisoitiin yleisön sekaan. Kokemus oli hyvin kehollinen ja samalla moniulotteinen.

Suomalainen arkkitehti ja näyttelysuunnittelija Juhani Pallasmaa on kirjoittanut esseen *Eyes of the Skin: Architecture and the Senses (Ihon silmät: arkkitehtuuri ja aistit)*, jossa hän kartoittaa aistien välistä vuorovaikutusta ja kosketusaistin tärkeyttä suunnittelutyössä sekä arkkitehtuuri-ilmaisussa. Hän avaa sitä, kuinka kosketusaistin avulla kokemus maailmasta ja itsestä yhdistyy kokonaisuudeksi. Näin ollen myös visuaaliset havainnot sulautuvat ja integroituvat tähän minuuden haptiseen jatkumoon, ruumiimme muistiin. Pallasmaa korostaa, että kaikki aistit ovat kosketusaistin jatketta, sillä ne ovat ihokudoksen erikoistumia. Ja näin ollen eri aistikokemukset ovat samalla kosketuksen eri muotoja ja siten sukua taktillisuudelle.⁴

Tämä kosketukseen liittyvä näkökulma inspiroi minua tekijänä ottamaan galleriatilassa huomioon myös tilalliset ärsykkeet ja muutkin aistit kuin vain näköaistin. Näin installaatiotaiteessa

4 Pallasmaa 2016.

mahdollisuuden muokata totuttua tilaa uudenlaiseksi galleriakokemukseksi. Tässä yhteydessä minua alkoivat kiinnostaa myös yleisön rooli ja esityksellisyys sekä niihin liittyvät rajapinnat. Milloin yleisöstä tulee osa teosta/performanssia? Milloin ja miten performanssi alkaa? Mitkä ovat näyttelytiloihin liittyvät rituaalit ja totutut tavat, ja miten niitä voisi haastaa esillepanoissa?

1.2. KIINNOSTUS VÄLITTÄJÄN ROOLIA JA SIIHEN LIITTYVÄÄ VASTUUTA KOHTAAN

Valokuvaopintojeni aikana työskentelin myös projektipäällikkönä a-venuessa⁵, joka on Göteborgin yliopiston tukema luova alusta. Koin työhön liittyneen vuoropuhelun opiskelijoiden, instituution ja koulun ulkopuolisten organisaatioiden välillä tärkeäksi ja minulle muodostuneen välittäjäroolin kiinnostavaksi. Kun valmistuin, en enää halunnut jatkaa freelancervalokuvaajana, joka oli aikaisempi ammattini, vaan halusin edistää aktiivisemmin mahdollisuuksia taiteen kohtaamiseen yhteiskunnassa. Tähän olin saanut kimmokkeen a-venuesta. Muoto tai rooli tälle uudelle suunnalle oli vielä epäselvä, ja siksi hakeuduin työharjoitteluun Helsingissä sijaitsevaan PUBLICSiin.

PUBLICS on nykytaiteeseen keskittyvä kuratoriaalinen organisaatio, joka toimii samankaltaisessa välittäjäroolissa taiteen, yleisön ja eri organisaatioiden välillä kuin a-venue. PUBLICSin taiteellisesta toiminnasta vastaavat kuraattori ja kirjailija Paul O'Neil sekä muun muassa Porin Kulttuurisäädössä toimiva kuraattori Eliisa Suvanto. PUBLICS on kehittynyt vuonna 2013 perustetusta nykytaiteen organisaatiosta nimeltä Checkpoint Helsinki⁶ ja on sitoutunut jatkamaan edeltäjänsä toimintaa keskittyen kriittiseen sosiaaliseen ajatteluun, nykytaiteeseen sekä julkiseen toimintaan.⁷

Harjoittelun aikana⁸ minulle valkeni, että taiteilijataustani ja koulutukseni ei välttämättä riittäisi

5 a-venue oli Göteborgin yliopiston rahoittama luova alusta, jonka toiminta tarjosi mm. yliopiston opiskelijoille mahdollisuuden esittää teoksiaan Göteborgin kaupungissa koulun ulkopuolella. a-venuella ei ollut kiinteää galleria- tai näyttelytilaa vaan se etsi yhteistyötahoja kaupungin eri organisaatioista mm. kaupungin kirjaston ja taidehallien kautta. Toimintaa ylläpitivät projektipäälliköt, jotka oli valittu yliopiston kolmesta eri korkeakoulusta (kuvataiteisiin keskittyvä Valand Academy, musiikkiin ja performanssiin keskittyvä HSM (Högskolan för scen och musik) ja muotoiluun keskittyvä HDK (Högskolan för design och konsthantverk)).

6 Nykytaideorganisaatio Checkpoint Helsinki perustettiin vuonna 2013. Organisaatio tilasi ja tuotti nykytaidetta kutsumalla kansainvälisiä taiteilijoita ja kuraattoreita työskentelemään Helsinkiin osana helsinkiläistä arkea. Organisaatiota motivoi taiteen ja taiteilijoiden mahdollisuus rakentaa dialogia yhteiskunnan sisällä. (Checkpoint Helsinki, s.a.)

7 www.publics.fi

8 Halusin oppia käytännön kautta, miten tällainen pieni kansainvälisesti orientoitunut organisaatio toimii. Koin, että työharjoittelu tarjosi hyvän näköalapaikan. Samalla pohdin, miten itse voisin toimia samankaltaisessa organisaatioissa ja roolissa tulevaisuudessa.

asiantuntijan rooliin kuraattorina. Halusin laajentaa tietämystäni taiteen historioista ja teorioista, jotta osaisin taustoitaa näkemyksiäni ja ymmärtää eri diskursseja. Hain Praxis-maisteriohjelmaan vuonna 2018, ja tulin valituksi. Halusin opinnoissa paneutua muun muassa koreografiseen näkökulmaan teosten valinnassa ja suunnittelussa sekä tutkia millaisia draaman kaaria ja millaista rytmillisyyttä näyttelytilaan voisi rakentaa. Koen, että taide tarjoaa moninaisia mahdollisuuksia ja vapauksia, mutta olin kiinnostunut pohtimaan myös taiteen vastuullisuutta. Miten huomioida erilaiset yhteisöt, kun suunnitellaan suuria yleisötapahtumia, ja kuinka teos voisi jatkaa elämää yhteiskunnassa tapahtumien jälkeen?⁹

Työharjoittelun aikana seurasin miten O'Neil ja Suvanto rakensivat PUBLICSin ohjelmaa, joka tuntui elävän, heijastelevan ja reagoivan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Tällainen ei ole mahdollista suurissa instituutioissa, joissa ohjelmat on suunniteltu jo pitkälle parin vuoden päähän. PUBLICSissa on myös Paul O'Neilin lahjoittama taiteeseen erikoistunut kirjasto, ja minun työtehtäviini kuului arkistoida ja järjestellä sitä. Tällä tavoin pääsin konkreettisesti kosketuksiin erilaisten taiteeseen erikoistuneiden julkaisujen kanssa. Kiinnitin huomiota myös siihen, kuinka hyvin O'Neil ja Suvanto pitivät vierailijoistaan huolta. Päädyin itsekin esittelemään Helsinkiä tunnetulle kirjailijalle Chris Kraussille.

9 Motivaatiokirje, Lehtovuori, 21.10.2018.

MITÄ KURATOINTI ON?

2.1. KURATOINTI TERMINÄ

Opintojeni alussa termi ”kuratointi” tuntui valuvan käsistä ja sekoittuvan moneen asiaan. Mitä termillä tarkoitettiin? Millaiseen toimintaan sillä viitattiin? Mitä kaikkea se sisälsi? Mitä sillä oikeutettiin tai veloitettiin? Kuratointi oli kuin ameba, joka muutti jatkuvasti muotoaan ja josta oli vaikea saada otetta. Berliinissä työskentelevä kuraattori ja kirjailija Bonaventure Soh Bejeng Ndikung kirjoittaa tuoreessa kirjassaan *The Delusions of Care* (2021) tästä aikakaudesta, jossa kuratointi on alkanut merkitsemään kaikkea ja samalla ei mitään. Hänen mielestään on tärkeää pohtia, mitä kuratoinnin kautta voidaan tehdä.¹⁰ Opintojeni ensimmäisinä päivinä professori Anna-Kaisa Rastenberger pyysikin meitä opiskelijoita kirjoittamaan siitä, mitä kuratointi meille merkitsi. Tämä auttoi hahmottamaan henkilökohtaista suhdetta termiin ja kiinnostuksen kohteisiin sen sisällä.

Palatessani tekstin äärelle nyt – vuonna 2022 – näen, miten hahmotin kuratoinnin opintojeni alussa. Halusin selvittää käytännön kautta, mitä termi voisi tarjota minulle tulevaisuudessa, vaikka koin sen vielä olevan itselleni vieras rooli tai kaukainen toimenkuva. Olin kuitenkin kiinnostunut tästä risteilevästä välittäjän roolista taiteilijoiden, taideteosten, yleisön ja paikkojen välillä. Minulla oli kokemusta yhteistyöstä taiteilijana, mutta halusin asettua vahvemmin välittäjän rooliin ja tarkastella sitä laajemmin, myös sen tarjoamien mahdollisuuksien ja vastuun kautta. Näin dialogin tärkeänä työkaluna tässä. Olin kiinnostunut sattumanvaraisista tapahtumista ja kohtaamisista, asioista, joita ei voi kontrolloida tai tietää projektin alussa.

Kuratointi merkitsi minulle valintoja ja uusien yhdistelmien synnyttämistä, jotka rakentuvat senhetkisten arvojen, tiedon ja intuition perusteella. Tähän sisältyi mielestäni riskejä, jotka olivat läsnä asioiden esittämisessä ja rajaamisessa, sillä oma tietopohja ja kokemus on aina rajallinen. Olin kiinnostunut rytmistä, draaman kaaresta ja niiden sisällä olevista ja niitä ohjaavista valinnoista. Tässä mielessä olin kiinnostunut muun muassa koreografin roolista, siitä, miten liikuttaa ihmisiä tilassa teosten ja tunnelmien avulla. Taiteen esittämisessä minua motivoi holistinen ihmiskuva ja moniaistisuus. Halusin tunnustaa taiteen tekemisessä muitakin toimijuuksia

10 Ndikung 2021, 46.

kuin vain ihmisen, ja minua kiinnosti posthumanistinen¹¹ ajattelutapa.¹²

Huomaan näin jälkeen päin, etten jostain syystä sanoittanut huolenpitoa vuonna 2019 kirjoittamaani tekstiin, vaikka nykyään se on minulle yksi keskeisimpiä puolia kuraattorin toiminnassa. Tämä näkemys on varmasti kehittynyt opintojeni aikana sekä toteuttamieni projektien kautta. Tulin taiteilijapositionista ja minulle tekijyys oli tärkeää attribuutti, joka painottui myös ensimmäisessä tekstissäni. Näkemykseni kuraattorista rinnastui koreografiin, joka ohjaa tilanteita ja kantaa taiteellista vastuuta, eikä esimerkiksi fasilitoijaan, jonka tehtävä on helpottaa muiden toimintaa ja olemista.

2.2. KURATOINNIN DISKURSSISTA

Kirjassaan *The Culture of Curating and The Curating of Culture(s)* Paul O’Neil pohtii itsenäisen kuraattorin ammatin ja toiminnan kehitystä. Hän piirtää kuvaa siitä, kuinka kuratointi on aluksi ymmärretty taidekokoelmien huolehtimisena ja kuinka erilaiset toimintatavat ja niiden sanoittaminen ovat johtaneet itsenäisen kuraattorin ammattikunnan muodostumiseen. Tähän ovat vaikuttaneet niin taiteilijat kuin kuraattorit, taiteilija-kuraattorit ja kuratoriaaliset kollektiivit, jotka ovat kyseenalaistaneet taiteellisen työskentelyn rajapintoja kulttuurisen tuotannon sisällä.¹³

Myös Elena Filipovic on tutkinut taiteilijoiden roolia kuraattorina kirjassaan *The Artist As Curator: An Anthology*. Alkutekstissään *When Exhibition Becomes Form* hän tuo esiin, kuinka taiteilijoiden kuratoimia näyttelyitä on ollut vaikea arkistoida tai tarkastella kategorisesti niiden epäselvän luonteen takia – näyttelyt ovat liian lähellä taiteilijan työtä olematta silti itsenäisiä teoksia. Toisin sanoen taiteilijan kuratoima näyttely ei ole pysyvä, muuttumaton tai keräiltävä asia, kuten länsimaisen taidehistorian määrittelemät objektit yleensä ovat. Tämä seikka on Filipovicin mukaan osaltaan vaikuttanut siihen, että taiteilijoiden kuratoimia näyttelyitä ei ole huomioitu historiankirjoituksessa. Hän nostaa esiin myös erään käytännön kysymyksen, joka liittyy arkistointiin. Miten taiteilijoiden itse kuratoimat näyttelyt tulisi tuoda esille heidän

11 Posthumanistinen ajattelu kyseenalaistaa ihmisen erityisasemaa filosofisesti, biologisesti ja sosiaalisesti. Tämä ajattelu on yleistymässä humanistisessa ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Posthumanismin juuret ovat syvällä ja ne ovat monialaiset, esimerkiksi 1800-luvun lopun luonnontieteellisessä, psykoanalyttisessä ja taloudellis-poliittisessa ajattelussa, 1900-luvun mannermaisessa filosofiassa, 1940-luvun kybernetiikassa ja 1970-luvun ympäristöherätyksessä Posthumanistisen ajattelun on perustana on kuva ihmisestä, joka ei määrity vastakohtaisessa ja väkivaltaisessa suhteessa ei-inhimilliseen. Posthumanismi on moninainen, ristiriitainen yhdistelmä teknologiakehitykseen perustuvaa tulevaisuususkkoa, jossa on mukana inhimillistä itse-epäilyä ja löydettyä liittolaisuutta ei-inhimillisten eläinten kanssa. Se luo toivoa geneettisestä ja mekaanisesta parantumisesta muun muassa tästä liittolaisuussuhteesta ekokatastrofien edessä. (Lummaa ja Rojola 2014)

12 What does curation mean to me? -teksti, Lehtovuori 23.1.2019.

13 O’Neil 2016.

ansioluetteloissaan?¹⁴ Tämä on tärkeä huomio, joka edelleen tuottaa päänvaivaa luovien ihmisten mielissä. Miten kategorisoida tai määritellä omaa tekemistään, sen eri käytäntöjä ja rooleja?

Filipovic nostaa tekstissään esiin kuraattori Simon Sheikhin esittämän huomion. Mitä tarkoittaa, jos siirrämme mielenkiintomme taideobjekteista näyttelyihin näyttelyiden historioissa? Mitä kaikkea tämä paljastaa? Miten historioita on kirjoitettu, luettu ja uudelleen kirjoitettu ja luettu?¹⁵ Vielä voisi lisätä, että ketkä ovat näyttelyiden historioita kirjoittaneet sekä ketkä niitä lukevat? Sheik ehdottaa, että voisimme ottaa näyttelyhistorioiden tarkasteluun toisenkin tavan. Mitä jos tarkastelisimme näyttelyitä materialisoituneiden ideoiden ja käsitteiden kautta, sellaisten, jotka oletettavasti vaikuttavat näyttelyiden taustalla? Tällöin muun muassa demokratia, vapaus tai kehittyminen/progressio voisivat olla mahdollisia kategorioita.¹⁶ Tämä näkökulma on mielenkiintoinen mutta samalla haasteellinen. Miten tällaista ideaa tarkasteltaisiin ja miltä pohjalta ja miten se rajattaisiin?

Edellä mainitussa kirjassaan Paul O'Neil vastaa yhdellä tapaa kuratoinnin historioiden kirjoittamisen ongelmaan. Hänestä kuratoinnin käytäntöjä tutkimalla paljastuu se, miten taidetta on näytetty, esitetty ja välitetty ja miten siitä on keskusteltu osana näyttelyiden tekemisen historioita. Hän toteaa, että kun kirjoitetaan kuratoriaalisista näkökulmista on hyvä pohtia sitä, miten taidenäyttelyistä on tullut osa konseptointia ja miten taide ja sen kontekstoinnit on ymmärretty. O'Neil painottaa, että analyysissä on hyvä huomioida se, miten nämä esitykset on pantu alulle ja organisoitu, miten niitä on kehystetty ja miten niistä on puhuttu sekä se, miten ne, jotka ovat näin asioita ilmaisseet, ovat vastuussa organisoinnista ja tuotannosta.¹⁷

O'Neil onnistuu mielestäni keskittämään tutkimuksen kuraattorin toimintaan laaja-alaisesti ja tuomaan keskusteluun sen, millaisena sitä voi hahmottaa, mitä käytäntöjä siihen kuuluu ja on kuulunut ja kuinka nämä toimet/käytännöt ovat vakiintuneet ajan saatossa. O'Neil esittää, että viimeisen 25 vuoden aikana kuraattorihahmo on siirtynyt taidekokoelmien huolehtijasta itsenäiseksi toimijaksi, jolla on keskeinen asema nykytaiteen maailmassa. Samalla kuratointi on alettu ymmärtää taiteellisen toiminnan kaltaisena luovana toimintana, niin sanottuna kartastona. O'Neilin mukaan nykyisin kuraattori merkitsee maailmanlaajuisesti toimivaa tekijää, jonka työ voidaan tunnustaa omaksi käytännökseen, praktiikaksi. Kuraattori ei merkitse enää hahmoa, joka

14 Filipovic 2017, 7–9.

15 Sama.

16 Sama.

17 O'Neil 2016.

pyörii kulisseissa taustalla.¹⁸

On mielenkiintoista, että O'Neil nostaa kuraattorin nykyiseen määritelmään tekijyyden. Näen itsekin kuraattorin aktiivisena tiedon tuottajana, kokoajana ja kokemuksen synnyttäjänä, mutta tämän rinnalle ovat nousseet vastuullisuus ja tuotannolliset kysymykset: se, miten asioista huolehditaan. Eikä huolehtimisessa ole kyse vain kokoelmista vaan myös kanssaihmisistä ja ympäröivästä maailmasta. Myös O'Neil huomioi tämän nostaessaan kuratoinnin toiminnan alle vastuullisuuden organisoinnista ja tuotannosta.

Tässä lopputyössä tarkoitukseni on keskittyä näihin vastuullisuuteen liittyviin kysymyksiin ja toimintoihin. Mitä tapahtuu näyttelyprosessissa ihmisten, näyttelytilojen ja teosten välillä? Miten toimia vuorovaikutussuhteessa ja mitä se edellyttää? Miten viestiä näyttelystä ja sen prosessista? Tätä muutosta aion tarkastella lähemmin Life Is Boring -näyttelykiertueen avulla, joka lähti liikkeelle Life Is Dangerous -soolonäyttelystäni.

18 Sama.

NÄYTTELYPROSESSI

3.1. TEEMAN SYNTYMINEN JA RAKENTUMINEN NÄYTTELYTILAAN GÖTEBORGISSA

Ensimmäinen Life Is Dangerous -näyttely syntyi tutkimusmatkasta tylsyyteen vuonna 2018.

En vielä näyttelyä tehdessään osannut tarkasti sanallistaa, mitä kaikkea se käsitti.

Valokuvat, joita näyttelyssä esitin, olivat syntyneet Islannissa taideresidenssissä, jossa olin työstämässä lopputyötäni. Lopulta itse näyttely syntyi Ruotsissa. Kuvia katsellessani teema alkoi muotoutumaan.

Valokuvia Islannin SIM-taideresidenssissä viettämäni ajalta (helmikuu 2018). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori.

Valokuvien kautta pystyin lähestymään jotain mihin sanat eivät yltäneet. Valokuvat eivät silti riittäneet aiheen käsittelyyn vaan hain kokonaisvaltaisempaa esitystä installaatiosta. Tähän minua tuki koulumme post doc -tutkija ja kuraattori Sarah Tuck, joka näki, että työskentelytavassani oli koreografian elementtejä. Hän ehdotti, että vierailisin tanssiesityksissä, joiden kautta voisin löytää inspiraatiota draaman kulkuun.

Työstäessäni ja pohtiessani näyttelyä vierailin tanskalais-suomalaisen bändin Liiman konsertissa Göteborgissa ja vaikutuin heidän kappaleestaan *Life Is Dangerous*. Erityisesti kertosäe: 'Cause nothing excites us – nothing good' resonoi minussa. Päätin lainata kappaletta näyttelyn nimessä ja kerroin asiasta myös bändin jäsenille. Myöhemmin, kun olin työstänyt *Life Is Dangerous* -näyttelykiertueelle nettisivut, tiedotin tästä myös julkisesti.¹⁹ Halusin näin tehdä näkyväksi sen,

¹⁹ Pienenä anekdoottina todettakoon, että suomalais-tanskalaisen bändin Liiman kappale *Life is Dangerous* teki taitelijaa suuren vaikutuksen, ja hän löysi siitä samaistumispiintaa tylsyysteemalleen. Hän myös nimesi näyttelynsä kappaleen inspiroimana. (Life Is

kuinka ympäröivät asiat vaikuttavat taiteen prosessiin. Nähtyäni bändin musiikkivideon löysin heidän estetiikastaan samantapaista kuvakerrontaa kuin omista töistäni. Tämä oli mielenkiintoinen yhteensattuma, mihin ehkä ympäröivä aika saattoi vaikuttaa.

Stillkuvia Life Is Dangerous -musiikkivideosta, jonka on ohjannut Hugo Jouxtel (Julkaistu Youtubessa, 29.11.2017).

Hakiessani Praxis-maisteriohjelmaan kerroin tästä prosessista:

Galleriatiloissa olen työstänyt teemaani installaatioiden kautta, jolloin olen voinut tarkastella konkreettisesti tilallista esitystapaa. Erityisesti olen pohtinut näitä aspekteja Life Is Dangerous -soolonäyttelyssäni, joka koostuu kehystetyistä valokuvista, kahdesta readymade-veistoksesta, ääniteoksesta ja videoprojisoinnista. Näyttelyä suunnitellessani kokeilin myös rooliani koreografina pohtien yleisön liikuttamista tilassa ja erilaisten

Dangerous 2019)

Nämä kysymykset ovat minulle edelleen keskeisiä. Näen ne tärkeinä kuraattorin toiminnassa, mutta myös taiteilija voi pohtia näitä kysymyksiä näyttelyä tehdessään. Edellä mainitussa tekstissään *When Exhibition Becomes Form* Elena Filipovic toteaaakin, että ennen kuraattorin nousua tunnustetuksi ammatiksi taiteilijat itse vastasivat usein näyttelypaikan valinnasta, ripustuksesta, lavastuksesta ja teosten valinnoista. Hän jatkaa, että monet taiteilijoiden kuratoimat näyttelyt – ehkä niistä silmiinpistävimät ja vaikuttavimmat – ovat käsitelleet näyttelyä taiteellisenä välineenä, muodon artikulaationa. Taiteilijat ovat usein kieltäytyneet käyttämästä näyttelyn ideaa sellaisena kuin se on perinteisesti mielletty tai he ovat purkaneet sitä ja asettaneet näyttelyyn viittaavat lajiyyt, kategoriat, muodot sekä protokollat vaakalaudalle. Näin taiteilijat ovat muokanneet ajatusta siitä, mitä näyttely voi olla.²¹

Minulle *Life Is Dangerous* -näyttely oli alkusoitto tällaiseen laajempaan toimintaan. Vuonna 2019 sain kolme näyttelypaikkaa Suomesta (Kouvola, Lahdesta ja Tampereelta), ja tämän pohjalta rakentui idea näyttelykiertueesta. Tein kiertueelle nettisivut, Instagram-tilin ja kiertuepaidan, joita käytin tiedottamiseen ja markkinointiin. Samalla peilasin ja tarkastelin omassa taiteellisessa toiminnassani käytäntöjä, jotka viittasivat musiikkibändien kiertueisiin.

3.2. TYLSYYS NÄYTTELYKIERTUEEN TEEMANA

Näyttelykiertueen avulla halusin synnyttää Suomessa laaja-alaisesti keskustelua tylsyydestä. Olen syntynyt ja kasvanut pohjoismaisessa hyvinvointivaltiossa. Huolimatta kaikesta siitä hyvästä, minkä keskellä olen kasvanut, olen kokenut elämäni paikoitellen tylsänä ja latteana. Globaalilla tasolla koen itseni hyvinkin etuoikeutetuksi tämän 'ongelma' kanssa. Väsymykseen asti hoetut lauseet "on lottovoitto syntyä Suomeen" tai "Suomi on onnellisten ihmisten maa" ovat tuntuneet liioittelulta, vaikka Suomessa on monia yhteiskunnallista hyvinvointia edistäviä tekijöitä kuten ilmainen koulutus sekä sosiaaliturva. Osittainen ristiriita on syntynyt siitä, että Suomi ei ole pahoinvoinnista, eriarvoisuudesta tai syrjinnästä vapaa maa. Hyvinvointivaltion etuudet eivät kuulu kaikille. Rikkaana valtiona olemme myös kasvattaneet vaurauttamme hyötymällä toisista maista kolonialistisen perinnön avulla. Kuitenkin hyväosaisena pohjoismaalaisena minua on askarruttanut, kuinka kaiken hyvinvoinnin keskellä elämä itsessään voi näyttäytyä tylsänä, latteana ja merkityksettömänä.

²⁰ Motivaatiokirje, Lehtovuori, 21.10.2018.

²¹ Filipovic 2017, 7–9.

Koin, että 'tylsyys' kosketti jotain perustavanlaatuaista kulmaa olemassaolossani, sitä tyhjyyden tunnetta – selittämättömyyttä – jota mahdollisesti jokainen ihminen kokee jossain vaiheessa ja ehkä pelkääkin. Samalla minusta tuntui, että tätä tyhjyyttä oli helppo paeta viihteeseen tai niin sanottuihin turhiin asioihin. Olin huomannut, että itse olin toiminut näin. Olin esimerkiksi surffaillut nettikaupassa, kun oli 'tylsää', ja ostanut tavaroita, joita en tarvinnut, tai kuluttanut aikaani eri viihdeohjelmien parissa liiakoja ajattelematta. Tällainen toiminta ja jossain määrin jopa siihen turtuminen oli saanut minut pohtimaan sen kauaskantoisempia ulottuvuuksia, osittain sen tuhoisampaakin puolta. Elimme ja elämme kriittisiä aikoja planeetallamme ilmastonmuutoksen myötä. Rikkaan Pohjoismaan kansalaisena halusin ihmisten ympärilläni pysähtyvän pohtimaan kanssani tätä elämäntapaa, sitä, miten kestävä se on planeettamme kannalta.

Toinen puoli oli itse tylsistyminen. Mitä sanalla tarkoitettiin ja mitä se kuvasi? Käytin sanaa usein, mutta en itsekään aina tiennyt, mihin sillä viittasin ja mitä muut sillä tarkoittivat. Sana oli kuin kameleontti. Helposti maastoutuva ja vaikeasti tunnistettava tai määriteltävä. Samalla se arvotti asioita ja tekemisiä. Tylsyyteen liitetään usein vastenmielisiä tunteita, ja tehokkuutta arvostavassa yhteiskunnassa sitä vieroksutaan. Taiteilijana minulla ei ollut valmiita vastauksia, mutta olin kiinnostunut herättämään yhteiskunnallista keskustelua ja pohtimaan tylsyyttä laajemmin ja syvemmin.

3.3. TEEMAN MUUNTUMINEN JA LIFE IS BORING -PROJEKTIN SYNTY

Vuoden 2019 näyttelykiertueen nimeen *Life Is Dangerous* olin hakenut ironista sävyä. Tarkoitus ei ollut olla tuomitseva, mutta olin turhautunut elämäntapaan, jota itsekin harjoitin. Koin, että ihmiset eivät antaneet 'tylsyydelle' mahdollisuutta kohtaamalla sitä. Samalla paradoksaalisesti minua oli kiehtonut tylsyyden toinen ääripää: ihmisen viehätyksen vaaraan ja jännitykseen, mitä tyydytettiin esimerkiksi huvipuistoissa tai extreme-urheilun kautta. Avasin tätä myös nettisivuilla seuraavasti:

Tämä näyttely tarkastelee kriittisesti tylsyyden olemusta tai jossain määrin jopa sen poissaoloa nyky-yhteiskunnassa. Aihe on noussut tarpeesta kohdata enemmistön etuoikeutettu asema hyvinvointivaltiossa ja samalla pohtia ihmisen luontaista viehätystä vaaraan ja jännitykseen. Nykypäivänä ihmiset pitävät tiukasti kiinni älypuhelimistaan, jotka tarjoavat jatkuvalla syötteellä tietoa ja viihdykettä. Näin kenenkään ei tarvitse kokea tylsyyttä. Ihmiset tuntuvat karttavan ja pelkäävän tylsyyttä kuin ruttoa, vaikka

pysähtyneisyys ja tyhjiys voivat tarjota tila eksistentiaalisille kysymyksille, arvoille sekä pohjaa luovuudelle.²²

Seuraavalle vuodelle minulle tarjoutui neljä uutta näyttelypaikkaa. Kriittisen tarkastelun tuloksena huomasin, että aikaisempi lähestymistapani ei ollut kutsunut ihmisiä siihen, mitä olin toivonut, eli että olisimme pohtineet yhdessä tylsyyttä ja vaaranhakuisuutta. Avajaisiin ja vapaamuotoisiin taiteilijataapaamiisiin oli saapunut vain kourallinen ihmisiä, vaikka olin lähettänyt kutsuja ja tiedottanut tapahtumista laajalle sekä hankkinut hyvät juomasponsorit.

Syyt voivat toki olla moninaiset. En ollut tunnettu taiteilija paikkakunnilla tai sitten ihmisillä oli vain muuta tekemistä eikä aihe kiinnostanut. Näyttelykiertueeni oli alkanut Kouvolasta. Kouvolaalaisen hiusstylistini mukaan kouvolaalaiset karttavat paikkoja, jossa naapuri voisi kuulla mitä he oikeasti asioista ajattelevat. Pohdin strategiaani paljon ja päätin jatkossa lähestyä teemaa toisella tapaa: kutsuen ihmisiä avoimemmin mukaan vuoropuheluun ja ilmaisten näyttelyn tylsyyss-teeman selkeämmin – en kiertoteitse. Halusin lähestyä tylsyyttä yhdessä yleisön kanssa – en kertoa tai esittää mitä se on tai miten se pitäisi ymmärtää. Näyttelyn nimi vaihtui. Life Is Boring tuntui resonoivan paremmin.

En myöskään kokenut enää mielekkäänä toistaa samaa soolonäyttelyä tai pelkästään omaa tulkintaani tylsyydestä. Paikkakunnat, jonne tulevan näyttelyn sain (Helsinki, Oulu, Kauhava ja Berliini) olivat kaikki mielenkiintoisia kaupunkeja. Gallerioiden myönteiset näyttelyvalinnat ja ajankohdat piirsivät minulle uuden kartaston. Kaikissa kaupungeissa oli omat kiintoiset puolensa, jotka poikkesivat toisistaan. Kauhava oli pieni eteläpohjanmaalainen kaupunki ja Berliini taas iso taiteen metropoli.

Pohdin, keitä voisin pyytää mukaan. Ketkä olisivat mielenkiintoisia taiteen tekijöitä, ja kuinka mahdollinen näyttelypaikka voisi palvella myös heitä? Tässä näen oman roolini taiteilijana muuttuneen lähemmäksi kuraattorin roolia. Minulla oli teema, jonka pohjalta navigoin siihen sopivia kanssataiteilijoita eli olin kuraattorille tyyppillisen valinnan edessä.

3.4. KURATORIAALINEN VALINTA LIFE IS BORING -PROJEKTISSA

Ensimmäiseen näyttelyyn Helsingin Kanneltalon galleriaan pyysin seuraksi Anne Törnroosia.

²² Life Is Dangerous –nettisivun näyttelykiertueen esittelyteksti. (Life Is Dangerous -näyttelykiertue 2019)

Anne on suunnittelija ja luova tekijä, jonka kanssa olin aikaisemminkin toteuttanut yhteisiä projekteja. Anne oli myös osoittanut kiinnostusta ja tukea Life Is Dangerous -näyttelyprojektia kohtaan. Ystävyytemme kautta olin saanut seurata Annen esteettisen ilmaisun kehitystä läheltä. Mietin Kanneltalon gallerian kohdalla, että meidän dialogimme tylsyydestä voisi olla kiinnostava tilallisesti. Voisimme yhdessä synnyttää monitahoisen esityksen. Tiesin myös, että Anne on tunnollinen, huumorintajuinen ja rohkea tekijä, joten hyppy tuntemattomaan Annen kanssa ei tuntunut pelottavalta. Kanneltalon galleria sijaitsee Helsingin Kannelmässä, ei keskustassa. Tämä oli mielenkiintoinen, mutta samalla haasteellinen näkökulma, jota tulen avaamaan myöhemmin. Anne oli asunut ja työskennellyt Helsingissä yli kymmenen vuotta ja hänellä oli siellä vahva verkosto. Koin, että näyttely toisi hänelle hyvää näkyvyyttä, ja samalla se toisi lisää seuraajia projektille.

Oulun Galleria 5: een kutsuin taiwanilaisen luokkakaverini Chih Tung Linin. Kun esittelin Life Is Dangerous -näyttelykiertuetta luokalleni, Chih Tung antoi rakentavaa palautetta. Hän osasi tehdä tärkeitä kriittisiä huomiota projektin kehittämisen kannalta. Koin, että Chih Tungin kanssa olisi helppoa ja mielekästä käydä vuoropuhelua ja että hänen panoksensa projektin onnistumiseen olisi tärkeä. Olimme aikaisemmin jakaneet yhteisiä mielenkiinnon kohteita taiteen kentältä muun muassa performanssitaiteesta ja tiesin, että Chih Tung on taitava piirtäjä. Ajattelin, että näyttelyprojekti voisi antaa hänelle mahdollisuuden ilmaista tätä taiteellista puolta. Pidän Chih Tungia mieluisana työparina myös hänen persoonansa takia. Hänen kanssaan oli mutkatonta olla. Sytyimme ja innostuimme samankaltaisista asioista emmekä pelänneet haasteita. Ajattelin myös, että Oulu voisi olla kiinnostava miljöö Chih Tungille sijaintinsa puolesta ja tarjota hänelle monipuolisempaa näkökulmaa Suomeen.

Oula Rytönen tuli kuin sattumalta vastaan, kun etsin työparia Kauhavan näyttelyyn. Olimme Oulan kanssa samalla kurssilla, joka tutki yhteistyön mahdollisuuksia Taideyliopiston sisällä. Ajautuimme kurssilla työpariksi, ja työskentely Oulan kanssa oli antoisaa. Jaoimme ajatuksia projekteista ja näkökulmista, joiden parissa operoimme – minä tylsyydestä ja Oula tuhlavuudesta. Pohdimme kurssilla näiden teemojen yhteneväisyyksiä ja löysimme samankaltaisen maaperän muun muassa joutilaisuudesta. Tiesin, että minulta puuttui yhteistyötaho Kauhavalta, ja aloin miettiä, että olisi mielekästä jatkaa tätä jo hyvin alkanutta vuoropuhelua. Lisäksi Oula tuli äänitaiteen ja performanssin puolelta, ja näiden taiteenlajien parissa työskenteleminen kiinnosti minua. Niinpä ehdotin Oulalle yhteisnäyttelyä Kauhavalle. Hän oli innostunut mutta halusi vielä miettiä asiaa, ja annoin hänelle aikaa päätöksentekoon.

Viimeisen näyttelyn kohdalla yhteensattumien määrä vain kasvoi. Olin esittelemässä Life Is Dangerous -näyttelykiertuetta kuvanveiston seminaarissa. Tarkoitukseni oli pitää esitelmä jostain muusta teemasta, mutta kiireessä en ennättänyt miettiä mitään järkevää vaan päätin esitellä jo tutuksi käyneen näyttelykiertueen tylsyydestä. Istuin saksalaisen vaihto-oppilaan, Hannah Bohnen, viereen. Jaoin Hannahin kanssa seminaarin esittelyvuoron. Hannah aloitti esitelmänsä, joka käsitteli tylsyyttä. Olin hämmentynyt ja naurahdin: ”Et voi uskoa Hannah, mutta meillä on tänään sama teema. Minäkin tulen puhumaan tylsyydestä.” Toinen Hannahin valinnassa painanut seikka oli se, että hän oli Saksasta. Olin myös seurannut hänen työskentelyään koulussa ja pidin hänen esteettisestä kielestään, jota hän ilmensi esitelmässäänkin. Esitykseni jälkeen kysyin Hannahilta, että olisiko hän kiinnostunut toteuttamaan taidenäyttelyn Berliinissä kanssani, ja ilokseni hän vastasi myöntävästi. Tilanne oli niin käsittämätön ja kutkuttava, että luulen meidän molempien olleen kiinnostuneita näkemään, mitä siitä syntyisi.

3.5. VALINTOJEN ERITTELY JA NIITÄ OHJAAVAT ARVOT JA PERUSTEET

Edellä esitetyissä valintaprosesseissa kuvasin sitä, mihin perustin valintani ja mitkä asiat niihin vaikuttivat. Lähempi tarkastelu tuo esiin myös arvoja, jotka ovat minulle taiteen tekemisessä tärkeitä riippumatta roolistani. Painotus näiden kohdalla vaihtelee eri projektien parissa.

VISUAALISUUS / ESTEETTISYYS – Olin tutustunut jokaisen tekijän visuaaliseen ja esteettiseen tyyliin. Tämä mahdollisti näyttelyn kuvittelun, vaikka en osannut sitä välttämättä sanoa ääneen. Luotin intuitiooni, joka perustui ennalta nähtyihin töihin ja projekteihin sekä työskentelytapoihin.

LUOTETTAVUUS / HENKILÖKEMIAMAT – Halusin valita luotettavat työskentelykumppanit, joiden kanssa uskaltaisin ottaa hypyn tuntemattomaan. Tähän valintaan vaikuttivat henkilökemiat, asioista innostuminen, avoimuus ja se, miten luotettavasti henkilö käyttäytyi seurassani ja miten sovitut asiat pitivät välillämme.

KRIITTISYYS JA ASIOIHIN SYVENTYMINEN – Taiteilijana olen halunnut tarkastella asioita mahdollisimman moniulotteisesti haastaen sekä omia että muiden näkemyksiä ja ennakkoluuloja. Olen kokenut haasteiden asettamisen luottamuksena kehitykseen ja kasvuun. Jokainen tekijä, jota pyysin projektiin, omasi kriittistä näkökulmaa: halua tutkia, kehittää ja laajentaa ymmärrystä ennalta oletetusta. Tämä lähtökohta oli jokaisessa kohtaamisessa läsnä. Näin ollen uskoin, että dialogi avaisi jokaisen tekijän kohdalla mielenkiintoisia näköaloja tylsyyteen ja syventäisi keskustelua siitä.

HUUMORI – Näen huumorin tärkeänä, kun työskennellään haastavien asioiden tai teemojen parissa. Se luo maaperää ihmisyydelle. Sana ”huumori” juontaa juurensa latinalaiseen sanaan ”humus” (maaperä), joka on myös sanojen ”humilitas” (nöyryys) ja ”humanitas” (ihmisuus, ihmiskunta) alkuperä.²³ Minulle oli tärkeää, että prosessissa oli tilaa itseironialle ja että jokaisen taiteilijan kanssa pystyimme nauramaan. Naurua pidetään suorimpana väylänä kahden ihmisen välillä. Ilon kirjassa Dalai-Lama ja Desmond Tutu keskustelevat huumorin merkityksestä ihmisyydessä. He näkevät huumorin keinona murtaa sosiaalisia raja-aitoja. Huumori on myös oiva väline valtasuhteiden kyseenalaistamiseen.²⁴

TAITEEN MONIALAISUUS / MONIMEDIAISUUS – Tekijöiden valinnoissa minulle merkittävät myös heidän taitonsa ja erikoistumisensa eri medioiden parissa. Halusin nostaa kädentaitojen merkitystä galleriatilassa ja siksi esimerkiksi Annen tausta muotisuunnittelijana oli minulle tärkeää. Halusin myös työskennellä äänen parissa galleriatilassa, ja näin Oulan erikoistumisen äänitaiteeseen mahdollistavan tämän.

23 Dalai-lama, Tutu ja Abrams 2016,172.

24 Dalai-lama, Tutu ja Abrams 2016,171–176.

KURAATTORIN ROOLI

4.1. KURAATTORI: VALTA JA VASTUU

Tiesin jo heti Life Is Boring -projektin alussa, etten pystyisi maksamaan osallistumisesta kenellekään. Projektiin lähteminen edellytti siis ennen kaikkea vapaaehtoisuutta. Itseäni projektissa motivoivat sen teema ja monitahoinen oppiminen sekä mahdollisuus taiteen tekemiseen. Olimme kaikki varhaisessa vaiheessa taiteellista uraa ja siinä mielessä suhteellisen tasa-arvoisessa asemassa. Kuitenkaan tällainen projekti ei koskaan ole täysin tasa-arvoinen. Käsitin olevani valta-asemassa muuttaessani projektia yhteistyöksi eri taiteilijoiden kanssa. Olin valinnut ja kutsunut henkilöt mukaan tähän projektiin, vaikka tämän jälkeen tarkoitus oli jakaa toimivaltuuksia.

Minulle oli tärkeää, että galleriatilassa olisi kaksi aktiivisessa roolissa olevaa tekijää ja että työskentely perustuisi vuoropuhelulle. Kaksi ihmistä ovat lähtökohtaisesti aina valtasuhteessa. Muuan muassa edesmennyt ranskalainen filosofi Michel Foucault avaa tätä näkökulmaa kirjassaan *Seksuaalisuuden historia*. ”Valta on läsnä kaikkialla, koska kaikki näyttää sisältyvän sen voittamattomaan ykseyteen, mutta varsinkin koska valta tuottaa itse itseään joka hetki, jokaisessa tai oikeastaan jokaisen pisteen jokaisessa suhteessa toiseen.”²⁵ Siksi mielestäni on tärkeä tarkastella, mitä valtasuhteissa tapahtuu ja mistä siinä on kyse. Toisinaan, kun puhutaan vallankäytöstä, sanaan sekoittuu vallan väärinkäyttöön, jolloin valtaa tai valtapositiota käytetään väärin esimerkiksi vahingoittaen tai hyötyen toisesta henkilöstä.

Näyttelijä, ohjaaja ja käsikirjoittaja Simo Routarinne avaa teoksessaan *Valta ja vuorovaikutus*, kuinka sosiaalitiiteen piirissä valta jakautuu kahteen luokkaan: asemasta määräytyvään ja persoonalliseen valtasuhteeseen. Asemasta johdettava valta on usein pysyvä ilmiö, jossa vallankäyttö monesti nähdään yksisuuntaisena hallitsemisena tai vaikuttamisena. Näin valta määräytyy sosiaalisen aseman eli statuksen pohjalta, jolloin yksilön vaikutusvalta kasvaa mitä arvostetummassa asemassa hän on muihin nähden.²⁶ Hyvänä esimerkkinä arvostetusta asemasta käsin johdetusta vallasta toimii lääkäri.

Myös kuraattori on valta-asemassa näyttelykontekstissa, sillä kuraattori on usein

²⁵ Foucault 1998, 69–76.

²⁶ Routarinne 2007, 5.

asiantuntijaroolissa ja vastaa näyttelyn taiteellisesta suunnasta. Hänen positiossaan on hyvä pohtia muun muassa sitä, kuinka kuunnella taiteilijoita näyttelyprosessin aikana. Millaisia sanoja kuraattori käyttää ja mitkä asiat vaikuttavat päätöksiin? Onko esimerkiksi kiire sellainen seikka, jolla painostetaan ratkaisun syntymistä? Vai onko projektille varattu tarpeeksi aikaa ja onko osallistujille kerrottu aikarajoista?

Osallistuvat taiteilijat ovat tietenkin omalta osaltaan vastuussa siitä, että sovitut asiat pitävät ja että he kertovat kuraattorille mahdollisista viivästyksistä tai esteistä, jotta luottamus säilyy. Taiteilijat ovat kuitenkin usein kuraattorin kutsumia ja näin riippuvaisia kuraattorin visiosta tai asiantuntevuudesta. Kuraattori on valta-asemassa heihin nähden. Myös kuraattorin asema taidemaailman portinvartijana luo vuorovaikutukseen usein epätasapainoisen asetelman.

Taava Koskinen on kirjoittanut Image-lehteen artikkelin taidemaailman portinvartijan roolista Suomessa. Artikkelia varten hän haastatteli keskeiseksi katsomiaan galleristeja ja kuraattoreita, joilla on valta päättää, keiden taiteilijoiden töitä yleisö pääsee kohtaamaan. Nämä valinnat muokkaavat suomalaista taidekenttää ja näkyvyyttä. Museonäyttelyt seuraavat vasta, kun taiteilija on ensin lyönyt läpi galleriamaailmassa. Haastatteluissa moni tiedosti vallan läsnäolon, mutta oli sitä mieltä, että galleristin tai kuraattorin työ perustuu yhteistyöhön. Koskisen artikkelissa Galleria Anhavassa työskentelevä Hanna Huitu toteaa, että gallerian tuki on taiteilijoille tärkeää samoin kuin taiteilijoiden tuki gallerialle.²⁷ Valta-asemassa olevan on kuitenkin hyvä tiedostaa, että henkilö on usein kyvytön näkemään omia sokeita pisteitään. Siksi on hyvä esittää sellaisia kysymyksiä kuin ”kuka puuttuu joukosta” tai ”kenet olemme unohtaneet”. Huitu toteaa, että myös yleisöltä, taiteilijoilta ja kriitikoilta saatu palaute auttaa tässä.²⁸

Toinen tärkeä puoli vallassa on vastuun tunnistaminen ja kantaminen. Kirjassaan *Support Structures* arkkitehti ja taiteilija Céline Condorelli käy keskustelua taideteosten tulkitsemisesta yhdessä taiteilija Antoni Muntadasin kanssa. Oma huomioni keskustelussa kiinnittyi kuraattorin vastuun tunnistamiseen, kun esimerkiksi esitetään kuolleen taiteilijan teoksia. Muntadas toteaa kirjan sivuilla, että hänestä on erittäin tärkeää tunnustaa avoimesti – kun kuraattori tulkitsee taiteilijan teoksia – eikä esittää valheellisella vaatimattomuudella, että ”tämä on Gordon Matta-Clarkia tai tämä teos on Oiticicaa”. Vaarana nimittäin on, että tällä tavoin kuraattori jäävä vastuunsa tulkitsijana. Condorelli jakaa Muntadaksen näkökulman ja on samaa mieltä siitä,

²⁷ Koskinen 2021.

²⁸ Sama.

että tulkitseminen täytyy tuoda selkeästi esille, kun teoksia esitetään uudestaan. Näin teos luodaan uudelleen joka kerta, ja tämä prosessi pitää ehdottomasti osoittaa. Condorelli korostaa, että tapahtuma on tietenkin erilainen kuin teoksen alkuperäinen luomisprosessi, mutta joka tapauksessa prosessi, jossa teosta luodaan.²⁹

Näyttelytilassa kuraattori on usein aktiivisessa roolissa päättämässä, miten teokset asetellaan, miten niistä viestitään ja miten ne kontekstualisoidaan³⁰ ja ja samalla hän ottaa näkemyksellisen ja taiteellisen vastuun tilasta. Tällöin myös hänen toimintansa välittäjän ja tulkitsejan roolissa korostuu taiteilijoiden, taideteoksien ja yleisön välillä. Tämän takia kuraattori on vastuullisessa asemassa myös siitä, miten hän viestii teoksista ja kantaa vastuun näistä asioista.

Condorellin ja Muntadasin keskustelussa mainitut taiteilijat Gordon Matta-Clark ja Hélio Oiticica tekivät paikkasidonnaista ja tilallista taidetta, joten heidän läsnäolonsa oli tärkeä osa teosten syntyprosessia. Jos teoksia esitettäisiin uudelleen, niiden rakentaminen tilaan vaatisi päätöksiä, joita poismenneet taiteilijat eivät voisi olla tekemässä. Tällöin esimerkiksi kuraattori tulkitseisi ja synnyttäisi teoksen uudelleen taiteilijan ajatusten ja teosdokumentaation pohjalta.

Antoni Muntadas muistuttaa, että jos taiteilija ei ole jättänyt selkeitä ohjeita siitä, miten teos pitäisi esittää, tulkinta teoksesta on väistämätöntä. Hän rinnastaa tämän sävellyksen esittämiseen. Bachia soittavan taiteilijan nimi on selkeästi esillä, kun hän tulkitsee kappaleen konsertissa, vaikka hän käyttää apunaan nuotteja.³¹

Routarinteen tunnistamassa toisessa vallan muodossa, persoonallisessa vallankäytössä vuorovaikutussuhteen vallanjako ei määräydy ennalta vaan se vaihtelee aaltoillen, ja vallankäytön yksisuuntaisuus muuttuu kaksisuuntaiseksi. Routarinteen mukaan vuorovaikutussuhteessa valta perustuu vaikutusvaltaan, jota osallistujat käyttävät ja jolle he altistuvat vuorotellen. Esimerkiksi sosiaalisissa tilanteissa tämä voi käydä ilmi muiden ohjaamisena. Toisen ohjaama henkilö taipuu toisen vaikutusvallan piiriin. Vaikutusvalta on vain harvoin yksisuuntaista ja erittäin harvoin tasa-arvoista. Arkisessa vuorovaikutussuhteessa neuvotellaan vuoroin vaikuttamalla ja vuoroin vaikuttamalla. Merkittävyyden tunteen voi saavuttaa hankkimalla vaikutusvaltaa, ja toisaalta sen voi antaa toiselle vaikuttamalla hänen sanoistaan ja teoistaan sekä osoittamalla, että toinen on

29 Condorelli 2009, 112–113.

30 Kontekstualisoinnissa tarkasteltava asia tai ilmiö sijoitetaan laajempaan asia- tai tilanneyhteyteen. Näin tulkintamahdollisuudet monipuolistuvat, kun asiaa tai ilmiötä tarkastellaan useista näkökulmista.

31 Condorelli 2009, 112–113.

tehnyt vaikutuksen. Persoonallista vallanvaihtoa ei aina edes havaita. Se on osa kahden ihmisen välistä kanssakäymistä.³²

On kuitenkin hyvä muistaa, että ympärillämme on sosiaalisesta epätasa-arvosta muodostuneita valtasuhteita, jotka värittävät myös kahdenkeskistä vuorovaikutusta. Esimerkkeinä voidaan mainita taloudelliset ja etnisyyteen perustuvat tai vammasta, sukupuolesta tai uskonnosta nousevat etuoikeudet ja haasteet. Näitä valtasuhteita intersektionaalinen feminismi on tehnyt näkyväksi nostamalla esiin rakenteita, jotka tukevat epätasa-arvoista toimintaa. Yksilöllä saattaa olla ristikkäisiä etuoikeuksia ja haasteita yhteiskunnassa, jossa hän elää. Esimerkiksi valkoisena heteronaisena minulla on tiettyjä ominaisuuksia, jotka antavat minulle etuoikeuksia suomalaisessa yhteiskunnassa, jonka valtaväestö on valkoinen ja heteronormatiivinen. Nämä seikat voivat vaikuttaa lähtöasetelmaan vuoropuhelussa, ja ne on hyvä tiedostaa sekä ottaa huomioon.

4.2. VALLANKÄYTTÖ PROJEKTISSA

Miten vallankäyttö tapahtui Life Is Boring -projektissa? Koin olevani valta-positiivisessa, sillä projekti oli lähtökohtaisesti minun ideoima ja johtama. Kun tiedostin tämän, halusin puhua siitä, jotta ongelma olisi läpinäkyvä ja meidän kaikkien tiedossa. Kerroin, että halusin galleriatilan ja jokaisen näyttelyn olevan tasa-arvoinen. Kyse ei ollut siitä, että kutsuisin toisen henkilön täydentämään omaa tylysprojektiäni vaan siitä, että loisimme galleriaan ainutlaatuisen ja yhteisen tilan, joka perustuisi kahden tekijän dialogiin tylyydestä. Eräänä käytännön ratkaisuna ehdotin yhdessä laadittua sopimusta, jota täydentäisimme projektin edetessä, mikäli huomaisimme epäkohtia tai mikäli sopimukseen täytyisi tehdä lisäyksiä. Halusin, että sopimukset eläisivät projektin mukana.

Työskentelimme esimerkiksi Chih Tungin, Hannahin ja Oulan kanssa ensimmäistä kertaa yhdessä. Sopiminen paperilla tarkoitti, että teimme näkyväksi sitä, miten sanoitimme toimintaamme ja miten halusimme painottaa asioita. Pyrkimykset ohjaavat ihmisen käytöstä ja toimintaa. Minua esimerkiksi ohjasi halu toimia vastuullisesti ja jouduin itse arvioimaan, oliko toimintani sen mukaista vai olinko ajamassa omaa etuani. Halusin, että tulisimme toisiamme vastaan paperilla, jolle muodostaisimme yhdessä pelisäännöt. Samalla pelisääntöjä olisi mahdollista arvioida uudelleen.

Luovalla alalla toimiva juristi Lottaliina Pokkinen käy läpi sopimuskäytäntöjä kirjassaan *Artisti maksaa – neuvotteluopas luoville aloille*. Hän toteaa, että sopimus käsitetään tahdonilmaisuna,

32 Routarinne 2007,5.

joka perustaa sopimuksen osapuolten välille oikeuksia ja velvollisuuksia. Yleensä sopimukseen kuuluu kaksi osapuolta, ja heidän välilleen tehty sopimus on sitova. Yksi tärkeimpiä sopimusoikeuden periaatteita on sopimuksen sitovuus: kun sopimus on laadittu, se sitoo sopimuksen osapuolia. Tämän jälkeen omaa näkemystä ei voi yksipuolisesti muuttaa. Jos sopimusta ei noudateta, on kyse sopimusrikkomuksesta, jolla on seurauksensa.³³ Sopimusta laatiessamme emme keskustelleet erityisemmin seurauksista. Tässä projektissa sopimusten tavoitteena oli tehdä näkyväksi neuvottelevaa toimintaa. Sopimusten oli tarkoitus elää ja muuttua ja samalla auttaa meitä keskustelemaan mahdollisista hankaavista asioista. (ks. taiteellisen osion liitteen kuvat)

Lupasin ottaa vastuulleni projektin etenemisen, siihen liittyvät toiminnalliset ja työllistävät asiat kuten apurahat ja kommunikoinnin gallerioiden välillä. En halunnut vaatia muilta enempiä työtä tai vastuuta kuin näyttelyyn osallistuminen edellytti, sillä en voinut kompensoida tätä taloudellisesti. Kuitenkin sain Annelta ja Chih Tungilta apua apuraha-anomusten työstöön ja näin jaoimme vastuuta. Annen kanssa kirjasimme tämän myös sopimukseemme. Myös Oula ja Hannah tarjoutuivat auttamaan ja etsimään rahoituskanavia projektin edetessä.

DIALOGI JA TOIMINTA

5.1. DIALOGIN HAHMOTTAMINEN

Tarkoitus oli alusta lähtien luoda mahdollisimman tasa-arvoinen suhde, johon molemmat osapuolet vaikuttaisivat aktiivisesti. En halunnut olla ”ohjaava taiteellinen johtaja”, joka kontrolloisi projektia, vaan halusin asettua tasa-arvoiseen asemaan toisena tekijänä galleriatilassa. Tämä kuulosti Annesta, Chih Tungista, Oulasta ja Hannahista hyvältä ja teimme jokaisen kanssa henkilökohtaiset sopimukset ennen kuin aloitimme työskentelyn. Muistan Chih Tungin vielä lisänneen, että hän haluaisi meidän olevan aina rehellisiä toisillemme, ja olin asiasta samaa mieltä. Tämä oli tärkeä lähtökohta vuoropuhelullemme. Keskustelimme myös töiden hinnoittelusta ja siitä, kuinka töitä voisi jatkossa esittää ilman tätä näyttelyprojekti-kontekstia. Halusin, että pyrkisimme löytämään toimintatapamme aina keskustellen ja yhdessä. Samalla valta-asema tulisi koetelluksi käytännön kautta.

Tätä yhteistä toimintaa nimitimme dialogiksi. Sanallistin käsitteen ja toiminnan projektimme nettisivuille:

Dialoginen työskentely vaatii kompromisseja, tilan jakamista, uuden oppimista, luopumista, saamista, käsitteiden kirkastamista, toisen ja itsensä kohtaamista, kuuntelemista ja huomioon ottamista. Se on prosessi, jolle tekijät ovat halunneet antautua ja jonka kautta he kokevat saavansa ja löytävänsä jotain uutta ja jaettua.³⁴

Annoin Annen, Chih Tungin, Oulan ja Hannahin käydä tekstin läpi ja ehdottaa siihen muutoksia. Käytimme projektissa paljon samoja elementtejä, joita olin käyttänyt Life Is Dangerous -näyttelykiertueella, kuten nettisivut, Instagram-tili ja kiertuepaita. Life Is Dangerous -kiertueen kohdalla olin halunnut tiedottaa mahdollisimman selkeästi nettisivuilla, mistä projektista oli kyse. Life is Boring -kiertueen nettisivujen pääpaino oli taas tekijöissä, sillä itse projekti oli vielä alkuvaiheessa meille tekijöillekin aavistamaton.

5.2. DIALOGINEN TYÖSKENTELY

Filosofian tohtori Kai Alhanen on kirjoittanut dialogista demokraattisessa yhteiskunnassa. Kirjassaan Dialogi demokratiassa hän avaa sitä, mitä dialogi tarkoittaa konkreettisella tasolla ja toteaa, että dialoginen keskustelutapa tunnetaan lähes kaikissa kulttuuripiireissä.³⁵ Esimerkiksi Zen-Buddhismissa tekstit syntyvät usein munkkien käymien dialogien kautta.

Kirjassaan Alhanen pyrkii avaamaan sitä, miten voimme erottaa dialogin tavallisesta keskustelusta. Mitä dialogi henkilöiltä vaatii ja samalla voi antaa. Hän kirjoittaa selkeästi, monitahoisesti ja konkreettisesti dialogin tuomista mahdollisuuksista ja haasteista.

Miten sitten dialogi Alhasen mukaan eroaa normaalista keskustelusta? Teoksessaan hän rajaa dialogin sellaiseen vuoropuheluun, jossa ihmiset tutkivat, millaisia merkityksiä he antavat yhdessä käsiteltäville asioille. Tällainen merkitysten avaaminen haastaa osapuolia syvempään kohtaamiseen. Dialogi on *virittäytymistä* kohtaamaan toinen henkilö ja asettumista tasa-arvoiseen suhteeseen. Dialogin päämääränä on oppia ymmärtämään toisen ihmisen kokemusmaailmaa, ja samalla oma ymmärrys merkitysten moniulotteisuudesta laajenee. Dialogin päämääränä ei ole samanmielisyys – se, että henkilöt käsittäisivät asiat samalla tavalla – vaan tavoitteena on saada henkilöt näkemään syitä asioiden takana sekä tarkastelemaan asioita eri näkökulmista. Tämä vaatii aikaa, avoimuutta ja rohkeutta, joskus myös haastavien tunteiden tunnistamista ja niiden läpikäyntiä. Dialogissa on tärkeää myös avata termistöä, jotta osapuolet tietävät mistä keskustelevat. Sanallinen dialogi on haasteellista, koska siinä tarvitaan kehittyntä puhetaitoa eivätkä kaikki ole harjaantuneita sanallistamaan esimerkiksi tunteitaan tai kokemuksiaan. Kuunteleminen ja toisen kunnioittava kohtaaminen voivat auttaa tässä.

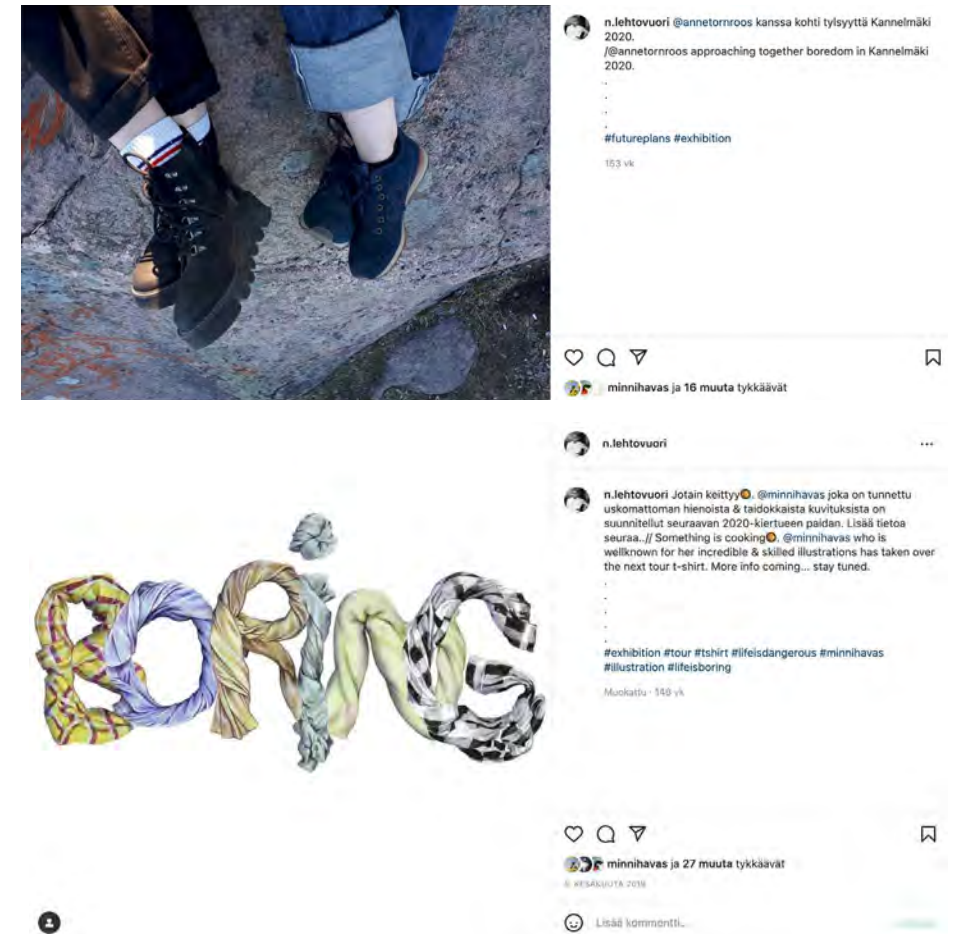
Huomaan Alhasen havainnoissa yhtymäkohtia siihen, miten itse sanoitin dialogia projektissamme. Seuraavassa tarkastelen sitä, miten vuoropuhelu projektimme sisällä käytännössä toimi.³⁶

Projekti muuntui 2019 vuoden aikana. Ensimmäisenä pyysin projektiin mukaan Annen, sitten Chih Tungin, Oulan ja viimeisenä Hannahin. Lähestyin jokaista henkilökohtaisesti. Hannahin kanssa näimme kesäkuussa 2019 ennen kuin hän lähti takaisin Saksaan. Sovimme alkutapaamisissa aikatauluista ja yhteydenpidosta. Annen ja Chih Tungin kanssa vierailimme gallerioissa jo

³⁵ Alhanen 2016, 15.

³⁶ Alhanen 2016.

varhaisessa vaiheessa, jotta kehomme saisivat muistijäljen tilasta ja pääsisimme virittäytymään sen tunnelmaan. Tiedotin tästä kaikesta myös Life Is Dangerous -Instagram-tilillä, jotta tilini seuraajat voisivat jatkaa projektin seuraamista.

Instagram-kuvat Life Is Dangerous - Instagram-tililtä, jonka muutin henkilökohtaiseksi tiliksi näyttelykiertueen loputtua.

Halusimme tutkia sitä, mitä tylsyytys meille henkilökohtaisesti merkitsi ja miten sitä oli ilmennetty taiteessa ja miten voisimme sitä itse ilmaista. Keskustelimme paljon ja jaoimme toisillemme esimerkiksi erilaisia tekstejä ja taideteoksia, jotka koimme merkityksellisiksi. Nämä prosessit ja vuoropuhelut olivat galleriakohtaisia. En pyrkinyt tapaamaan kaikkia kerralla, sillä olin kutsunut

kunkin jakamaan vain yhden näyttelytilan ja näyttelyprosessin kanssani. Välillä tiedotin kuitenkin projektiin liittyvistä asioista kaikille ja sovimme ryhmänä esimerkiksi Instagramiin liittyvistä pelisäännöistä.

5.3. DIALOGI RAUMALLA

Virittäydyimme Annen kanssa yhdessä teemaan vieraillemalla Rauma Triennalessa 2019, jonka alaotsikko oli *Rakas tylsyytys / In Praise of Boredom*. Näyttelyn oli kuratoinut Anna Vihma yhdessä Anna-Kaisa Kosken kanssa. Keskustelimme näyttelystä yhdessä ja kävimme läpi sen teoksia ja esillepanoa. Vierailu lisäsi ymmärrystämme siitä, miten koemme taidetta ja miten sitä sanallistamme. Mihin kokijoina kiinnitämme huomiota? Mitkä asiat olivat inspiroivia ja mitkä koimme latteina tai ärsyttävinä?

Kuvassa Sari Palosaaren teos *It's a silent agent doing its thing*, 2016–2019, kivet, äänetön halkaisuaine, löydetyt esineet. Kuvaaja: Titus Verhe *Rakas tylsyytys / In Praise of Boredom* - Instagram-tililtä (2019).

Rakas tylsyytys -näyttelyarviossa Edit-verkkokulkaisun toimittajat Rosa Kuosmasen, Sanna Lipposen ja Anu Pasasen totesivat, että ostoskeskuksen ikkunoiden taakse rakennetut installaatiot saattoivat olla ohikulkijoille monella tapaa haastavia havaita. Heidän mielestään Sari Palosaaren teos *It's A Silent Agent Doing Its Thing* (2016–2019) muistutti ”epäilyttävästi vanhaan liiketilaan

unohtunutta rojua ja rakennusjätettä”, jolloin se saattoi tulla helposti ohitetuksi kaupunkitilassa. Toisena haasteellisenä tekijänä he mainitsivat ikkunoiden heijastukset. Aurinkoisena päivänä sisään joutui tihrustamaan, kun ympäröivä jokimaisema heijastui ikkunalasiin, ja tällöin oli vaikea erottaa mitä sisällä oli.³⁷ En tiedä kuinka paljon ikkunan heijastusta oli osattu ottaa huomioon installaatiota tehdessä, mutta valitettavasti tällaiset pienet yksityiskohdat vaikuttavat usein siihen, miten teos havaitaan tai tavoitetaan.

Astuessamme Rauman taidemuseoon saimme mukaamme näyttelyvihon, johon oli sisällytetty Joseph Brodskyn essee *In Praise of Boredom*, joka oli myös päätynyt näyttelyn nimeksi. Näyttelyvihosta löytyi muun muassa kuraattoreiden esittelyteksti sekä tietoa taiteilijoista ja heidän teoksistaan. Lehtinen oli ilmainen, ja se oli samalla vieraanvarainen ele, joka täydensi hyvin kokonaisuutta. Näyttelyyn oli valittu eri aikaisten taiteilijoiden tulkintoja tylsyydestä, mikä oli ilahduttavaa.

Emma Jääskeläinen *Bob* (2017) Rose Asiagon kalkkikivi, 30x40x18 cm. Valokuvaaja: Pauli Tapola

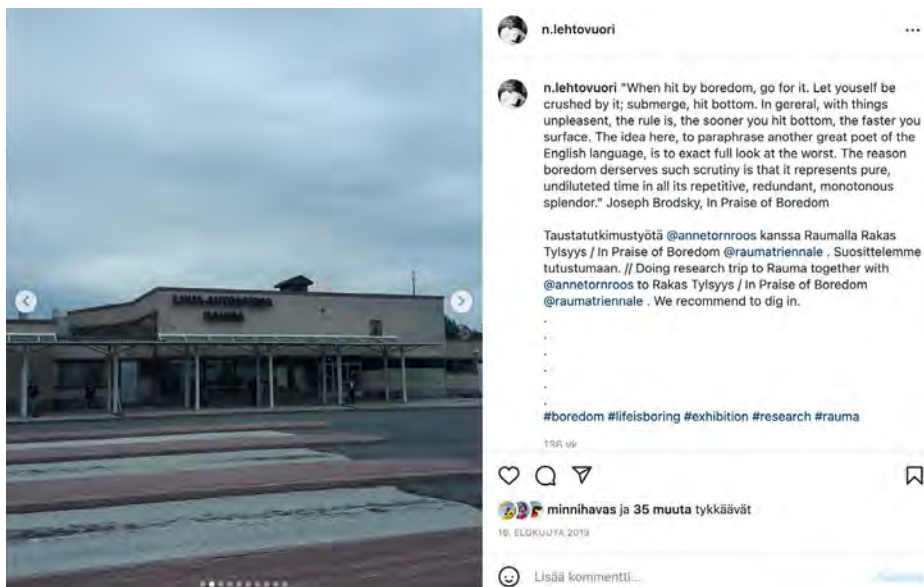
Taidemuseossa minua sykkähdytti erityisesti Paulien Olthetenin teos *La Défence, the*

³⁷ Kuosmasen, Lipposen, Pasasen 2019.

Venturing Gaze (2017–2018), joka koostui valokuva- ja videoesseestä, performanssista sekä kaksikanavaisesta videoinstallaatiosta. Taiteilija oli tallentanut arkisia näkymiä kaupunkitilassa. Niistä nousi esiin mielenkiintoisia yksityiskohtia sekä jokapäiväistä rytmiä. Ensimmäisellä tapahtumalla näyttivät arkisilta ja merkityksettömiltä, mutta hetken kuluttua teos onnistui vangitsemaan minut ja sitä oli hypnoottista tarkkailla. Olthetenin teoksessa oli myös sattuman ja kujeilun synnyttämää keveyttä, mikä muodostui selostuksesta sekä kuvien ristikkäisyyksistä ja niiden aikaansaamista arvaamattomista tapahtumista.

Pohdimme Annen kanssa teoksia myös ääneen vierailun lomassa. Meistä osa näyttelyn teoksista oli mielenkiintoisella tavalla onnistunut saavuttamaan tylsyyden olemuksen sekä tuomaan siihen erilaisia vivahteita ja painotuksia. Onnistuneimpiin kuuluivat muun muassa Emma Jääskeläisen pehmeäpintaiset *Primitive Signs* -kiviveistokset (2017).

Oli antoisaa tehdä konkreettinen matka tylsyyttä käsittelevään taidenäyttelyyn ja analysoida sitä yhdessä Annen kanssa. Olin ollut näyttelyn kuraattoreihin yhteydessä jo maaliskuussa 2019, kun työstin *Life Is Dangerous* –kiertuetta, ja näyttelyvierailun jälkeen Anne ja minä päätimme kertoa taustatutkimustyöstämme Instagram-tilillämme ja suositella näyttelyä muille.

Life Is Dangerous - Instagram-tililtä (2019).

5.4. DIALOGI OULUSSA, KAUHAVALLA JA VIRTUAALISESTI

Chih Tungin kanssa vierailin myös Oulussa, ja vietimme kaupungissa päiviä paikantaen tylsyyttä kännykkäkameroiden avulla. Keskustelimme arkipäiväisistä kokemuksistamme ja ajeltiin keskustan katuja. Vierailimme Pohjoisessa valokuvakeskuksessa valokuvataiteilija Aapo Huhtan Block-näyttelyssä, joka oli meistä molemmista onnistunut sekä teeman käsittelyssä että esillepanossa. Projektin edetessä oli kiinnostavaa huomata se, miten usein jaoimme Annen ja Chih Tungin kanssa samankaltaisia mieltyömyksiä taiteessa niin esillepanon, estetiikan kuin teemojen suhteen. Tämä mielestäni lähensi meitä.

Oulan kanssa kävimme opintojen yhteydessä keskustelua tylsyydestä ja tuhlavuudesta. Me myös luimme kirjoja yhdessä ääneen, lukulistallemme kuului muun muassa tutkija ja kirjailija Kalle Haataasen kirja *Pitkäveteisyyden filosofiaa*, tutkija Outi Ampujan³⁸ eessee *Tulkintoja hiljaisuuden määritelmästä* ja ruotsalaisen historioitsijan Peter Englundin *Hiljaisuuden historia*. Näiden tekstien pohjalta keskustelumme polveilivat työn, hiljaisuuden, toimettomuuden sekä sosioekonomisten asioiden parissa. Pohdimme veistelyn mahdollisuutta osallistavana tekemisenä galleriatilassa. Vierailimme Kauhavalla. Gallerian yhteydessä oli puukko- ja tekstiilimuseo, jonka yleisökierrokselle osallistuimme. Tämän kierroksen yhteydessä Oula löysi projektiinsa yhteyshenkilön, jota hänen oli tarkoitus haastatella näyttelyn ääniteokseen. Kiertelimme paikallista jokimaisemaa samalla kuin vaihdoimme ajatuksia ympäristöstä ja sen suhteesta tylsyyteen.

Hannahin kanssa aloitin vuoropuhelun viimeisenä. Soittelimme toisillemme Zoomin välityksellä. Vaihdoimme kuulumisia ja ajatuksia tulevasta näyttelystä ja siitä, mitä voisimme sinne tuoda. Teimme myös tästä vuoropuhelusta julkisen *Life Is Boring* -Instagram-tilin kautta. Tarkoitusi oli vastata toisen julkaisuista syntyviin ajatuksiin omilla julkaisuilla. Harjoitimme tätä keskiviikkoisin, ja julkaisimme toistemme tarinat Instagram-tilin stoori-osiossa.

Käytimme Instagram-tiliä väylänä tiedottaa jokaisesta näyttelystä ja prosessista sekä kasvattaa yleisön mielenkiintoa niitä kohtaan. Muun muassa Chih Tungin kanssa meillä oli ollut postikorttikirjeenvaihto tylsyydestä. Kaikki yhteydenpidot rakentuivat olosuhteiden mukaan ja etenimme julkaisuissa näyttely kerrallaan.

³⁸ Outi Ampuja on tietokirjailija, tutkija ja Suomen ja Pohjoismaiden historian dosentti Helsingin yliopistosta. Hän on erityisesti tutkinut kokemuksellista hiljaisuutta, hiljaisuuden käsitettä sekä hiljaisuuden merkitystä ja tarvetta eri elämänvaiheissa.

Instagram-kuva postikorttien kirjeenvaihdosta Life Is Boring -Instagram-tililtä (2019).

5.5. HAASTEET PROSESSISSA

Kävin kirjeenvaihtoa myös gallerioiden kanssa hankkeeni uudesta suunnasta. Galleriat olivat hyväksyneet ohjelmistoonsa Life Is Dangerous -näyttelykonseptin, mutta nyt olin ehdottamassa heille uudenlaista kokonaisuutta, joka rakentuisi vasta näyttelykierroksen aikana kahden taiteilijan välisestä dialogista. Olin siirtänyt asiasta tiedottamista, koska tilanne jännitti minua. Pelkäsin, että ehkä kaikki galleriat eivät suostuisikaan muutokseen. Lopulta, kun olin löytänyt taiteilijaparin jokaiseen näyttelyyn, otin gallerioihin yhteyttä ja kerroin uudesta suunnasta. Ilokseni kaikki olivat

halukkaita tukemaan muutosta.

Galleria 5:n kohdalla kävimme keskustelua Chih Tungin *ammattitaiteilijuudesta*, sillä ammattilaisuus oli heille tärkeää. Sanoin gallerialle ottavani muutoksesta kaiken vastuun ja avasin myös Chih Tungin taiteellista taustaa. Ymmärsin heidän epävarmuutensa muutoksen keskellä, sillä näyttely oli vasta idea-asteella. Halusin rakentaa luottamusta lupaamalla, että tiedottaisimme heille aina kuin meillä olisi kerrottavaa näyttelyn suunnasta, sillä emme itsekään vielä siinä vaiheessa tieneet, mitä kaikkea tulisimme tilassa tekemään.

Projektin lomassa puhuin Annen, Chih Tungin, Oulan ja Hannahin kanssa myös kuulumisista ja asioista, joita kävimme läpi elämässämme. Näin meidän välillemme rakentui luottamuksellinen suhde. Projektissa tuli olla aikaa kohdata toinen ihminen siinä hetkessä, jossa olimme ja elimme. Keskustelimme myös toistemme aikatauluista siinä määrin kuin ne vaikuttivat projektiin. Itse olin lähdössä Japaniin taideresidenssiin kolmeksi kuukaudeksi, ja tämä tulisi vaikuttamaan työskentelyyn.

Annen ja minun näyttely oli kiertueen ensimmäinen ja mietimme, miten pitäisimme yhteyttä residenssijakson aikana. Lukiessani residenssin sääntöjä huomasin kohdan, jossa eriteltiin vierailuun liittyviä seikkoja. Ainoastaan työskentelyparilla olisi oikeus vieraila residenssissä, ja tämä ajanjakso piti anoa ennen residenssiin tuloa. Ehdimme anoa Annelle viikon verran työskentelyaikaa. Olimme molemmat kiinnostuneita japanilaisesta wabi-sabi -estetiikasta³⁹, johon halusimme syventyä tylsyyden tutkimuksissamme. Näin ajanjakso Japanissa nivoutui vahvemmin tylsyyttä käsittelevään näyttelyymme.

Chih Tungin kanssa huomasimme, että aikataulumme menivät pahasti ristiin juuri ennen näyttelyä, joten työskentelimme näyttelyn parissa ennakkoon. Päätimme myös, että kun Chih Tung olisi Taiwanissa näyttelyä edeltävinä kuukausina, hän keskittyisi viettämään aikaa perheensä ja ystäviensä kanssa. Sovimme, että jatkaisimme näyttelyn työstämistä sitten kun hän tammikuussa palaisi takaisin Suomeen. Halusin, että nämä näyttelyprojektit olisivat mahdollisuuksia edistää taiteen tekemistä – eivät asioita, jotka vaikeuttaisivat tekijöiden elämää.

³⁹ Wabi ('karuus') ja sabi ('suru', yksinäisyys', 'haikeus') ovat perinteisiä japanilaisia esteettisiä käsitteitä, jotka liittyvät runouteen ja teetaiteeseen. Alun perin termit käytettiin vanhassa runoudessa noin 1000-luvulla, mutta tultaessa japanilaiselle keskiajalla noin 1300–1500-luvulle niiden merkitys muuttui, ja käsitteitä alettiin käyttää esteettisinä termeinä, jotka kuvaavat tunnelmaa tai konkreettisia piirteitä niin esineissä kuin rakennuksissa. Nykyään termien merkitykset ovat hämärtyneet ja ne ovat enenevässä määrin siirtymässä symboliseen asemaan. *Wabin* ja *sabin* merkitykset ovat lähellä toisiaan, mutta tästä huolimatta ne ovat erillisiä käsitteitä eikä niitä tulisi niputtaa sanapariksi, wabi-sabi, kuten länsimaisessa kirjallisuudessa usein näkee. (Eväsoja 2013)

DIALOGIIN ASTUMINEN: KUUNTELEMINEN, REHELLISYYS JA TOISEN KUNNIOITUS

6.1. TOISEN HYVÄKSYMINEN JA KUUNTELEMINEN

Turvallinen tila on tärkeä luomisprosessissa, ja tällaista olotilaa mekin tavoittelimme projektissamme. Kuraattoriopinnoissa olimme harjoitelleet turvallisen tilan luomista muun muassa Feminist curating -kursilla, jolle myös Chih Tung ja Oula osallistuivat. Uskon, että tämä auttoi meitä tiedostamaan kuuntelun merkityksen projektissamme. Kurssilla aloitimme päivät kuulumisvaihtoringin avulla. Siinä amuletin tapainen esine kiersi oppilaiden käsissä ja antoi tilan puheenvuorolle. Muut huoneessa olijat olivat hiljaa ja kuuntelivat niin kauan kuin kivi oli puhujan kädessä. Samantapaisia kuulumisvaihtorinkejä käytetään terapiaistunnoissa ja uskonnollisissa pienryhmätapaamisissa.

Nykytutkimusten valossa ihmisen mieli rakentuu suhteessa ja suhteissa. Jokainen kohtaaminen on aina erilainen. Niihin virittäytyään monella tapaa. Ihmisten vuorovaikutuksessa vaikuttaa paljon se, miten asioista sanotaan, ei vain se, mitä sanotaan. Samoin kehollisella ilmaisulla on suuri merkitys virittäytymisessä ja kommunikoinnissa.

Psykoterapian professori Jaakko Seikkula⁴⁰ on paneutunut avoimeen dialogiin psykoterapiaprosessien tutkimuksessa lasten, nuorten ja aikuisten psykiatrisissa palveluissa. *”Tiedeykkönen: Dialoginen kohtaaminen - mieli syntyy vuorovaikutuksessa toisiin (2017)”*⁴¹ keskusteluohjelmassa Seikkula avaa tutkimuksensa havaintoja. Ohjelman päämääränä on selvittää, miten kohdata toinen ihminen hänen yksilöllisyyttään ja erilaisuuttaan kunnioittaen. Seikkulan mukaan tie dialogiin käy hyväksymällä toinen ehdoitta, ja tämä on haastava asia. Toisen ihmisen hyväksyminen ehdoitta tarkoittaa hyväksymistä ilman vaatimusta, että toisen täytyisi ilmaista itseään niin kuin vastapuoli on tottunut. Tämä perustuu aitoon kiinnostukseen oppia tuntemaan *miten toinen reagoi ja millä tavalla hän vastaa.*⁴² Tätä voi peilata feministisissä piireissä vallitsevaan käytäntöön, jossa ihmisten pronominit kysytään ja kerrotaan esittelykierroksen

40 Jaakko Seikkula johtaa kansainvälistä Relationalinen mieli -tutkimushanketta Jyväskylän yliopistossa. Siinä tutkitaan vuorovaikutuksen merkityksellisiä hetkiä, joilla on vaikutusta myös terapian tulokseen. Muutoshetkien tunnistamisessa ja ymmärtämisessä käytetään apuna autonomisen hermoston reaktioita.

41 Malmbergin 2017.

42 Sama.

yhteydessä. Tällöin henkilö saa itse määritellä kuinka haluaa tulla kutsutuksi.⁴³

Seikkula jatkaa siitä, kuinka me ihmiset usein haluamme määrittää toisia oppimiemme tapojen mukaisesti. Hyväksymisessä pitää opetella hyväksymään toinen ihminen hänen ilmaisumuotojensa ja tapojensa kautta. Tällainen oppiminen pohjaa kuuntelemiseen. Istunnoissa terapeutit kuuntelevat tarkasti ja auttavat esimerkiksi puolisoja kuulemaan asioita, joita he eivät ole aikaisemmin kuulleet. Tällainen työskentely vaatii aikaa. Tuntemus siitä, että henkilö kokee tulleen kuulluksi synnyttää turvallisen tilan prosessoida tunteita.⁴⁴

6.3. MITEN KUUNNELLA?

Naurun ja unohduksen kirjassa Milan Kundera kuvaa keskustelussa tapahtuvaa aaltoilevaa liikettä, jossa toinen on hiljaa toisen kertoessa. Hän nostaa myös esiin huomion aktiivisen kuuntelemisen epävarmuudesta:

*Kaikki pitivät hänestä (Taminasta). Hän osaa nimittäin kuunnella ihmisten kertomaa. Mutta kuunteleeko hän todella? Vai katsooko hän vain huomaavaisen vaitonaisena? En tiedä, eikä sillä ole edes merkitystä. Tärkeää on ettei hän keskeytä heitä. Tiedättehän miten ihmiset kertovat. Yksi kertoo ja toinen puuttuu puheeseen: Minulle kävi aivan samoin... ja jatkaa sitten itsestään kunnes ensimmäinen saa jälleen sanottua: Minulle kävi aivan samoin..*⁴⁵

Kundera nimittää kuuntelemista taisteluksi vieraasta korvasta. Keskustelijat kamppailevat siitä, kenen korva on alttiina tarinalle. Kundera valoittaa Taminan suosion kuuntelijana perustavan siihen, ettei tämä halunnut kertoa itsestään eikä näin keskeyttänyt kertojaa. Kundera nimittää kuuntelemista taisteluksi vieraasta korvasta. Keskustelijat kamppailevat siitä, kenen korva on alttiina tarinalle. Kundera valoittaa Taminan suosion kuuntelijana perustavan siihen, ettei tämä halunnut kertoa itsestään eikä näin keskeyttänyt kertojaa.

Itselleni tärkeä esimerkki kuuntelemisesta on ollut oma isäni. Hänen tapansa kuunnella minua ja sisariani on ollut läsnäoleva. Välillä hän on peilannut asioita oman elämänsä kautta, mutta samalla antanut minulle tilaa kertoa tarinani rauhassa loppuun. Tuntuu, että hänellä on ollut aikaa minulle

43 Suomen kielessä on sukupuolineutraali pronomini hän, jolloin tällainen toiminta voi tuntua vieraalta, mutta esimerkiksi englannin kielessä she ja he ovat sukupuolituneita. Englanniksi puhuttaessa tavallinen sukupuolineutraali pronomini on they/them/their.

44 Malmbergin 2017.

45 Kundera 2015 (1978), 122.

ja olen saanut olla rehellinen hänelle, myös kielteisistä tunteista. Isäni on itse todennut, että kuunteleminen on haasteellista, koska usein haluaisimme mieluummin puhua kuin pysähtyä toisen tarinoiden äärelle ja antaa niille tilaa tulla kuulluksi. Tämä havainto on jäänyt askarruttamaan mieltäni ja saanut minut kiinnittämään huomiota kuuntelemisen tapoihin. Samalla olen miettinyt, että millainen kuuntelija minä oikein olen.

Aktiivinen kuunteleminen vaatii taitoa. Keskustelun keskellä saatan helposti keskeyttää toisen henkilön, kun minussa herää muisto jostakin samankaltaisesta tapahtumasta. Tällainen keskeytys saattaa rikkoa tarinan kulun ja rytmin. Joskus saatan kokea vaikeana pysähtyä keskusteltavan asian äärelle, etenkin jos minulla ei ole siitä asiantuntemusta tai kokemusta, ja tällöin koetan johdattaa keskustelua muualle. Mielestäni kuunteleminen vaatii pysähtymistä ja itsensä ja omien asioiden siirtämistä hetkeksi syrjään. Tietenkin aktiivisessa kuuntelemisessä on erilaisia hetkiä, kuten vaikka hiljaisuutta, jolloin ei sanota mitään. Kerran kirjoitin kuuntelemisesta seuraavasti:

Kuunteleminen on kohtaaminen, jossa ajatukset ja ajatusprosessit hidastuvat ja kurottavat toisiaan kohti. Etsivät uutta tuntematonta tai vain ajautuvat vieraille maalle. Kuunteleminen on ele, kuin oven avaaminen toiselle. Se on omien innokkaiden ajatusten siirtämistä hetkeksi syrjään. Tämän kohtaamisen jälkeen ajatusprosessit usein sekoittuvat. Joskus kuuntelemiseen tarvitaan aikaa ja tilaa, toisen äänen kuulemista perästäpäin, kuin kaikuna hetkestä.⁴⁶

Myös toiset ihmiset voivat toimia esimerkkeinä kuuntelemisen taidosta, kuten totesin kertoessani isästäni. Opintojeni aikana kiinnitin huomiota siihen, kuinka opiskelutoverini kuuntelivat ja toimivat ryhmätilanteissa. Luokkani keskusteluissa panin merkille erityisesti Chih Tungin tavan kuunnella toisia, sillä hän antoi muille aikaa kertoa asiansa loppuun eikä tuonut heti omaa näkemystään esille. Näin syntyi tila, jossa puhuja sai esittää asiansa rauhassa. Samoin Oulan kanssa käymissäni keskusteluissa kiinnitin huomiota hänen levolliseen, kuuntelemaan olemukseensa, joka antoi tilaa pohtia asioita ja jossa saatoimme myös olla eri mieltä.

46 Lehtovuori, 10.3.2021

RAKASTAMINEN

7.1 OPETELLA RAKASTAMAAN

Yksi henkilökohtaisesti tärkeä syy näyttelytilan jakamiseen oli se, että halusin oppia jakamaan ja kuuntelemaan sekä oppia konkreettisesti muiden ajattelutavoista ja itsestäni. Nämä asiat yhdistän rakkaudelliseen toimintaan, jossa toista ihmistä kunnioitetaan ja huomioidaan omana itsenä, samaan tapaan kuin Jaakko Seikkula kuvasi aikaisemmin referoimassani keskusteluohjelmassa.

Olen kasvanut perheessä, jossa rakkaus on ollut tärkeä arvo ja yhteen hitsaava voima. Tämä ei tarkoita sitä, että olisimme välttyneet tragedioilta tai että perhe-elämämme olisi ollut kivutonta. Olemme kipuilleet eri asioiden parissa aivan kuin mikä tahansa perhe. Kuitenkin syvin virta, joka on ohjannut toimintaa, on ollut rakkaus – ei menestyksen tavoittelu tai taloudellinen hyöty, vaikka myös ne voivat motivoida eteenpäin. Vanhempani erosivat palattuani Suomeen Englannista kandidaatin opintojen jälkeen. Jotain perheessämme särkyi silloin. Kuitenkin olemme yhä pitäneet yhtä ja kunnioittaneet toinen toisiamme ja toistemme valintoja. Väliillä tämä on vaatinut aikaa ja tilaa.

Kirjassaan *Rakkaus muuttaa kaiken* (2001) feministi ja kirjailija bell hooks kertoo henkilökohtaisesta tutkimusmatkastaan rakkaus-termin kanssa. Hän selventää, että yksi syy hänen tutkimusmatkalleen on ollut termin epäselvyys, sillä usein ihmiset eivät tiedä mitä rakkaus-sanalla tarkoittavat. Myös aiheesta kirjoittaneet kirjailijat monesti verhoavat rakkauden johonkin taianomaiseen ja määrittelemättömään.⁴⁷

On totta, että rakkaus-sanaa käytetään usein, etenkin mainonnassa, hyvin kevyesti kuvaamaan mieltymystä tai halua johonkin, jolloin se näyttyy pikemminkin halun kohteena. hooks ehdottaakin rakkauden olevan enemmän verbi kuin substanssi (asia) ja lähestyy termiä kysymyksellä, miten rakastaa erilaisissa ihmissuhteissa.

Hän ei keskity pelkästään romanttisen rakkauden tasoon, vaikka käsittelee myös sen eri puolia, vaan pohtii rakkauden etiikkaa yhteiskunnassa heikoimmassa asemassa olevien lasten näkökulmasta. Kirjassaan hooks toteaa, että rakkauden ensimmäiset oppitunnit tapahtuvat

47 hooks 2018, 22.

lapsuudessa ja perheissä, olivatpa nämä sitten toimivia tai dysfunktionaalisia.⁴⁸ Itse olen vasta aikuisena sisäistänyt, kuinka etuoikeutettu olen ollut, kun olen saanut kasvaa perheessä, jossa rakkaus on ollut tärkeä arvo ja jossa sitä on yhdessä opeteltu.

7.2. ENSIMMÄISET RAKKAUDEN OPPITUNNIT

Olen perheeni esikoinen, ja nuorempana otin paljon yhteen vanhempieni kanssa. Tämä ehkä jopa lähensi minua heihin. Se, miten vanhempieni rakkauden koin erityisesti, oli että vanhempani eivät hylänneet minua, vaikka koettelin heidän asettamiaan rajoja. Kärsin 17-vuotiaana loppuunpalamisen, joka oli minulle hyvin häpeällinen tapahtuma. Myös silloin vanhempieni tuki oli korvaamaton. He eivät jättäneet minua heikoimmalla hetkelläni vaan tukivat minua kivuisiani ja peloissani, kun elämä edestäni sumeni.

Perheessämme molemmat vanhempani ovat myös pyytäneet minulta ja sisariltani anteeksi, kun olemme käyneet läpi riitoja. Näin minulle on piiritynyt kuva auktoriteeteistä, jotka myös erehtyvät. Alakouluikäisenä isäni rohkaisi minua uskomaan itseeni, sillä olin arka lapsi enkä aina uskonut pärjääväni muiden parissa koulussa. Muistan hänen sanoneen minua kouluun heittäessään, että usein ihmiset miettivät mitä muut heistä ajattelevat, ja että minun ei kannata keskittyä siihen, mitä muut minusta ajattelevat, vaan olla oma itseni.

Myös äitini on ollut minulle tärkeä esikuva, sillä hän on vahva ja toimelias. Joskus olen kuitenkin kärsinyt hänen vaativuudestaan ja epäilyltä, välittääkö hän minusta. Kerran isäni kertoi minulle syntymästani ja siitä, kuinka äitini oli valvonut öitä vastasyntyneiden osastolla, kun minulle oli tehty kivulias selkäydinpunktio eikä tiedetty selviäisinkö. Tällä tarinalla isäni halusi välittää minulle kuvaa äitini rakkaudesta ja hoivasta, jota en ehkä itse nähnyt. Lapsuudessani äitini toimi usein taustalla. Hän oli se, joka auttoi minut hoitoon, kun masentuneisuuteni kasvoi lukiossa. Kun kävin läpi burn-outia, keskustelin äitini kanssa suhteemme kipukohdista ja lähennyin hänen kanssaan. Isäni oli perheessämme pehmeämpi osapuoli, jota oli helppo lähestyä epäonnistumisen hetkellä. Äitini kyllä piti sylissä, mutta hän oli vaativampi ja suorasanaisempi.

Perheessämme myös sanoitettiin rakkautta, mikä heijastui sitten tekoihin. Tekojen kautta sanat muuttuivat todeksi ja niitä koeteltiin. Sisarieni kanssa opettelimme myös tasapuolisuutta. Äitini oli kasvanut kahden sisaren keskellä, joten hän halusi kohdella meitä tasapuolisesti. Muistan lapsena kysyneeni äidiltäni, että kuka meistä sisarista oli hänen lempilapsensa ja toivoin hänen sanovan,

⁴⁸ Sama, 30.

että se olin minä. Tähän äitini kuitenkin totesi, että me kaikki olemme hänelle yhtä rakkaita. Näen tässä äitini viisauden ja pyrkimyksen tasa-arvoiseen kohteluun. Tämä ei tarkoita, etteikö äitini olisi suonut meille erityisiä hetkiä ja tukenut meitä erilaisuuksissamme, mutta hän pyrki aina antamaan meille huomiota ja taloudellista tukea tasapuolisesti. Sisarieni kanssa olen tätä tasapuolisuutta harjoitellut, ja nyt vanhempana koen, että se on edelleen asia, jolle annamme arvoa toiminnassamme. Näitä perheeni keskellä oppimiani toimintatapoja olen pyrkinyt ylläpitämään myös kuraattorina toimiessani, ja ne ovat ohjanneet toimintaani Life Is Boring -projektissa.

7.3. RAKKAUS JA FILOSOFIEN ELÄMÄT

Rakkauden pohtiminen on ollut haastavaa myös filosofeille. Aude Lancelin ja Maria Lemonnierin kirja *Filosofit ja rakkaus* esittelee, kuinka länsimaiset filosofit ovat ajattelussaan lähestyneet rakkautta. Kirjan miesedustus on huomattava. Kirjailijat toteavatkin saatesanoissaan, että ”kirjassa äänen saa kuuluviin vain toinen puoli ihmiskuntaa, lukuun ottamatta Hannah Arendtia ja Simone de Beauvoiria”⁴⁹ Rakkautta koskeva filosofinen puhe on ollut usein miesten puhetta. Sama asia käy ilmi myös bell hooksin kirjan saatesanoissa. Hän kertoo, kuinka häneen omiin etsintöihinsä on suhtauduttu väheksyvästi etenkin akateemisissa piireissä.⁵⁰

*Kukaan ei ajattele, että nainen saattaa olla yksinkertaisesti älyllisesti intohimoisen kiinnostunut rakkaudesta. Kukaan ei ajattele hänen sitoutuneen filosofiseen hankkeeseen, jossa pyrkii ymmärtämään rakkauden metafysisistä merkitystä jokapäiväiselle elämälle. Ei, vaan hänen nähdään ainoastaan odottavan lankeamista ”kohtalokkaaseen vetovoimaan”.*⁵¹

hooks jatkaa, että osittain tästä syystä hän päätti keskittyä kuolemasta kirjoittamiseen, johon kanssaopiskelijat ja professorit häntä ohjasivat. Kuolemaan liittyvät pohdinnat toivat hänet kuitenkin uudestaan rakkauden ääreen.⁵²

Lancel ja Lemonnier toteavat kirjassaan, että filosofisissa piireissä on ollut vallalla näkemys, jonka mukaan ajattelijan omalla elämällä ei voida oikeuttaa tai valottaa hänen ajatteluaan. Tätä näkemystä he halusivat kirjan myötä kyseenalaistaa ja perustelevat sen sillä, että etenkin rakkausasioissa elämäkerran merkitys on tärkeä. Hyvin usein juuri tietty kohtaaminen tai

⁴⁹ Lancelin ja Aude 2011, 13.

⁵⁰ hooks 2018, 14.

⁵¹ Sama.

⁵² Sama.

päinvastoin sen puuttuminen on muodostunut ainutlaatuiseksi tai tuhoiseksi tapahtumaksi, jolla on ollut ratkaiseva vaikutus filosofin ajatteluun.⁵³

Kiinnostavaa onkin, kuinka hooksin henkilökohtainen, omaa elämää peilaava tutkimusmatka eroaa filosofipiirien tavasta tarkastella rakkautta omasta elämästä irrallisena käsitteenä. hooks myös alleviivaa pyrkimystään ymmärtää rakkauden metafysisistä merkitystä jokapäiväisessä elämässä – ei vain jonain elämästä irrallisena asiana.⁵⁴ Tällöin kysymys siitä, miten rakastaa, siis rakkaus verbinä, on avainasemassa.

Myös Lancel ja Lemmonier toteavat, että rakkautta koskeva ajattelu on aina kirjoitettu filosofien omalla verellä, heidän yksilöllisillä estoillaan, neurooseillaan ja onnenpotkuillaan, mikä lisää kirjoitusten merkitystä ja kiinnostavuutta. Esimerkiksi Søren Kierkegaard, joka luopui kihlatustaan Regine Rödendamista pelätessään omaa melankolista luonnettaan, ei kyennyt elämään rakkauttaan todeksi, mutta paradoksaalisesti hänestä tuli yksi rakkautta käsitelleistä filosofeista.⁵⁵ Samoin Hannah Arendt, joka kirjoitti totalitarismin vaaroista yhteiskunnassa, kohtasi aikanaan henkilökohtaisesti juutalaisvainon sekä suuren shokin, kun hänen rakastettunsa Martin Heidegger ja heidän akateeminen lähipiirinsä olivat myötämielisiä natsismille.⁵⁶

7.4. REHELLISYYS PUHDISTAA

Kun Chih Tung otti puheeksi toiveen rehellisyydestä, pidin sitä merkittävänä avauksena. Rehellisyys on tärkeää luottamuksen syntymisen kannalta. Vanhempani ovat opettaneet minua ja sisariani rehellisyyteen, ja olemme opetelleet sitä anteeksipyyntöjen kautta. Rehellisyys voi olla ankaraa ja raastavaa. On siis tärkeää, että myös sydän on mukana. Tällä tarkoitan, että asioita voi ilmaista monella tapaa, ja ilmaisussa on hyvä miettiä, miten asioista puhuu: miten haluaa kohdata toisen ihmisen. Mutta samalla on tärkeää huomioida rehellisyyden kyky *puhdistaa* ilmaa ja tilanteita. Rehellisyys on tärkeää myös sellaisenaan. Aina ei voi ennakoita mitä tapahtuu, ja joskus on pakko näyttää asian tai tilanteen epämieluisat kasvot, jotta tilanne raukeaa.

hooks käsittelee rehellisyyttä yhtenä peruspilarina luvussa ”Rehellisyys: Ole totuudellinen rakkaudelle”. Rehellisyys ja avoimuus avaavat maaperän rakkaudelle. hooks toteaa, että

53 Lancelin ja Aude 2001.

54 hooks 2018.

55 Lancelin ja Aude 2001, 142–144.

56 Sontheimer 2006, 57–58, 188; Lancelin ja Aude 2001/2006, 219–210

tunteakseen rakkauden on puhuttava totta niin itselleen kuin toisille. Hän jatkaa: ”Todellisen itsensä verhoamisesta valheisiin on tullut niin yleinen keino peittää pelokkuutta ja epävarmuutta, että moni on vaarassa unohtaa, kuka on ja miltä tuntuu elää ilman teeskentelyä.”⁵⁷ Pelko ja epävarmuus ovat usein syynä siihen, että turvaudumme valheeseen. Valheet kuitenkin kuormittavat olemassaoloa. hooks puhuu siitä, kuinka jo lapsuudessa voimme harhaantua luulemaan, että valhe on totuutta parempi tapa toimia. Valheen avulla lapsi usein karttaa rangaistusta tai epämieluisia tunteita kuten esimerkiksi pettymystä tai hylkäämistä.⁵⁸

Rehellisyys itselle ei ole helppoa. Vaikeiden elämäntilanteiden ja paineiden kohdalla olen kuitenkin kokenut rehellisyyden vapauttavana. Rehellisyyden avulla ei ole tarvinnut pitää pystyssä kulissia, vaan tilanteen on voinut tuoda julki sellaisena kuin se on, ja tämä itsessään on tuntunut auttavan.

Olimme puhuneet Chih Tungin kanssa rehellisyydestä projektin alkuvaiheessa, ja kohtasimme ensimmäisen haasteen jo Galleria 5:n näyttelytilan analysoinnissa. Muistan, kuinka istuimme ensimmäisen käynnin jälkeen alas rappusille gallerian viereen ja kävimme läpi tunnelmia. Äänitimme myös keskustelun puhelimillamme, sillä olimme kiinnostuneita tutkimaan näyttelyn tekemisen prosessia.

Nimitimme galleriatilaa epätilaksi. Se ei ollut selkeästi galleria, koti eikä toimisto. Se tuntui olevan kaikkea näiden väliltä. Molempien äänistä kuului pettymys. Olimme odottaneet selkeää näyttelytilaa. Kuitenkin se, että olimme sopineet rehellisyyteen pyrkimisestä, helpotti tilanteesta puhumista ja asioiden analysointia. Tosiasioiden sanoittaminen oli tärkeää ja se avasi näköalaa uuteen suuntaan. Galleria 5:n puitteet tulivat tärkeäksi osaksi Chih Tungin ja minun näyttelyn draaman kaarta. Kirjoitimme tästä myös näyttelytekstiin:

*Galleriatila, Galleria 5, toimii tärkeänä materiaalisena resurssina tekijöiden luovassa prosessissa ja sen lopputuloksena. Taideteokset/performanssit syntyvät galleriassa avajaisviikon aikana ja yleisön on mahdollista vieraila gallerialla luomisprosessin ja installoinnin aikana, alkaen keskiviikkona viidentenä päivänä helmikuuta.*⁵⁹

57 hooks 2018, 52.

58 Sama.

59 Galleria 5:n Life Is Boring -näyttelyn lehdistötiedote.

DIALOGI NÄYTTELYPROSESSISSA

8.1. DIALOGINEN PROSESSI JA TEOKSIIN VAIKUTTAVAT ASIAT

Kiertueen ensimmäinen näyttely oli Kanneltalon galleriassa. Olimme Annen kanssa hyvin vaikuttuneita ja inspiroituneita tilan arkkitehtuurista. Galleriatila oli korkea ja valoisa. Sen pintamateriaalit olivat harmoniset. Näyttelytila tuntui ruokkivan teosideoita. Esimerkiksi minun Makramee-veistokseni syntyi osittain tästä mahdollisuudesta, että voisin toteuttaa tilaan jotain suurta ja korkeaa. Järjestimme Annen kanssa taitelijatapaamisen gallerialle, jossa myös Chih Tung ja Oula vierailivat. He antoivat kannustavaa palautetta kokonaisuudesta, mikä oli ilahduttavaa.

Oulan kanssa vierailimme Galleria Kaaressa Kauhavalla. Olimme galleriatilaan tyytyväisiä. Meitä hieman kummastutti se, että galleriatilaan kuljettiin erillisen huoneen kautta, mutta ajattelimme, että saisimme silti näyttelyn toimimaan. Samoin tämä näyttelytila auttoi meitä kirkastamaan ajatuksiamme teosten muodoista ja medioista. Minun suunnitelmistani oli tuoda Kanneltalon galleriassa toteuttamani makrameeveistos Kauhavalle. Olin saanut teoksen langat kauhavalaiselta Lankava-yritykseltä ja halusin toisintaa teoksen sekä luoda siitä näin uudenlaisen tilallisen tulkinnan. Olin myös inspiroitunut Kauhavan elävästä käsityöläisperinteestä, jolla on pitkät historialliset juuret paikkakunnalla. Halusin saattaa näitä tarinoita galleriatilaan, ja otin yhteyttä paikallisiin kutojiin.

Oula oli kiinnostunut tutkimaan tässä näyttelyssä työnteon ja tylsyyden suhdetta. Hänen tarkoituksensa oli toteuttaa tilaan video- ja ääniteoksia, jotka hyödyntäisivät gallerian sijaintia sekä hänen taiteellista tutkimustaan työnteosta. Hän oli yhteydessä Kauhavan lähialueilla asuviin henkilöihin. Etenimme keskusteluissamme paikallisten kanssa ja teimme uuden vierailumatkan Kauhavalle jatkaaksemme keskusteluja paikan päällä ja avataksemme niitä Galleria Kaaren henkilökunnalle. Olimme suunnitelleet, että kutsuisimme paikallisia koululaisia näyttelytilaan keskustelemaan tylsyydestä, ja pyysimme gallerian henkilökunnalta apua tämän tapahtuman organisoinnissa.

Berliinin galleriatilaan, galleria pleikuun, emme Hannahin kanssa päässeet fyysisesti vierailemaan, mutta tarkastelimme tilaa digitaalisesti valokuvien pohjalta etäyhteyksin. Tein meille 3d-mallinnuksen tilasta, jonne suunnittelimme yhdessä näyttelyn rakennetta. Hannah oli jatkanut ensikohtaamisemme jälkeen omaa tylsysteemaansa eteenpäin ja esitteli minulle 3d-kaiverruksia,

joita hän oli työstänyt lakatulle MDF-levylle⁶⁰.

Hannah oli kiinnostunut ihmisen tahattomasta liikkeestä kuten puhelinkeskustelun aikana syntyneistä sivupiirustuksista, englanniksi *scribbles*, joissa henkilön käsi sotkee epämääräisiä ympyröitä, pyörremyrskykuviota, paperille. Tämä näkökulma resonoi minussa. Ehdotin Hannahille, että yhteinen nimittäjä tai teema näyttelyllemme voisi olla *trivialisuus*, jota lähestyisimme töidemme kautta. Olin pohtinut triviaalisuutta ja asioiden arvottamista jo kesällä 2019 ollessani Islannissa taideresidenssissä. Residenssissä olin äänittänyt veden liikkeen ääniä ja kirjoittanut pieniä, jokapäiväisiä huomioita maisemasta päiväkirjan tapaan. Hannah piti teosideoistani, ja hänestä triviaalisuus kuulosti hyvältä ja osuvalta lähtökohdalta yhteiselle tylsyydennäyttelyllemme.

Näyttelyiden yhteydessä pohdimme myös tuotannollisia kysymyksiä. Tarkoitus ei ollut tuottaa maailmaan turhia asioita taiteen muodossa vaan synnyttää tarkkaan valittujen materiaalien, ajan ja taidon kautta teoksia, joiden elämänsä jatkuisi näyttelyiden jälkeenkin esimerkiksi henkilökohtaisessa taiteellisessa toiminnassa. Tämän takia oli tärkeää tarkastella jo olemassa olevia teoksia ja pohtia, miten niitä voisi mahdollisesti hyödyntää näyttelyssä. Pyrimme hyödyntämään myös tekijöiden aikaisempia kiinnostuksenkohteita. Esimerkiksi Oulan kiinnostus työntekemiseen oli pitkäaikainen. Samoin Hannahin jo valmiit teokset resonivat minussa, ja niiden kautta löysin esimerkiksi Islannissa äänittämäni ja kirjoittamani materiaalin. Anne taas työsti Kanneltalon galleriaan loppuun aikaisemmat kenkävalukokeilunsa, ja Chih Tung oli pitkään haaveilut ASMR-ääniteoksesta, jonka hän toteutti Galleria 5:een.

Teimme näyttelyihin liittyen myös taustatyötä ja kartoitusta eri näyttelytilojen ympäristöistä. Pohdimme, kuinka voisimme laajentaa totuttua kävijäkuntaa ja ottaa huomioon galleriatilojen läheisyydessä olevia asioita, kun rakensimme näyttelyille erillisohjelmaa kuten taitelijatapaamisia.

Vieraileminen paikan päällä auttoi näkemään gallerioiden erilaiset mahdollisuudet. Helsingin Kannelmäen Kulttuuritalon ohjelmisto oli laaja, ja siellä sijaitsi yleinen kirjasto, jolla oli jo oma kävijäkuntansa. Samoin Kauhavan Galleria Kaari sijaitsi Kauhavan pääkirjaston ja puukko- ja tekstiilimuseon yhteydessä. Oulun Galleria 5 sijaitsi puolestaan Kulttuuritalo Valveen kupeessa, ja sen lähistöllä oli nuorisokeskus.

⁶⁰ MDF-levy (medium-density fibreboard) on puolikova kuitulevy, joka valmistetaan kuivausmenetelmällä kuumapuristamalla se havupuukuidusta (noin 92 % tuotteesta) ja sideaineista (noin 8 % tuotteesta).

8.2. GALLERIASSA TYÖSKENTELY SEKÄ GALLERIOIDEN KANSSA NEUVOTTELU

Yhteistyömme ja dialogimme kulminoitui usein galleriatilassa, kun toimimme teoksemme sisään. Tätä ennen olimme toki keskustelleet töistämme ja suunnitelleet niiden paikkoja, mutta astuminen gallerian sisään sai vuoropuhelumme materialisoitumaan.

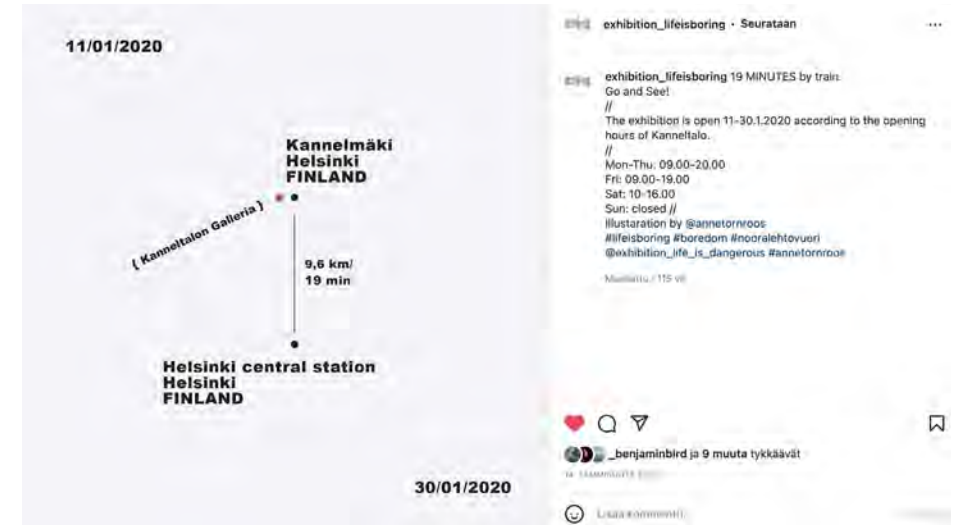
Chih Tungin kanssa tämä tapahtui kirjaimellisesti. Saapuessamme Ouluun meillä oli mukana vain laitteet videotöiden ja ääniteosten tallentamiseen sekä esittämiseen. Valmiit teokset puuttuivat. Halusimme tuoda esiin galleriatilaan liittyviä arkisia toimintoja ja prosesseja. Aloitimme videokuvaamalla galleriatilan siivoamista; se on alkurituuaali, jossa tila tarkastetaan ja valmistetaan tulevalle näyttelylle. Tämän jälkeen dokumentoimme ja esitimme eri tavoin näyttelytilassa tapahtuvia prosesseja. Kirjasimme päivien tapahtumat ja suunnitelmat ensimmäisessä huoneessa oleville paperiarkeille sekä merkitsimme ylös sisään- ja ulosmenoajat. Pyysimme myös gallerian henkilökuntaa osallistumaan tähän rituaaliin.

Myös yleisön oli mahdollista osallistua tähän prosessiin vieraillemalla galleriassa näyttelyn pystytyksen aikana. Tiedotimme tästä näyttelykutsussa, lehdistötiedotteessa ja Instagram-tilillä. Olimme sopineet gallerian henkilökunnan kanssa, että meidän näyttelymme installointiaika tulisi olemaan pidempi kuin mikä oli gallerian yleinen käytäntö, ja he suostuivat tähän. Toki tämä toi haasteita, sillä gallerioiden avajaispäivät on usein synkronoitu niin, että yleisö voi tehdä avajaiskierroksia ja tarkastaa useamman näyttelyn samalla kertaa. Hankimme kuitenkin hyvän paikallisen juomasponsorin, ja näin koetimme saada näyttelyymme uutta yleisöä. Lisäksi tavoittelimme yleisöä jakamalla julisteita eri puolille Oulua sekä tiedottamalla tapahtumasta eri Facebook-ryhmissä.

Myös Kanneltalon galleriassa meillä oli joustava aikataulu. Saimme installoida näyttelyä noin viikon verran ja mieltä, miten teokset aseteltisimme ja saattaisimme valmiiksi. Olimme Annen kanssa vierailleet toistemme luona teosten tekovaiheessa, joten näyttelyn esillepano oli lähinnä vain teosten asettelemista. Makramee-veistokseni kuitenkin syntyi vasta galleriatilassa, joten oli hyvä, että minulla oli runsaasti aikaa. Näyttelymme avautui tammikuun pyhäpäivien jälkeen, mikä antoi minulle ja Annelle muutaman lisäpäivän. Yleensä näyttelyn installointi tapahtuu muutaman päivän sisällä, jos asiasta ei toisin sovita.

Kanneltalo sijaitsee noin 20 minuutin junamatkan päässä Helsingin keskustasta. Meille oli tärkeää esittää taidettamme Helsingin keskustan ulkopuolella, mutta samalla siihen sisältyi myös

haasteita. Kuinka saada yleisö liikkeelle ja kiinnostumaan näyttelystä, joka tapahtui keskustan ulkopuolella? Onneksemme myös suosittu SIC-galleria⁶¹ oli löytänyt uuden kodin Kannelmäestä, ja koetimme sovittaa avajaisemme samalle päivälle kuin heidän avajaisensa, mutta tämä ei valitettavasti onnistunut. Seuraavaksi pyrimme tiedottamaan paikalle pääsystä mahdollisimman selkeästi. Anne teki graafisen kartan matkasta gallerialle, ja jaoimme sen Instagram-sivuillamme.

Anne Törnroosin tekemä kartta Life Is Boring -Instagram-tililtä

Avajaistarjoilu oli yksi keino saada ihmisiä liikkeelle ja vierailemaan paikan päällä. Saimme Kanneltalon näyttelyyn juomasponsorin, joka oli kiinnostunut mahdollisuudesta sponsoroida myös Berliinin näyttelyämme. Berliinissä juomasponsorit eivät ole yleisiä avajaisissa.

Berliinin näyttelyä varjosti paheneva koronatilanne. Pohdin itse jopa näyttelyn perumista. Olimme kuitenkin Hannahin kanssa tehneet paljon töitä näyttelyn eteen. Sekä Berliinissä olevan Hannahin että gallerian mielestä näyttelyn pitäminen oli mahdollista, joten päätin matkustaa sinne. Jouduimme pyytämään näyttelyssä vierailleiden nimet listaan, sillä jos viranomaiset olisivat sattuneet paikalle eikä meillä olisi ollut esittää nimilistaa, olisimme saaneet tuhansien eurojen sakot. Toinen viranomaisilta tullut sääntö oli, että saimme päästää galleriaan vain kolme henkilöä kerralla. Siten esimerkiksi avajaisten ja taitelijatapaamisen sosiaalinen puoli keskittyi gallerian ulkopuolelle.

⁶¹ SIC Galleria on nykytaiteentila Helsingissä. SIC:n perusti vuonna 2012 helsinkiläinen taiteilijaryhmä. Perustajajäseniä ovat: Olli Keränen, Karri Kuoppala, Muriel Kuoppala, Kalle Leino, Majja Luutonen, Konsta Ojala, Sauli Sirviö, Timo Vaittinen ja Laura Wesamaa.

Koska dialogimme haki lopullisen tilallisen muodon vasta galleriatilassa, oli tärkeää onnistuneen tilallisen esillepanon kannalta, että galleriatilat joustivat asennoinnissa ja avajaisjärjestelyissä normaalista aikatauluista ja käytännöistä. Tämä takasi, että pystyimme rauhasa neuvottelemaan ja asetelemaan teokset tilaan ja saattamaan valmiiksi tilallisen tulkintamme tylyydestä.

8.3. GALLERIATILASSA

Kaikkien kiertuenäyttelyiden näyttämönä toimi galleriatila, valkoinen kuutio. Kirjoitin näyttelytekstiimme seuraavasti: "Tylyys on henkilökohtainen ja samalla yhteisöllinen asia, jota on tärkeää lähestyä erilaisista näkökulmista taiteelle pyhitetyssä näyttelytilassa." Tämän lauseen avulla oli tarkoitus herättää ajatuksia ja tuoda esille näkökulman, joka galleriatilan valkoiseen kuutioon usein liitetään: gallerian sisällä olevat asiat nähdään taiteen kontekstissa tai tulevat osaksi tätä keskustelua. Tätä näkökulmaa myös Filibovic sivusi "eräänlaisen kohtalon sädekehän" ajatuksella.⁶² Samoin Brian O'Doherty on kirjoittanut tästä problematiikasta kirjassaan. Hän näkee, että länsimaisen taidehistorian modernismi on vaikuttanut siihen, miten ymmärrämme tilan ja millaisia merkityksiä ja arvoa annamme eri tiloille niissä toteutettavien asioiden ja tapahtumien avulla kuten kirkolle, oikeussalille ja laboratoriolle. Taiteen kohdalla O'Doherty alleviivaa kuinka näemme tai miellämme ensin galleriatilan taiteelle osoitettuna tilana ja vasta sitten näemme siellä taidetta.⁶³ Voiko siis galleriatilaan viemällä objektin tai toteuttamalla tapahtuman aikaansaada taidetta tai muuttaako tämä tila siellä esitettävän asian olemusta eli validoiko se taiteen?

Prosessoimme tätä näkökulmaa Chih Tungin kanssa Oulun näyttelyn yhteydessä. Toimme galleriatilaan toimistohuoneessa käytetyn paperisilppurin. Videokuvassimme galleriatilassa tapahtunutta siivousrituaalia, ja esitimme ne galleriassa videotykkien avulla. Chih Tung työsti tilasta ASMR-ääniteoksen, joka myös oli esillä näyttelytilassa. Galleriatila toimi meille resurssina, jonka avulla tulkitsimme ja tutkimme tylyyden olemusta sekä samalla taiteen ja arkipäiväisyyden suhdetta.

Tietenkin meidän on vaikea arvioida, kuinka tässä onnistuimme. Luettuani jälkepäin oululaisen taidekriitikon Leena Kangaksen arvion näyttelystäimme *Yhteistä tylyyyttä etsimässä*, koin, että olimme saavuttaneet jonkinlaista vastakaikua kysymyksiimme:

62 Filipovic 2005.

63 O'Doherty 1999, 14.

Näyttelyn kokoamiseen liittyvät, yleensä näkymätön taustatyö ja usein ehkä välttämättömänä pahanakin, koetut rutiinotoimet kuten lattioiden luuttuaminen ja seinien maalaus – tuodaan esille osana teosta. Mediatiivisten tyhjyyteentuijotteluvideoiden rinnalla arkiset toimet näyttäytyvät harjoituksina, joka korostaa jokaisen hetken merkittävyyttä. Tylyys on mahdollisuus mikä kannattaa kohdata.

Yksi projektori heijastaa seinään vain sinisen suorakaiteen. Laitteen päälle on kiinnitetty teipin pala, jossa lukee "no idea". Ei ideaa, ei hajuakaan. Onko se teos? Oliko kaikki nyt tässä?⁶⁴

Näin jälkepäin näen myös performansseissamme yhtäläisyyksiä feministitaiteilija Mierle Laderman Ukelesin performanssiteokseen *Washing/Tracks/Maintenance: Outside* (July 23, 1973)⁶⁵, jossa hän luuttusi Wadsworth Atheneum Museum of Artin ulkoportaita ja ulkotilaa isolla määrällä harjalla, kuin suurella pensselillä. Teoksen avulla Ukeles halusi herättää keskustelua instituutioihin liittyvistä valtasuhteista sekä kotitalouksiin liitettävästä työstä, joka usein nähtiin naisten työnä.

Eastside Projects in Birmingham järjesti näyttelyn *This Is the Gallery and the Gallery Is Many Things* (2008), joka oli tilassa laajeneva, muuttuva ja kehittyvä projekti mikä eli vuoropuhelussa siihen suunnitellun ohjelman kanssa. Projektin pisti alulle galleria johtaja Gavin Wade yhdessä taiteilijoiden Ruth Claxton, Simon ja Tom Bloor, suunnittelija James Langdon ja arkkitehti Céline Condorellin kanssa. Näyttelyn kuratoriaalinen periaate oli peilata Eastside-ohjelman taustalla olevien näyttelytuotannon ja -muodostuksen prosesseja.⁶⁶

Kanneltalon näyttelyn kohdalla pohdimme sitä, miten tila voisi olla mahdollisimman avoin kaikille. Galleriatila usein pyrkii olemaan kaikille avoin tila. Silti se voi tiedostamattaan sulkea ovensa niiltä, joita se ei kutsu tai jotka eivät koe olevansa kutsuttuja tilaan. Tässä tiedottamisella on suuri merkitys. Miten esimerkiksi esteettömyys huomioidaan ja tuodaan esille tiedotuksessa?

Yksi tapa on kutsua paikalle työntekijä Kulttuuria kaikille -palvelusta ja varmistaa yhdessä, että eri yleisöt kokevat olonsa tervetulleiksi. Tämä palvelu toimii valtakunnallisesti taiteen ja kulttuurin alalla ja tarjoaa tietoa sekä tukea kulttuuritoimijoille saavutettavuuden, moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden kysymyksissä. Kulttuuria kaikille -palvelu tekee yhteistyötä taide- ja kulttuuriorganisaatioiden sekä eri yleisöryhmien, taiteilijoiden ja muiden kulttuurintekijöiden kanssa.⁶⁷

64 Kangas 2020.

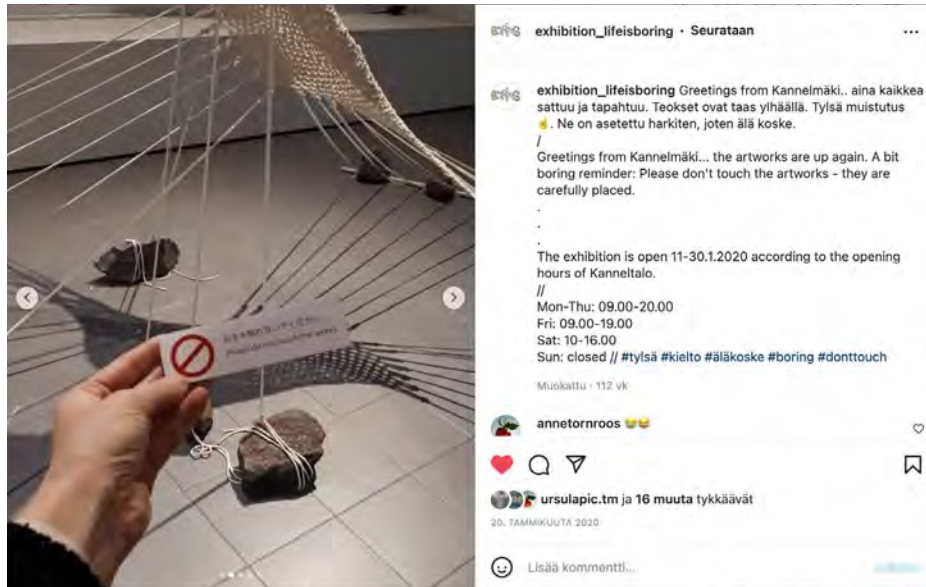
65 Ukeles 1973; Kaitavuori 13.3.2020.

66 O'Neil 2016, 120.

67 Kulttuuria kaikille s.a.

Emme kuitenkaan olleet heihin yhteydessä, sillä galleria sijaitsi Kanneltalossa⁶⁸ ja näimme, että näitä kysymyksiä oli huomioitu heidän nettisivuillaan. Tietenkin näin jälkeen päin tarkasteltuna olisimme voineet lisätä näitä samoja asioita omiin Instagram-tiedotuksiimme, sillä nyt tukeudimme vain Kanneltalon nettisivuilla jaettuun tietoon. Olisi myös ollut hyvä käydä tilaa läpi yhdessä Kulttuurilla kaikille-työntekijän kanssa, ehkä olisimme näin lisänneet ymmärrystämme esteettömyys- ja tasa-arvoseikoista.

Kanneltalon Galleriassa kohtasimme myös ilkeävaltaa. Galleria oli Kanneltalon vartijan valvonnassa, mutta vartija ei aina huomannut, kun näyttelytilassa ihmiset muokkasivat Makramee-veistosta tai tiputtivat kehystettyjä valokuvia. Jouduimme tiedottamaan asiasta asettamalla teosten yhteyteen koskemisen kieltäviä kylttejä. Tein tästä myös Instagram-päivityksen, jossa jouduin muistuttamaan

Instagram-kuva Life Is Boring -Instagram-tililtä (2020).

8.4. KUUNTELEMINEN GALLERIATILASSA

Opiskeluajana halusin laajentaa ymmärrystäni kuuntelemisesta taiteen parissa ja osallistuin muun muassa SAMA-kursseille⁶⁹. Kuunteleminen on myös poliittista ja yhteiskunnallista. Kenen ääni

⁶⁸ Kanneltalo on teatteri- ja konserttitalo, joka sijaitsee Kannelmäen juna-aseman kupeessa, 20 minuutin junamatkan päässä Helsingin päärautatieasemalta. Kanneltalon salissa esitetään vuosittain useita kantaesityksiä sekä monipuolista vierailuohjelmistoa. Esitystoiminnan lisäksi Kanneltalo on Kaarelan alueen asukkaiden yhteinen olohuone. Viihtyisä aula tarjoaa vapaata oleskelutilaa, korkea galleria kutsuu tutustumaan vaihtuviin näyttelyihin ja kahvilassa järjestetään maksuttomia esityksiä ja tapahtumia. Saman katon alta löytyy myös kirjasto, työväenopisto ja nuorisotalo. (Kanneltalo s.a.)

⁶⁹ SAMA (Sound Art & Sonic Arts) lähestyy äänitaidetta laaja-alaisena nykyaiteen muotona, jolla on monimutkaiset suhteet

kuullaan, ja mitkä äänet valtaavat tilaa? Kuraattoriopiskelijana halusin kasvattaa tietämystäni ja herkkyyttäni näissä asioissa. Esimerkiksi galleriatilan varustelu on usein suunnattu vain visuaalisen taiteen esittämiseen ja taideteoksia lähestytään usein *katsoen, ei kuunnellen*. Nämä havainnot tukevat aikaisemmin galleriilaan esittämiäni huomioita rituaaleista ja tavoista.

Lontoolainen kuraattori Justyna Burzynska kirjoittaa näistä haasteista esseessään *Curating Sound Art: A London Perspective*, johon hän haastatteli taiteilijoita ja kuraattoreita, jotka työskentelevät äänitaiteen parissa Lontoossa. Haastatteluiden pohjalta hän toteaa, että äänitaiteen kannalta galleriatilojen varustelu ja arkkitehtuuri jäävät usein puutteelliseksi. Yleisökin virittäytyy kohtaamaan äänitaidetta katsomalla eikä esimerkiksi kuunnellen tai tunnustellen. Samoin hän toteaa, että äänitaide on tarvinnut institutionaalista tunnustusta noustakseen suuremman yleisön tietoisuuteen taiteen muotona 2000-luvulla.⁷⁰

Life Is Boring -projektissa keskustelimme Oulan kanssa kuuntelemiseen liittyvistä tavoista haastattelutilanteessa ja esillepanossa tehdessämme Galleria Kaaren näyttelyä. Oulan oli mahdollista saada Taideyliopistolta lainaksi uudempaa teknologiaa, joka mahdollistaisi upottavan tilallisen tunnun sekä teoksen äänityksessä että esittämisessä. Berliiniin näyttelyn kohdalla työstin ääniteokseni *Water (2020)* yhdessä äänisuunnittelija ja säveltäjä Riku-Pekka Kellokosken kanssa. Hänen kanssaan myös keskustelin teoksen esillepanosta galleriatilassa pohjapiirrosten avulla. Näyttelyn jälkeen kirjoitin kyseisestä teoksesta teoskuvauksen:

Suhina. Vaimea suhina lähestyy tilassa. Se kuuluu seinistä ja tulee kohti lempeästi kuin tauoton veden pauhu ja täyttää tilan. Yhtäkkiä ääni kirkastuu ja rytmi kristallisoituu jäisen puron lailla. Huone, jossa kävelen, on valkoinen galleriatila. Kadulta kantautuvat äänet sekoittuvat huoneen äänimaisemaan. Ne rikkovat hukuttavan äänisumun. Koirien haukaukset ja lapsiryhmän keskustelu tunkeutuu tajuntaani.

Äänet paljastavat, että olen kaupungissa ja seinien takana on ulkoinen maailma. Galleria sijaitsee asuinkerrostalon pohjakerroksessa Berliinin Friedrichshainissa. Gallerian ovi on auki ja tuuli heiluttaa harmaata verhoa, joka aaltoilee huoneen sisäisen ääniteoksen lailla hypnoottisesti. Äkkiä ääni katoaa. Syntyy tyhjiö. Aivan kuin hengitys olisi lakannut tai imuri olisi imaissut pölyt pois. Samalla huoneen seinillä olevat

musiikin, äänisuunnittelun, kuvataiteen ja esittävän taiteen aloihin. SAMA on suunnattu opiskelijoille kaikista kolmesta Taideyliopiston korkeakoulusta, ja se sopii opiskelijoille, joilla on musiikin, kuvataiteen tai esittävän taiteen taustaa. SAMA-kurssit kehittävät opiskelijoiden jo olemassa olevia käytännöntaitoja lisäten äänitaidekohtaista taiteellista osaamista ja teoriaa, mukaan lukien äänellisiä elementtejä ja äänitaiteen yksilöllisistä taiteellisista käytäntöistä edistyneellä tasolla.

⁷⁰ Burzynska 2018.

*taideteokset tarkentuvat: ne tulevat liki. Kohta kuitenkin kohiseva ääni ui taas tilaan ja peittoaa hiljaisuuden hetken.*⁷¹

Australialainen kuraattori Caleb Kelly pohtii näitä äänellisiä teemoja kirjassaan *Gallery Sound*. Hän korostaa, että galleriatila ei koskaan ole hiljainen tila vaan äänelliset teokset sekoittuvat gallerian äänimaailman kanssa. Äänettömyyttä ei ole olemassa, ei myöskään taidegalleriassa. Ääni on läsnä galleriassa monin eri tavoin, olipa kyseessä sitten arkipäiväinen, satunnainen tai tahallinen ääni, erittäin kovaääninen tai huomaamattoman hiljainen ääni tai yleisön keskustelu tai mielikuvituksessa olevat äänet.⁷²

Taideteokset tuovat myös aina mukanaan ääniä ja upottavat kokijansa ääneen. Gallerian arkkitehtuuri on täynnä ääniä. Kuvat synnyttävät mielessämme ääniä. Gallerian akustinen tila generoi ääniä installaatioiden kautta, ja joskus teokset itse tuottavat ääniä. Kelly toteaa, että kuuntelemalla tarkasti galleriassa syntyviä ääniä, sekä kirjaimellisesti että mielikuvituksemme avulla, taiteen sisällä tai satunnaisesti sen ääressä, me ymmärrämme tai kosketamme taidetta monipuolisemmin ja kokonaisvaltaisemmin ja voimme näin ottaa huomioon koko inhimillisen havaintomme kirjon.⁷³

8.5. LIFE IS BORING -KIERTUEPAITA TEOKSENA

Edellisen Life Is Dangerous -näyttelykiertueen yhteyteen olin suunnitellut näyttelyn julisteesta kiertuepaidan, joka mukaili bändipaitaestetiikkaa. Kiertuepaita-idean keksi muotikuvittaja Minni Havas, kun keskustelin hänen kanssaan näyttelykiertueeseen liittyvistä nettisivuista ja Instagram-tilistä.

Life Is Boring -näyttelykiertueen yhteydessä halusin korostaa yhteistyötä ja pyysin Minniä projektiin mukaan. Kysyin kiinnostaisiko häntä toteuttaa tylsyyttä käsittelevä kiertuepaita. Minni oli tehnyt kuvituksia eri vaatemerkeille, mutta lupasin, että tässä hän saisi täyden ilmaisuvapauden ja paita olisi samalla taideteos, ei tilaustyö. En tulisi puuttumaan tai ohjeistamaan häntä mitenkään. Minni oli ideasta kiinnostunut ja sanoi, että hänellä olikin jo ajatus siitä, miten hän voisi paidassa tylsyyttä ilmentää.

⁷¹ Teoskuvaus: *Water* (2020) Berliinissä.

⁷² Kelly 2017.

⁷³ Sama.

“B-O-R-I-N-G, Let me tell you what was boring. Drawing these letters. But you can’t skip the work. Drawing by hand is the best exercise of patience.” Tämän tekstin Minni kirjoitti kuvituksen yhteyteen Instagram-tililleen, ja mielestäni se oli oivaltava näkökulma luovan työn tekemiseen samoin kuin tylsyyssanaan ja arkisiin toimintoihin.

Minni Havas, *Life Is Boring* -teepaita (2019). Kuva: Minni Havas.

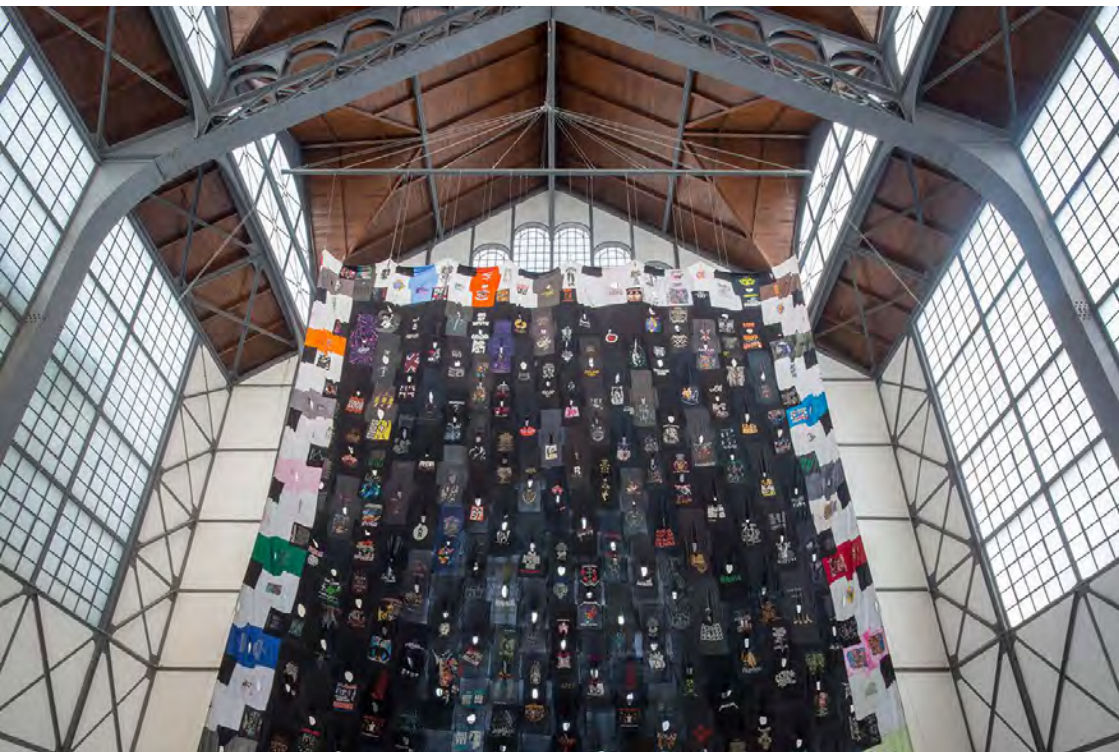
Kuvituksen voi nähdä kommentoivan myös vaateteollisuuden liittyvä logomaniaa, jossa logojen avulla rakennetaan tuotteiden haluttavuutta.⁷⁴ Sovimme tuotannosta yhdessä sekä pienestä korvauksesta, jonka sisällyttäisimme hintaan.⁷⁵ Tiedotimme tästä paidanmyynnin yhteydessä, jolloin ostaja tiesi tukevansa tekijää eikä esimerkiksi kiertuetta. Tätä ennen Minni antoi oikeuden käyttää paidan kuvitusta kiertueen tunnuskuvaana, ja mainitsimme hänen nimensä aina kuvan yhteydessä. Paita myös sisällytettiin näyttelyiden esillepanoihin, koska se oli kommentoiva teos, joka kuului näyttelytilaan.

Teepaitojen käyttäminen taiteessa ei ole uusi ilmiö. Itse olen kohdannut nykyaiteen piirissä niistä erilaisia tulkintoja. Japanissa Aichi Triennaalissa (2019) oli bändipaidoista ja kovaäänisistä

⁷⁴ Rabkin 2020.

⁷⁵ Paidan hinta oli 49 € ja Minnin korvaus 10 € per paita. Paitoja painettiin noin 30 kappaletta.

koostuva suuri installaatio *Telón de Boca (Theater Curtain)*, jonka oli tehnyt meksikolainen taiteilija Pia Camil.⁷⁶ Paitoja on hyödyntänyt myös suomalainen koreografi, tanssija ja kuvataiteilija Anne Naukkarinen. Hänen Kuvan Kevät 2018 esitetystä *how to ____ alone* -teoksessa (2018) kuului teepaita, jossa luki ”*how to ____ alone*”. Teokseen liittyneen performanssin aikana Naukkarinen pukeutui paitaan, ja muulloin se oli esillä galleriatilassa.⁷⁷

Pia Camil, *Telón de Boca* (2018) 12 x 15 metrin kokoinen installaatio koostui käytetyistä bänditeepaidoista sekä integroiduista kaiuttimista. Valokuva: Ramiro Chaves, Courtesy of Museo Universitario del Chopo, 2018.

Valokuvataiteilija Aura Saarikosken näyttelyssä *Gréy Melange*, joka oli esillä Galleria Hippolytessä viime vuonna, harmaa teepaita oli näyttelyn keskiössä niin teoskuvin kuin esillepanossa. Paidan tekstin ulkoasu oli suunnitellut graafinen suunnittelija Jaakko Suomalainen. Sini Monosen kirjoittaman näyttelyarviossa selviää, että kahdeksaan teepaitaan on painetusta tekstistä voi lukea tarinan, jossa Saarikoski autofiktioilla avalla kuvaa tilanteita, joihin teepaita sekoittuu.⁷⁸

⁷⁶ Aichi Triennale 2019.

⁷⁷ Naukkarinen s.a

⁷⁸ Mononen 2021.

Meidän tilanteessamme teepaita palveli näyttelyn kiertuepaitana, jonka vierailija pystyi ostamaan näyttelyn yhteydessä tai ottamalla meihin yhteyttä. Näin kiertuepaitaan liittyvät käytännöt ja mielikuvat tulivat osaksi myös tätä näyttelyprojektia.

8.6. RISTIRIIDAT JA PYRKIMYS DEMOKRAATTISEEN TOIMINTAAN

Esillepanot rakentuivat kaikissa gallerioissa yhteisten keskustelujen ja neuvottelujen pohjalta. Olimme alustavasti hahmotelleet, mitä teoksia sisällyttäisimme näyttelyyn, mutta muutokset suunnitelmissa olivat mahdollisia. Myös Chih Tungin kanssa olimme pohtineet teosten muotoa ja sitä, miten eri tavoin voisimme tuoda tylsyyteen liittyviä prosesseja näkyviksi.

Työskentelymme Chih Tungin kanssa oli intensiivistä. Se, että olimme usein asioista samaa mieltä, helpotti nopeaa etenemistä. Kerran kuitenkin näkemyksemme erosivat selkeästi. Tämä tapahtui harjoituspiirrosten esillepanossa. Emme näyttäneet pääsevän asiasta yhteisymmärrykseen. Tilanne turhautti. Päätimme nukkua asian yli ja katsoa tilannetta seuraavana päivänä. Seuraavana päivänä löysimme lopulta ratkaisun, joka miellytti molempia.

Tämä tilanne jätti kuitenkin minuun jäljen ja sai pohtimaan sitä, mitä tehdä, kun näkemykset eroavat voimakkaasti toisistaan. Miten ratkaista ongelma, jos yhteisymmärrystä ei tunnu syntyvän? Miten ratkaisu voisi olla tasapuolinen, vai pitääkö sen aina olla? Ehkä tämän tapahtuman oli tarkoitus jäädä herkästi mieleen. Sillä vaikka me tuossa tilanteessa löysimme ratkaisun, jonka kanssa pystyimme etenemään, kokemus herätti kysymyksen eri toimintamalleista konfliktitilanteissa.

Uskon, että samankaltaisia kysymyksiä ovat pohtineet monet tekijät erilaisissa taiteellisissa kollektiiveissa, bändeissä ja taiteilijavetoisissa gallerioissa. Alice Need, yksi Guerrilla Girlsin⁷⁹ jäsenistä, on todennut, että heidän kymmenvuotinen toimintansa sisälsi riitelyä, valittamista,

⁷⁹ Guerrilla Girls on anonyymi ryhmä feministisiä naisartisteja, jotka ovat omistautuneet taistelemaan seksismia ja rasismia vastaan taidemaailmassa. Ryhmä perustettiin New Yorkissa vuonna 1985, jonka tehtävänä on tuoda sukupuolten ja rodun eriarvoisuus huomioon suuremmissa taideyhteisöissä.

Vuonna 1984 Museum of Modern Art (MoMA) avasi kansainvälisen näyttelyn, jossa oli mukana 169 taiteilijaa, joista 13 oli naistaiteilijaa ja 8 POC-taiteilijaa. Joukko taiteilijoita päätti tuoda tämän epäsuhtaan näkyväksi. He liimasivat tilannetta kommentoivia julisteita ympäri New Yorkia nostaakseen ihmisten tietoisuutta rasismista ja seksismistä taidemaailmassa. Tämä synnytti huomiota ja vastakaikua. Yli 60 halusi tulla jäseneksi, jotkut liittyivät kuukaudeksi ja toiset vuosikymmeniksi. Ryhmä koostui eri ikäisistä, eri seksuaalisen suuntautumisen (lesbo, cis- ja transsukupuolinen), luokan tai etnisen taustan omaavista henkilöistä. He yhdessä sopivat käyttävänsä kuolleiden naistaiteilijoiden nimiä pseudonyymeinä ja käyttävänsä gorilla naamareita sekä nimesivät ryhmän Guerrilla Girlsiksi. Satojen julisteiden ja mainostaulujen sekä eri videoprojektien, taidenäyttelyiden, performanssien, työpajojen sekä kirjojen kautta ryhmästä on kasvanut maailmanlaajuisesti tunnistettava ilmiö. He yhä toimivat aktiivisesti nostamalla taidemaailman epätasa-arvoa esille. (Guerrilla Girls 2020)

mielipiteen vaihdoksia sekä lopettamisen uhkaa. Hän kuvaa Guerrilla Girlsin alkaneen muistuttaa tänä aikana suurta ja hullua dysfunktionaalista perhettä, jossa kaiken keskellä kuitenkin välitettiin toisista. Need muistelee, että he eivät useinkaan saavuttaneet konsensusta päätöksissään, ja jotkut jopa poistuivat ryhmästä. Mutta vaikka he eivät nähneet asioita samalla tavalla, he silti kunnioittivat toisiaan. He sopivat ryhmän sisällä yhdessä siitä, että he voivat olla asioista eri mieltä, mikä on tärkeä lähtökohta demokraattisuudelle.⁸⁰

Alice Need vertaa ryhmässä olemista perheeseen, jossa ryhmän jäsenillä oli vapaus olla asioista eri mieltä eikä pyrkimyksenä ollut välttämättä löytää kompromissia vaan suvaita eri näkökulmia. Uskon, että juuri välittäminen ja sen kautta syntynyt turvallinen tila antoi ryhmän jäsenille tilaa olla rehellisesti asioista eri mieltä. Itse olen kokenut tätä perheeni sisällä, ja osittain siksi olen uskaltanut ottaa yhteen vanhempieni kanssa ja tuoda omat eriävät mielipiteeni julki.

Usein keskustelutilanteessa omat mielipiteet ja ajatukset eivät vielä ole valmiita vaan prosessissa. Siksi ristikkäiset näkökulmat voivat auttaa näkemään omia ajatukset laajemmin, eri näkökulmasta, ja tässä mielessä dialogi rikastuttaa. Toinen asia on, kun ristiriita eskaloituu ja tunteet tulevat peliin. Tällöin näen, että on hyvä ottaa etäisyyttä tilanteeseen ja nukkua yön yli. Guerrilla Girlsin tapauksessa ihmiset saattoivat ottaa etäisyyttä päivän tai jopa vuoden verran. Mielestäni tällainen ei ole tavatonta, vaan joskus asiat ottavat enemmän aikaa.

Kirjoitin aiemmin kuvauksen dialogista⁸¹, jossa kuvasin miten dialogissa voi kohdata itseä ja oppia tuntemaan millainen toimija itse on toisen ihmisten kautta. Olen huomannut, että joskus ryhmätilanteissa saatan tuoda mielipiteeni esiin rohkeasti ja odottanut, että muutkin sanoisivat suoraan omia näkemyksiään. Olen kuitenkin oppinut, että kaikki eivät kommunikoi näin tai he eivät ole tottuneet kertomaan omista näkemyksistään yhtä avoimesti ja voivat kokea tällaisen toiminnan dominoivaksi.

Halusin Life Is Boring -projektin kautta oppia kommunikoida jokaisen työskentelyparini kanssa kunnioittavasti. Hannahin kanssa koin, että jaoimme suorapuheisen tyylin, joten minun ei tarvinnut varoa sanomisia vaan tiesin hänen esittävän eriävän mielipiteensä, jos hänellä

80 "Over the past 10 years, we become to resemble a large, crazy, but caring dysfunctional family. We argue, shout, whine, complain, change our minds, and continually threaten to quit if we don't get our way. We work the phone lines between meetings to understand our differencing positions. We rarely vote and proceed by consensus most of the time. Some drop out the group, but eventually most of us come back, after days, months and sometimes years. The Christmas parties and reunions are terrific. We care a lot about each other, even if we don't see things the same way. Everyone has a poster she really hates a poster she really loves. We agree that we can disagree. Maybe that's democracy." - Alice Need, Guerrilla Girls.

81 "Dialoginen työskentely vaatii kompromisseja, tilan jakamista, uuden oppimista, lupomista, saamista, käsitteiden kirkastamista, toisen ja itsensä kohtaamista, kuuntelemista ja huomioon ottamista. Se on prosessi, jolle tekijät ovat halunneet antautua ja jonka kautta he kokevat saavansa ja löytävänsä jotain uutta ja jaettua." - Lehtovuori

sellainen oli. Myös Anne, Chih Tung ja Oula uskalsivat olla kanssani eri mieltä, mutta Hannahin kanssa tämä tuntui korostuvan. Hannah teki omia ratkaisuja ja ehdotti minulle rohkeasti omia näkemyksiään, mikä oli ilahduttavaa. En halunnut dominoida omilla näkemyksilläni projektin sisällä.

Kutsumalla muita tekijöitä aktiiviseen toimintaan jättäydyin pois ohjaajan roolista, ja tämä tarkoitti projektin sisällä aktiivista siirtymistä. Minun tuli tarkkailla omaa toimintaani tältä pohjalta. Projekti ei ollut enää vain minun vaan se oli myös Annen, Chih Tungin, Hannahin ja Oulan ja ratkaisut sen sisällä pyrimme tekemään yhdessä neuvotellen.

8.7. KAUHAVAN NÄYTTELYN KOHTALO

Vuoden 2020 koronakevät muutti monen luovan tekijän näyttelysuunnitelmia. Oula ja minä päätimme lopulta perua näyttelymme maaliskuun 2020 aikana, kun koronatilanne näytti pahe- nevan. Ajattelimme myös, että voisimme mahdollisesti siirtää näyttelyn vuodelle 2021. Keskus- telimme tästä gallerian kanssa ja heidän ehdotuksensa oli, että hakisimme uutta näyttelyaikaa vuodelle 2021. He olivat pahoillaan, että näyttely jouduttiin perumaan, mutta epävarmassa tilanteessa se tuntui minusta ja Oulasta parhaalta ratkaisulta. Teimme maaliskuussa 2020 näyttely- hakemuksen ja meidät hyväksyttiin vuoden 2021 näyttelyohjelmaan. Olimme tästä mahdollisuud- esta iloisia.

Tapasimme uudestaan syksyllä 2020 ja keskustelimme kuulumisista ja näyttelyyn liittyvistä asioista. Olimme molemmat aloittamassa lopputyön kirjallisen osan kirjoittamisen, ja kevät oli ollut rankka. Pohdimme myös näyttelyn tulevaisuutta. Mitä jos emme tuottaisikaan tylysprosessista konkreet- tista näyttelyä? Siihen sitoutuminen tulisi vaatimaan paljon työtä ja aikaa. Oulan suunnitelmissa oli toteuttaa yhteistyöhön perustuvia kuunnelmia paikallisten henkilöiden kanssa. Itse olin myös ajatellut tuoda galleriatilaan näkyviin paikallisten käsityöläisten kokemuksia. Uusien töiden toteu- tus tulisi kuitenkin vaatimaan meiltä molemmilta paljon.

Ehdotin Oulalle, että hän miettisi rauhassa projektin jatkoa ja palaisi minulle myöhemmin mihin asiassa päätyä. Keskustellessamme asiasta uudelleen muutaman viikon päästä olimme molemmat sitä mieltä, että näyttelystä luopuminen olisi paras ratkaisu. Katsoimme, että prosessin aikana käydyt keskustelut olivat itsessään arvokkaita. Mietimme, jos tulevaisuudessa haluaisimme vielä jatkaa projektin parissa, voisimme toteuttaa nettisivuilla esimerkiksi kuunnelman. Tiedotimme tästä gallerialle. He ymmärsivät tilanteen.

NÄYTTELYIDEN JÄLKEEN

9.1. PROJEKTIN ESITTELY JA SIITÄ SEURANNUT IDEA JULKAISUUN

Korona-aikana minulle tarjoutui mahdollisuus esitellä projektiamme Lontoon Royal College of Artsi:ssa valokuvataiteen maisteriopiskelijoille. Sain palautetta, että läsnäolijat pitivät luentoani kiinnostavana ja antoisana. Itsekin olen saanut nauttia taiteilijoiden työprosessien esittelystä niin Englannissa, Ruotsissa kuin Suomessakin. Haasteena tällaisissa luennoissa on se, että ne ovat usein kertaluontoisia, joten niihin voi olla vaikea palata, jollei ole muistiinpanoja tai luentoja ei tallenneta. Mietin, miten tärkeää on taiteellisten prosessien esittely ja jakaminen. Tältä pohjalta aloin miettimään kirjallista julkaisua projektistamme.

Julkaisun ääreen lukija voisi palata omana aikanaan, ja siihen voisi syventyä rauhassa.

Tällainen syventyvä tapa auttaa myös teosten nyanssien ja prosessien avautumista. Tylsyyt ja ikävystymisen ovat sidoksissa muun muassa aikakokemukseen sekä yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja vieraantumisen tunteeseen. Aivotutkijoiden mukaan sosiaalinen media ruokkii usein yksilön nykyistä maailmankuvaa tukevia näkökulmia, kun taas kirja voi tarjota lukijalleen jotain epämiellyttävää tai vaikeaa, joka saattaa hänet haasteellisten kysymysten äärelle. Kirja luo toisin sanoen turvallisen tilan käsitellä ja prosessoida vaikeita asioita ja niihin liittyviä haastavia tunteita. Näin henkilö käy myös dialogia kirjan synnyttämien ajatuskulkujen kanssa.⁸²

Ehdotin julkaisuideoita Annelle, Chih Tungille, Hannahille ja Oulalle, ja he kaikki olivat siitä kiinnostuneita. Kerroin, että ajatuksena olisi avata dialogista prosessia ja teoksiamme sekä niihin johtaneita ratkaisuja. Taidemuseoissa sekä -gallerioissa järjestetään usein taiteilijatapaamisia, jolloin yleisön on mahdollista kuulla taiteilijan ajatusprosessista. Tässä julkaisussa teokset toimisivat kuvallisina esseinä, joita omakohtaiset tekstit tukisivat.

Olen hakenut julkaisulle apurahaa sekä kustantajaa, sillä tätä projektia emme aio käynnistää ilman taloudellista tukea. Haluamme tukea kestävyttä tukevia rakenteita taiteen kentällä, ja ilmainen työskentely ei tässä syystä ole enää perusteltavissa.

82 Kivelä 2017.

9.2. TYÖSKENTELYNI LÄHTÖKOHDAT

Näin jälkepäin on hyvä tarkastella myös lähtökohtiani Life Is Boring -projektissa. Taiteentekijänä ja kuraattorina työskentelyni lähtökohdat ovat usein monisyiset ja monialaiset: halu osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun tai tarkastella sitä, halu kuunnella ja nostaa esiin ääniä, jotka tuntuvat jäävän huomiotta tai asioita, joille olemme kuuroutuneet tai sokeutuneet.

Filosofi John Dewey näki, että taide voi toimia eettisenä laboratoriona. Tähän ajatukseen samaistun ja näen, että taiteen avulla voimme tutkia ja haastaa ihmisen kykyä olla eettinen olento. Samalla taiteen kautta voimme käsitellä asioita, jotka jäävät sanojen ulottumattomiin tai spekuloida tulevaisuuden mahdollisuuksilla ja uhkakuvilla.

Tämä kaikki vaatii taiteentekijöiltä, niin taitelijoilta kuin kuraattoreilta, virittäytymistä ja syventymistä sekä uskallusta ja joskus jopa epäonnistumista siinä ensisijaisessa päämäärässä, mikä toi aiheen äärelle. Life Is Dangerous -näyttelykiertueen kohdalla kirjoitin taiteilijaesittelytekstini runomuotoon. Siinä kiteytin omaa luovaa tekemistäni seuraavasti.

MY ARTWORK

Approach something
Impulsive act -

Finding a way to be in the world

I find photography boring-
Boring is a new media

Can it be bizarre but serious?
Life can -

Does it reflect something

ABSURDNESS

Is that a word?

Resources:
Queries
Enquiries
Inquiries
Interrogations

Requests
Demands
Problems
Difficulties
Issues...

Dreams

In between something and the unknown

Samoin taidekriitikko, kuraattori ja tietokirjailija Otso Kantokorven mielestä taide käsittelee aina tavalla tai toisella elämän suuria kysymyksiä. Niitä, jotka nivoutuvat elämään, kuolemaan ja rakkauteen. Hänestä hyvä taide ei pyri edes paljastamaan lopullisia totuuksia tai vastauksia vaan viettelee vastaanottajaa ajattelussaan sellaisille alueille, joita tämä ei ole ennen osannut kuvitellakaan.⁸³

Kantokorpi näkee taiteen tekemisen olevan terapeutista myös tekijälleen. Ei niin, että se antaisi suoria vastauksia, mutta pelkällä olemassaolollaan taiteen tekeminen on vastausyritys ongelmaan, joka vaivaa kaikkia luovia, herkkiä ja pohtivia ihmistä. Kantokorpi nimeää tuon ongelman olemassaolon tuskaksi, joka laittaa ihmisen kyselemään elämän mahdollisten tarkoituksien perään. Tästä tuskasta ei kukaan ole vapaa. Usein piina syntyy tarjolla olevien vastausten moninaisuudesta ja ristiriitaisuudesta tai niiden puutteesta.⁸⁴

9.3. TAITEILIJAN JA KURAATTORIN ROOLIT

Miten sitten kuraattorin rooli eroaa taiteilijan roolista, vai eroaako se? Kuraattorina koen astuvani välittäjän rooliin voimakkaammin. Olen vastuussa huolenpidosta. Sana *cura* on johdettu sanasta *care* (huolenpito, vastuullisuus).⁸⁵ Taiteilijana koen olevani vastuussa oman näkökulmani kirkastamisesta ja teoksista, mutta kuraattorina näkökulmani laajenee kattamaan myös henkilöiden ja teosten hyvinvoinnin sekä yleisön ja tilan. Itse näen, että kuuntelulla, viestinnällä ja läsnäololla on tässä suuri rooli. Tästä syystä olen avannut vastuullisuuskysymyksiä ja niihin liittyviä toimintatapoja.

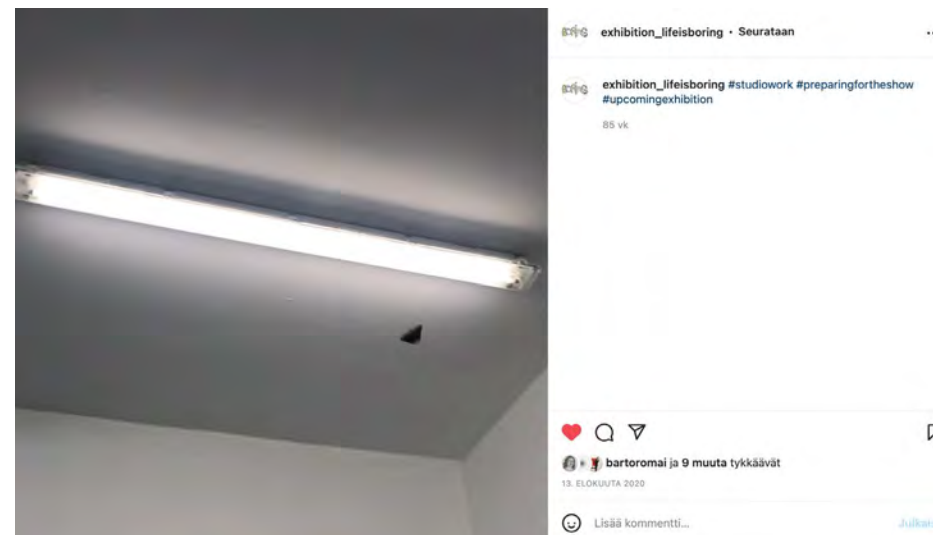
⁸³ Kantokorpi 2017.

⁸⁴ Sama.

⁸⁵ Oxfordin englannin sanakirjan mukaan: *cure* Keskienglannin (substantiivina): sanasta vanha ranska *curer* (verbi), *cure* (substantiivi), molemmat latinan sanasta *curare* 'pitää huolta', sanasta *cura* 'hoiva'. Alkuperäiset substantiivimerkit olivat 'hoiva, huoli, vastuu', erityisesti henkinen hoiva (siis parannus). (Stevenson;Waite 2011)
Latinalais-suomalainen sanakirjan mukaan *cura* tarkoittaa huolta, huolellisuutta, huolenpitoa, vaiva(nnäköä) sekä huolenpitoa jostakin. Sanaan liittyy myös tieteellinen pyrkimys, tarkkaavaisuus, eri asioiden toimittaminen ja hoitaminen (sairaiden, jumalanpalveluksen, koristelu ja kauneudenhoito, hallintoon liittyvät: valvonta, tarkastus ja johto). (Streng1975.)

Kuraattori Bonaventure Soh Bejeng Ndikung kirjoittaa huolenpidon ja hoivan harhasta kuraattorin työssä kirjassaan *The Delusions of Care*. Hän näkee hoivan ja huolenpidon olevan niin oleellinen asia kuraattorin toimintaa, että melkein jokainen näyttelytilassa työskentelevä kuraattori, gallerian tai museon vastuuhenkilö tai johtaja yhdistää toimintansa huolenpitoon. Samalla hän haluaa kysyä, että mitä tämä huolenpito kuratoinnin yhteydessä oikein tarkoittaa. Ndikung korostaa, että nykykuratoinnissa on tendenssi käsitellä monia aiheita metaforisesti, ja tämä koskee myös huolenpitoa. Taipumus voi kuitenkin abstrahoida aiheen pelkälle metaforan tasolle. Huolenpito on Ndikungista perustavanlaatuisen asia kuratoinnissa ja kuraattorikäytännöissä, joten hänestä on tärkeää kysyä, mitä kaikkea se kattaa näyttelytyöskentelyssä. Mitkä kaikki asiat kuuluvat sen toiminnan piiriin – ei vain näyttelyiden esillepano vaan kaikki sen ympärillä olevat asiat kuten tiedolliset ohjelmat ja tilallinen toiminta.⁸⁶

Olen tässä kirjoitusprosessissa halunnut avata myös näitä näyttelyiden ympärille rakentuvia ja niihin liittyviä oheisohjelmia sekä näyttelytiloihin liittyviä seikkoja. Life Is Boringin kohdalla tiedotimme prosessista ja tapahtumista Instagram-tilin avulla. Instagram-tilimme kautta elimme yhdessä yleisömmekin kanssa näitä näyttelykohtaisia dialogeja ja näyttelyiden rakentumista. Hyvänä esimerkkinä on Berliinin näyttelyn juliste, joka syntyi Instagram-kuvan pohjalta, minun ja Hannahin tylysyysdialogista.

Hannah Bohnen Instagram-kuva dialogistamme, jota kävimme julkisesti keskiviikkoisin Life Is Boring - Instagram-tilillä (2020).

Jonas Fischer, *Life Is Boring – juliste* (2020) julkaistu Life Is Boring - Instagram-tilillä (2020). Valokuva: Jonas Fischer (2020)

Sosiaalisen median avulla pidimme seuraajiamme ajan tasalla, kerroimme siitä, mitä näyttelyissä tulisi tapahtumaan ja millaista oheisohjelmaa näyttelyihin sisältyisi. Tiedotimme myös, jos näyttelyä oli käsitelty mediassa.

LOPPUSANAT: KURAATTORINA TOIMIMINEN JATKOSSA

Opiskelujen keskellä olen pohtinut miten toimia jatkossa ja missä roolissa. Saatuaani paikan Praxis-maisterilinjalta päätin keskittyä opintoihin enkä esimerkiksi kehitellyt uusia henkilökohtaisia taiteellisia projekteja. Ennen opintoja olin hakenut taideresidensseihin ja halunnut näin kehittyä taiteilijana. Ensimmäisenä vuotena sainkin yllättäen residenssipaikan Japanista ja päätin lähteä sinne. Olin onneksi kirjoittanut residenssihakemukseni suurpiirteisesti, joten pystyin sen sisällä edesauttamaan tätä kaksoisroolia, jonka keskellä elin. Kiersin Japanissa paljon erilaisia näyttelyitä, ja tätä puolta en varmasti olisi painottanut, jos olisin mennyt paikalle pelkästään taiteilijana. Työstin samaan aikaan Life Is Boring -projektia ja tutkin teemaa kaukoyhteyksin Annen, Chih Tunging, Hannahin ja Oulan kanssa.

Tulevaisuudessa uskon roolini olevan enemmän taiteentekemisen taustalla. Voin hyödyntää osaamistani taiteilijana, mutta on eri asia kehittää omaa taiteellista ilmaisua pitkäjänteisesti. Koen, että tuleva toimintani keskittyy enemmän sen kysymyksen ympärille, miten voisin tukea taiteilijoita ja luovan alan tekijöitä kuraattorina, välittäjänä⁸⁷ muuttuvassa maailmassa. Tämä oli myös yksi syy, miksi hain kuraattorin koulutukseen. Näen välittäjän työn arvokkaana taiteen ekosysteemissä⁸⁸, joka koostuu monesta osasesta, toimijasta ja tekijästä.

Nykytaiteen kuraattori ja tutkija Taru Elfving tarkastelee näitä samoja näkökulmia kirjoituksessaan *Kuraattori nykyaiteen ekosysteemissä*. Hän kirjoittaa, kuinka kuvataiteen ekosysteemi koostuu vuorovaikutussuhteessa olevista ja eri tavoin toisiinsa kiinnittyvistä pienistä ja suurista osasista ja katsoo, että monimuotoisuudella on iso merkitys ekosysteemin toiminnassa.⁸⁹

Samassa kirjoituksessa Elfving kertoo omista kokemuksistaan välittäjän roolista ja siitä, kuinka välittäjien rooli on kasvanut yhä keskeisemmäksi nykyaiteen kentällä. Taiteilijoiden on yhä haastavampaa toimia itsenäisinä tekijöinä ja itsensä edustajina kansainvälisillä markkinoilla. Tällöin instituutiot, vapaat kuraattorit sekä kaupalliset ja taiteilijavetoiset galleriat ovat välttämättömiä ovien avajia.⁹⁰ Tässä kirjallisessa lopputyössä olen halunnut tarkastella millaisia haasteita ja

⁸⁷ Välittäjä on englanniksi *mediator*. 1400-luvun puolivälissä se merkitsi sovittelijaa, "joka puuttuu kahden osapuolen välille (erityisesti pyrkien sovintoon)" myöhäislatalaisesta muunnettu sovittelijasta "se, joka välittää", agentti substantiivi sanan *mediare* varresta "interferoida, välittää", myös "olla tai jakaa keskellä", latinan sanasta *medius* "keski" (PIE-juuresta *medhyo - "keskiosa"). (Online Etymology Dictionary s.a.)

Latinalais-suomalainen sanakirjan mukaan *medius* merkitsi muun muassa keskivälillä olevaa paikkaa ja kuvainnollisesti keskellä olevaa ja *meditor* mietskelyä, harkintaa, opettelua ja harjoittelua. (Streng 1975.)

⁸⁸ Taiteen ekosysteemillä tässä tarkoitan taiteen kokonaisuutta, jossa on myös mukana eri toimintojen ja rooleja.

⁸⁹ Elfving 2015.

⁹⁰ Sama.

vastuukysymyksiä tällaisiin portinvartijasuhteisiin liitty.

Minulle on tärkeää, että voisin jatkossa muodostaa pitkäjänteisiä suhteita taiteilijoihin ja muihin taiteen kentällä toimiviin henkilöihin. Tämä lopputyö on samalla kurotus tulevaisuuteen, siihen kuinka toimia dialogisessa kanssakäymisessä jatkossa.

Elfving muistuttaa, että suomen kielessä sanaan "välittäminen" voidaan liittää myös haluaminen, tahtominen, ja se, että asia merkitsee jotakin. Kuraattorin työ voi parhaimmillaan olla juuri tällaista välittämistä.⁹¹ Välittämiseen yhdistyy myös vastuullisuus. Välinpitämätön on usein huolimaton tai piittaamaton asioita tai toimintaa kohtaan.

Tässä kirjallisessa lopputyössä olen tarkastellut omaa henkilökohtaista muutostani taiteilijasta kuraattoriksi dialogisen Life Is Boring -projektin myötä. Olen käsitellyt prosessin kautta sitä, millaisia vastuukysymyksiä kuraattorin rooliin sisältyy ja miten näitä olisi hyvä ottaa huomioon toiminnassa, miten ne heijastuivat näyttelyprosessiin projektin sisällä. Kaikki näyttelyt tapahtuivat galleriatilassa, siksi halusin avata myös galleriatilaan liittyviä toimintatapoja ja vastuukysymyksiä.

Prosessini kuraattoriksi tulemiseksi on vielä kesken ja tämä lopputyö on samalla tarkastelua tämän prosessin ääreltä, joka jatkuu opintojen jälkeenkin.

Psykologian professori Vivien Burr haastaa teoksessaan *Sosiaalipsykologisia ihmiskäsityksiä ihmisen toimijuutta ja sitä, missä määrin henkilöllä ymmärretään olevan vapaa tahto vai onko yksilö vain ohjattavissa oleva olento:*

*Monesti ... ihminen ei kuitenkaan koskaan täysin määrää ja pääte omista asioistaan ja valitse vapaasti identiteettiään, vaikka hänen sisällään ei olekaan olemusta, joka määräisi kokemuksesta ja käyttäytymisestä. Kamppailemme muovautuaksemme siksi mitä voimme olla, kamppailemme siitä, miten voimme ohjata itseämme niiden sosiaalisten odotusten, roolien, narratiivinen tai diskurssien kudelmassa, johon olemme kietoutuneet. Siksi olemmekin aktiivisia, refleksiivisiä olentoja, jotka elävät alituista itsensä tuottamisen prosessia, missä meitä auttavat ja rohkaisevat toiset ihmiset.*⁹²

91 Sama.

92 Burr 2002, 157-158.

Myös Bonaventure Soh Bejeng Ndikung näkee kuratoinnin ikuisena muutosprosessina ajassa ja tilassa. Ndikung kirjoittaa, että on kiinnostunut ajattelemaan kuratointia monimuotoisena konseptina, joka kehittää ja säätelee itseään ajassa ja tilassa. Hän haluaisi ehdottaa muovautuvan kuraattoritoiminnan käytäntöä, joka on muotoiltavissa olemuksessa, tilassa ja ajassa, jolloin olemassaolon moninaisuus laajentaa itse kuraattorikäytännön ulottuvuutta.

Tässä näen esimerkiksi taitelija-kuraattorina toimimisen yhtenä tapana tutkia näitä kuraattorikäytännön ulottuvuuksia jatkossa.

LÄHDELUETTELO

PAINETUT LÄHTEET JA KIRJALLISUUS:

MONOGRAFIAT:

Abrams, Douglas; Dalai-lama & Tutu, Desmond 2016. *Ilon kirja: Ystävyydestä, rakkaudesta ja hyvästä elämästä*. Suomentanut Tommi Uschanov. Helsinki: WSOY.

Alhanen, Kai 2016. *Dialogi demokratiassa*. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Burr, Vivien 2004. *Sosiaalipsykologisia ihmiskäsityksiä*. Suomentanut Jyrki Vainonen. Tampere: Vastapaino.

Condorelli, Céline 2009. *Support Structures*. Berliini: Sternberg Press.

Englund, Peter 2004. *Hiljaisuuden historia*. Suomentanut: Timo Hämäläinen. Helsinki: WSOY.

Eväsoja, Minna 2013, *Teetaide ja runous: wabi ja sabi japanilaisessa estetiikassa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Foucault, Michel 1998 (1976,1984). *Seksuaalisuuden historia*. Suomentanut: Kaisa Sivenius. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Goffman, Erving 2012 (1955), *Vuorovaikutuksen sosiologia*. Suomentanut Kaisa Koskinen. Tampere: Vastapaino.

Guerrilla Girls 2020. *Guerrilla Girls: The Art of Behaving Badly*. San Francisco, California: Chronicle Books.

Haatainen, Kalle 2006. *Pitkäveteisyyden filosofiaa*. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
hooks, bell 2018 (2001). *Rakkaus muuttaa kaiken*. Suomentanut Elina Halttunen-Riikonen. Tampere: niin & näin.

Kelly, Caleb 2017. *Gallery Sound*. New York: Bloomsbury Publishing.

Loori, John Daido 2008. *Zen ja luovuus: Kehittyminen taiteen polulla*. Suomentanut Teija Hartikainen ja Lauri Porceddu. Helsinki: Basam Books Oy.

Ndikung, Bonaventure Soh Bejeng 2021. *The Delusions of Care*. Berliini: Archive Books.

O'Neil, Paul 2016. *The Culture of Curating and the Curating of Culture(s)*. London: The MIT Press.

Pallasmaa, Juhani 2016 (1996). *Ihon silmät – arkkitehtuuri ja aistit*. Suomentanut Kirsi Heininen-Blomstedt, Helsinki: ntamo.

Pokkinen, Lottaliina 2017, *Artisti maksaa: Neuvotteluopas luoville aloille*. Helsinki: Otava.

Routarinne, Simo 2007, *Valta ja vuorovaikutus: Statusilmaisun perusteet*. Helsinki: Tammi.

Sontheimer, Kurt 2019 (2006). *Hannah Arendt – Suuren ajattelijan elämä*. Suomentanut Maija Pietikäinen. Helsinki: Into Kustannus Oy.

TOIMITETUT TEOKSET:

Concise Oxford English Dictionary. Toim. Angus Stevenson ja Maurice Waite. New York: Oxford University Press, 2011.

Cultures of the Curatorial 3: Hospitality: Hosting Relations in Exhibitions. Toim. Beatrice von Bismarck, Benjamin Meyer-Krahmer. Berliini: Sternberg Press, 2015.

Filosofit ja rakkaus. Toim. Aude Lancelin ja Marie Lemonnier. Suomentanut Tiina Arppe. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava, 2011.

Itämainen estetiikka. Toim. Minna Eväsoja. Helsinki: Gaudeamus Oy, 2011.

Kuratointi: yhdeksän nykyaiteen kuratoinnin käytäntöä. Toim. Taru Elfving ja Mika Hannula. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Taide, 2017.

Latinalais-suomalainen sanakirja. Toim. Adolf V. Streng. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura, 1975.

Mitä oikeudet ovat? Filosofian ja oikeustiteen näkökulmia. Toim. Maija Aalto-Heinilä ja Visa Kurki. Helsinki: Gaudeamus Oy, 2019.

Posthumanismi. Toim. Karoliina Lummaa ja Lea Rojola. Turku: Eetos, 2014.

Show and Tell: A Chronicle of Group Material. Toim. Julie Ault. Lontoo: Four Corners Books, 2010.

The Artist as Curator: An Anthology. Toim. Elena Filipovic, Milano: Mousse Publishing – Lontoo: Koenig Books, 2017.

ARTIKKELI SANOMALEHDESSÄ

Kangas, Leena 2020. Yhteistä tylsyyttä etsimässä. *Kaleva* 16.2.2020.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET:

LUENNOT:

Kaitavuori, Kaija. *Institutional critique and beyond; new institutionalism.* Kuvataideakatemia. 13.3.2020.

KIRJALLINEN LÄHDE:

Lehtovuori, Noora, *Motivaatiokirje Praxis – taiteen ja esittämiskäytäntöjen maisterilinjalles,* 21.10.2018.

Lehtovuori, Noora, *What does curation mean to me?* - teksti 23.1.2019.

Lehtovuori, Noora, *Kuuntelemisen kuvaus kirjoitettu Antti Salmisen kirjoitusseminaarilla,* 10.3.2021

VERKKOAINEISTO:

SÄHKÖISET JULKAISUT:

Burzynska, Justyna 2018. *Curating Sound Art: A London Perspective.* <https://www.leoalmanac.org/curating-sound-art-a-london-perspective-justyna-burzynska/> (haettu 8.2.2022).

Elfving, Taru 2015. *Kuraattori nykyaiteen ekosysteemissä.* <https://tahiti.journal.fi/article/>

<view/85586/44536> (haettu 8.2.2022).

Filipovic, Elena 2005. *The Global White Cube.* <https://www.on-curating.org/issue-22-43/the-global-white-cube.html#.YjXggJpBxN0> (vierailtu 8. helmikuuta 2022).

Kantokorpi, Otso 2017. *Voiko taide lohduttaa?* <https://www.kansanuutiset.fi/artikkeli/3788892-otso-kantokorpi-voiko-taide-lohduttaa> (haettu 19.3.2022)

Koskinen, Taava 2021. *Mikä tekee teoksesta merkittävän? Kysyimme kuraattoreilta ja galleristeilta, miten he päättävät esillä olevasta taiteesta.* <https://www.apu.fi/artikkelit/mika-tekee-teoksesta-merkittavan-kysyimme-kuraattoreilta-ja-galleristeilta-miten-he-paattavat-esilla-olevasta-taiteesta> (haettu 19.3.2022)

Kuosmanen, Rosa; Lipponen, Sanna; Pasasen, Anu 2019. *Rakas tylsyyys.* <https://editmedia.fi/rakas-tylsyys/> (haettu 8.2.2022).

Mononen, Sini 2022. *Aura Saarikoski tekee näyttelyssään autofiktiota t-paidasta, ripsiväristä ja harmaan asteikosta.* <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000008536833.html> (haettu 19.3.2022)

Rabkin, Eugene 2020. *How Luxury Fashion Was Reduced to Logomania?* <https://www.highsnobility.com/p/luxury-fashion-appeal-lost-today/> (haettu 19.3.2022)

YOUTUBE-VIDEOT:

Liima 2017, *Life Is Dangerous (Official Video).* Youtube-videopalvelu, julkaistu 29.11.2017. <https://www.youtube.com/watch?v=KvuLjvkTl6E> (haettu 19.3.2022)

Ukeles, Mierle Laderman 1973. *Washing/Tracks/Maintenance: Outside. Video. Mierle Laderman Ukeles, Washing/Tracks/Maintenance: Outside (July 23, 1973),* Wadsworth Atheneum Museum of Art ©Mierle Laderman Ukeles, a Seeing America video. Youtube-videopalvelu, julkaistu 22.12.2018. <https://www.youtube.com/watch?v=Wlhf3UBNTIA> (haettu 19.3.2022)

NETTISIVUT:

Aichi Triennale 2019, Pia Camil taideteos *Telón de Boca* (Theater Curtain). <https://aichitriennale2010-2019.jp/en/artwork/A35.html> (haettu 19.3.2022)

Anne Naukkarinen. *how to _____ alone* teos, https://cargocollective.com/annenukkarinen/how-to-_____-alone (haettu 19.3.2022)

Checkpoint Helsinki s.a., *Tietoa Checkpoint Helsinki -taideorganisaatiosta.* <http://www.checkpointhelsinki.org/> (haettu 19.3.2022)

Kanneltalo, *Kanneltalon esittely.* <http://www.kanneltalo.fi/fi/talonesittely> (haettu 19.3.2022)

Life Is Boring 2020. *Life Is Boring -näyttelykiertue 2020.* <https://lifeisboring2020.com/> (haettu 19.3.2022)

Life Is Dangerous 2019. *Life Is Dangeours -näyttelykiertue 2019.* <https://exhibitionlifeisdangerous2019.com/About-copy> (haettu 19.3.2022)

PUBLICS s.a. *Tietoa PUBLICS -kuratorialisesta nykyaideorganisaatiosta.* <https://www.publics.fi/> (haettu 19.3.2022)

SÄHKÖISET SANAKIRJAT:

Online Etymology Dictionary, *'Mediator'*, <https://www.etymonline.com/word/mediator> (haettu 19.3.2022)

RADIO-OHJELMAT:

Malmberg, Nina 2017. *Tiedeykkönen: Dialoginen kohtaaminen - mieli syntyy vuorovaikutuksessa toisiin*. Radio-ohjelma 12.5.2017. Yle Areena -verkkopalvelu, <https://arenan.yle.fi/audio/1-4068447> (haettu 19.3.2022)

Kivelä, Satu 2017. *Laajakulma: Millainen on oikeamielinen ihminen?* Radio-ohjelma 21.9.2017. Yle Areena -verkkopalvelu, <https://areena.yle.fi/audio/1-4191804> (haettu 19.3.2022)

Sopimukset vuodelta 2019

Sopimus Kannelmäen 9.1-31.1.2020
näyttelyyn

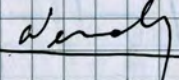

- Sitoutuminen yhteiseen aikatauluun
 - sitoutuminen hoitaa apurahoitatuksia yhdessä
 - Sitoutuminen Jyväskylän projektiin ja sen edes auttamiseen
 - ~~saat~~ näyttelyyn markkinointi ja sen edistämiseen tilan
 - yhteisen luomisen - toista kunnioitetaan
 - toistokki omistajainuudesta toisokohdasta keskustella
 - voimavarojen syntyminen
 - optio että voidaan käyttää valvoja juttuja mutta tarkoitus on synnyttää uusia teoksia työpöydän
- 24.7.2019 Helsinki ~~saat~~

Anne Törnroos

Noora Lehtovuori

Work Agreement w/ Wendy & Noora

1. Listen and give space for pauses,
2. Respecting the other's work, time and effort
3. Respecting ideas from the other, and shared ideas.
4. Work together as if we are parents giving birth to a baby.
5. Things happen, watch it happen!

Signature:

Date: 05.07.2019
5th July 2019

Sopimus Kavaraan
kaaren-näyttelyyn 1.4 - 30.4.2020

- Yhteisen tilan luominen tekijyydessä
- Pyrkimys löytää yhteinen/jaettu tila
- Kunnioitus toista ~~toista~~ kohtaan
- Kunnioitus aikaa ja ideoita kohtaan
- Teosten omistajuudesta teoskohtainen keskustelu

Helsinki 3.7.2019

Noora Lehtonen

Oula Rytönen

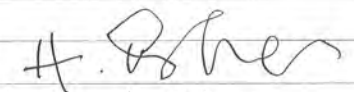
Agreement Galerië pleiku

28.9 - 11.10.2020

- Openess for issues and questions
- We agree to respect others' time and effort, ideas
- ~~Goal~~ Goal to find shared space and shared authorship
- Platform to find solution for problems
- Respect other
- An urge to find shared space
- Discussion of the ownership of shared art pieces

Helsinki, 18th July

Noora Lehtonen

Hannah Bohnen

LIFE IS BORING
kanneltalon
galleria
11.-30.1.2020

Noora Lehtovuori
Anne Törnroos

/ Life is Boring
Noora Lehtovuori
& Anne Törnroos
Kanneltalon galleria 11.-30.1.2020

Life is Boring on taiteilija Noora Lehtovuoren aloittama näyttelykierros. Näyttelyissä Lehtovuori etsii ja pohtii tylsyyttä nyky-yhteiskunnassa eri taiteilijoiden/luovien alojen tekijöiden kanssa dialogissa; Kannelmäessä Anne Törnroosin, Oulussa Lin Chih Tungin, Kauhavalla Oula Rytkösen ja Berliinissä Hannah Bohnenin kanssa. Taiteilijat jakavat omakohtaisen kiinnostuksen tylsyyteen ja haluavat haastaa sanan ymmärtämistä.

Näyttelykierros 2020 on jatkoa viime vuoden Life is Dangerous – näyttelykiertueelle, joka haastoi hyvinvointiyhteiskuntaa, jossa ihmiset väistävät tylsyyttä. Tulevien näyttelyiden ytimessä on yhteistyö ja näyttelyt perustuvat vuoropuheluun. Tylsyyden on henkilökohtainen ja samalla yhteisöllinen asia, jota on tärkeää lähestyä erilaisista näkökulmista taiteelle pyhitetyssä näyttelytilassa. Dialoginen työskentely vaatii kompromisseja, tilan jakamista, uuden oppimista, luopumista, saamista, käsitteiden kirkastamista, toisen ja itsensä kohtaamista, kuuntelemista ja huomioon ottamista. Se on prosessi, jolle tekijät ovat halunneet antautua ja jonka kautta he kokevat saavansa ja löytävänsä jotain uutta ja jaettavaa.

Tylsyyden nähdään usein turhana ja poistettavana asiana nopeatempoisessa kulutusyhteiskunnassa, vaikka se tarjoaa tärkeän maaperän mm. itsetutkiskelulle, olemiselle, arvoille ja luovuudelle. Tätä maaperää on tärkeää lähestyä nyt; yksin ja yhdessä.

LIFE IS BORING // KANNELTALON GALLERIA, 11.1.-30.1.2020:

Kannelmäessä avautuvassa Life is Boring -näyttelyssä Noora Lehtovuori ja Anne Törnroos ovat kiinnostuneet hitaudesta, jokapäiväisyydestä ja japanilaisesta, epätäydellisyyteen nojaavasta, wabi-sabi-estetiikasta.

He viettivät marraskuussa yhdessä aikaa Japanissa Tokyo Arts and Space -taideresidenssissä syventäen tuntemustaan tylsyyden teemaan, wabi-sabi-estetiikan juuriin ja japanilaiseen kulttuuriin. Heitä on inspiroinut japanilaisessa kulttuurissa tilan hahmottaminen. Japanilaisessa kulttuuriperinteessä tilaa lähestytään subjektiivisen havainnon kautta, fyysisestä kokemuksesta käsin. Tilan ymmärtäminen on koko ajan muuntuva prosessi. Yhtymäkohtaa tähän on tarjonnut amerikkalainen filosofi John Dewey ja hänen kokemukseen pohjaava filosofia, jossa kokemus nähdään tärkeässä roolissa taiteen tekemisessä, sen kokemisessa ja osana taiteellista prosessia.

Lehtovuori ja Törnroos tekivät myös itsenäisiä junamatkoja Japanissa mm. Naoshimaan, Kanazawaan ja Aomoriin. Matkat ja niiden kautta saadut kokemukset ovat olleet inspiraationa näyttelyn teoksiin.

Zen-buddhalaisuuteen vahvasti kytkeytynyt shibui on kenties maailmalla tunnetuin japanilaisen estetiikan käsitteistä. Perusolemukseltaan se on tyhjyyden ulkoinen ilmaus, ja liittyy läheisesti sellaisiin esteettisiin käsitteisiin kuten yūgen, sabi ja wabi. Keskiajan estetiikalle on tunnusomaista tavoitella ylimaallista kauneutta ja löytää sitä viileästä (hie), hillitystä (yasashi) ja kuihtuneesta (kare) - kaikesta, joihin aika on jättänyt jälkensä ja muistuttanut ajattomuudesta.

-Anu Mannonen, Essee japanilaisesta estetiikasta ja kulttuurista

Tulevan näyttelyn keskiössä on käsillä tekeminen ja sen terapeuttiset ja hoivaavat näkökulmat. Näyttely koostuu mm. tekstiilitaiteesta, johon tekijät jakavat yhteisen kiinnostuksen ja jonka taiteellista asemaa he haluavat nostaa esiin sekä siihen liittyvää historiallista, jaettua tiedonkulkua. Ennen yhteistä matkaa Törnroos vieraili ja työskenteli tekstiilitaiteilija Salla Wahlmanin opissa. Lehtovuori, joka oli residenssissä pitemmän ajanjakson, tapasi japanilaisia käsityöntaiteita ja sai myöhemmin konsultaatiota vuoden 2019 artesaanilta Jenni Vanhaselta.

Tylsyyden teemaa tekijät syvensivät japanilaisen tylsyyttä käsittävän 'hima'-sanan kautta, joka lähestyy käsitettä enemmän ajan kuvauksen avulla.

TEKIJÄT

NOORA LEHTOVUORI (s.1983) on monikerroksinen taiteilija, joka löytää inspiraatiota arjen tavanomaisuudesta. Hänen ideansa muotoutuvat kyseenalaistamalla normeja ja tottumuksia, joihin ihmiset näyttävät mukautuvan helposti. Lehtovuori käyttää huumoria tarkkaillessaan yhteiskunnallista häiriötekijöitä. Projektit jättävät tilaa taiteilijan omille epäonnistumisille ja mediat vaihtelevat valokuvauksesta installaatioon, performanssiin & videoon, äänellisiin ja tekstillisiin tuotoksiin. Lehtovuori valmistui kuvataiteen maisteritutkinnolla Göteborgin yliopiston (Valand Akademin) vuonna 2018 ja laajentaa tällä hetkellä taiteellista erikoistumista kuraattorin maisteriopinnoilla Taideyliopistossa.

ANNE TÖRNOOS (s.1982) on helsinkiläinen suunnittelija ja luova tekijä, joka on erikoistunut visuaaliseen kerrontaan tyylien, kolmiulotteisten objektien ja installaatioiden kautta. Törnroos on kiinnostunut luomaan nykyaikaisia tiloja, esineitä ja tunnelmia sekoittamalla elementtejä muodista, graafisesta suunnittelusta ja populaarikulttuurista. Hän löytää inspiraatiota novelleista, luonnontieteistä, perinteisistä tekniikoista, rikkaista väreistä ja mustasta huumorista.

Törnroos valmistui vuonna 2008 Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulusta. Vuonna 2009 hänet nimitettiin Vuoden Nuoreksi Suunnittelijaksi ja hänet palkittiin the Designers' Nest Awardsissa Kööpenhaminassa 2009. Rakkaudesta kauniiseen tekstiin hän opiskeli graafista suunnittelua School of Visual Arts New Yorkissa, 2017.

Törnroos on työskennellyt mm. litalalle, Marimekolle, Finnairille, Suomen kansallismuseolle ja Helsinki Design week:lle.

TEOSLUETTELO:

Noora Lehtovuori

1. Sensei - Yksi joka tulee ensin (2020)

19 cm x 24 cm, mustavalkovalokuvia, puiset kehykset

2. Kun antaudun tylsyydelle ja hiljaisuudelle huomaan olevani tässä - vapaus ja sen paradoksaalisuus. (2020)

n. 800 cm x 800 cm, macrame-veistos, 80% kierrätettyä puuvillaa, 20% polyesteriä

3. "You Are Not Myself - How Do You Know That I Do Not Know That the Fishes Are Enjoying Themselves." (2020)

n. 500 cm x 350 cm luupattu, HD-video,
700 cm x 1500 cm verhot, tuuletin

Anne Törnroos

4. Time 1 (2020)

180 cm x 120 cm, kudontateos, puuvilla & villa. Animation by Alisha Dawidow

6. Time 2 (2020)

150 cm x 99 cm, kudontateos, pellava, puuvilla, & silkki

5. "Tomorrow is Another Day" (2020)

Ready-made kengät & betonivalu

7. A Bag of Mandarins (2020)

Installaatio, teipatut kirjaimet

Installaatio: Noora Lehtovuori ja muut

8. Old Japanese School Notebooks With Carving by Insects

16 cm x 24 cm, kouluvihkoja, värjättä ready-made pöytäliina, alusta ja kyltti

Minni Havas

9. Life is Boring -kiertuepaita (2019)

Minni Havas on tehnyt kiertuepaitamme. Se on samalla taideteos.

Jos olet kiinnostunut ostamaan sellaisen, ota yhteyttä Anne Törnroosiin,
anne.tornroos@gmail.com

Tässä tietoa työstä:

- Rajoitettu erä 60 kpl, 12 ovat myynnissä ensimmäisessä näyttelyssä

- Taideteos; pieni korvause teoksesta menee Minni Havakselle

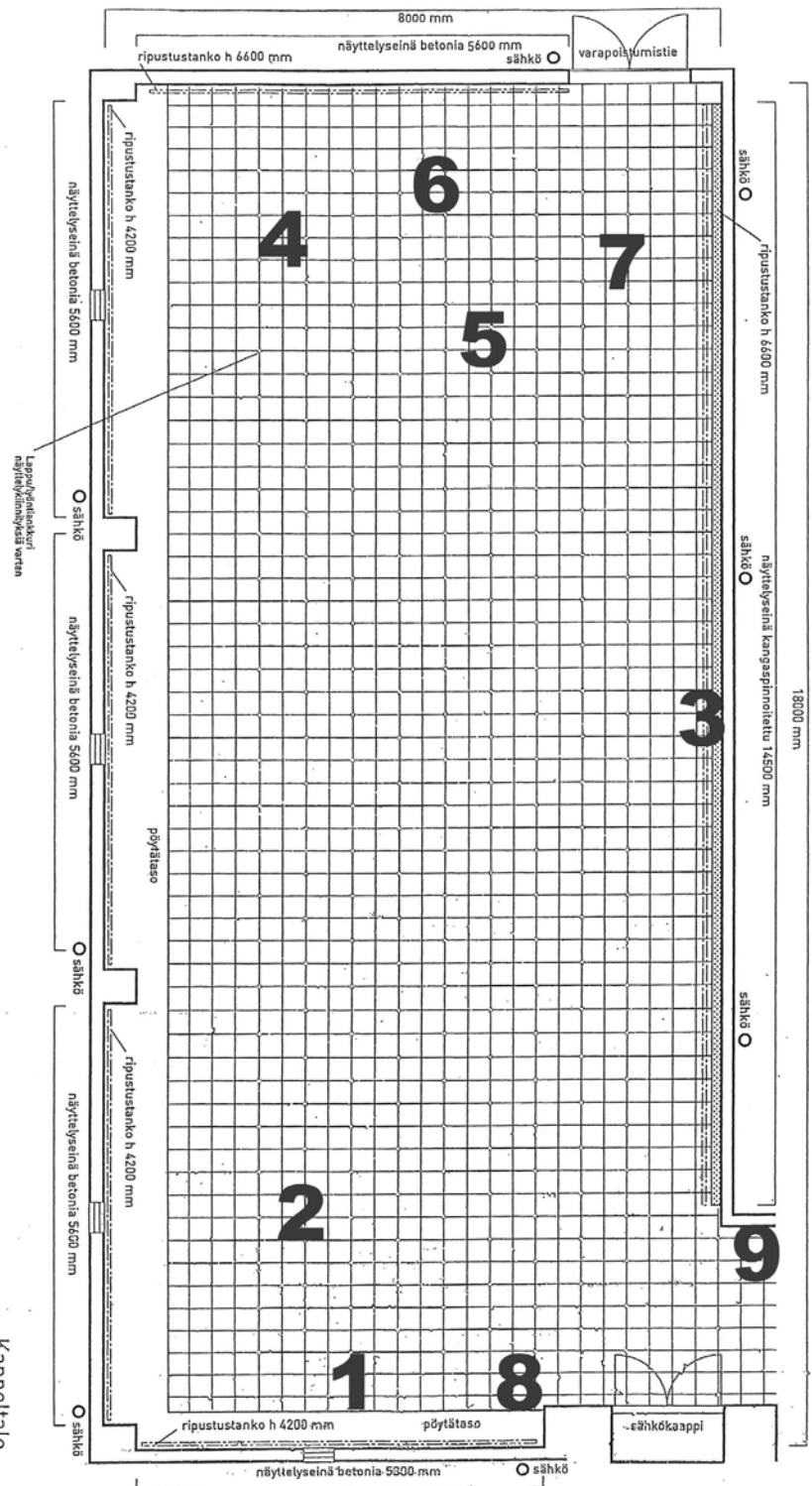
- Hinta 49€

- Valmistettu 100 % reilun kaupan luomupuuvillasta

Yhteistyössä:

Kanneltalo
näyttelytila
1:50

Life is Boring
11-30.1.2020
NOORA LEHTOVUORI &
ANNE TÖRNROOS

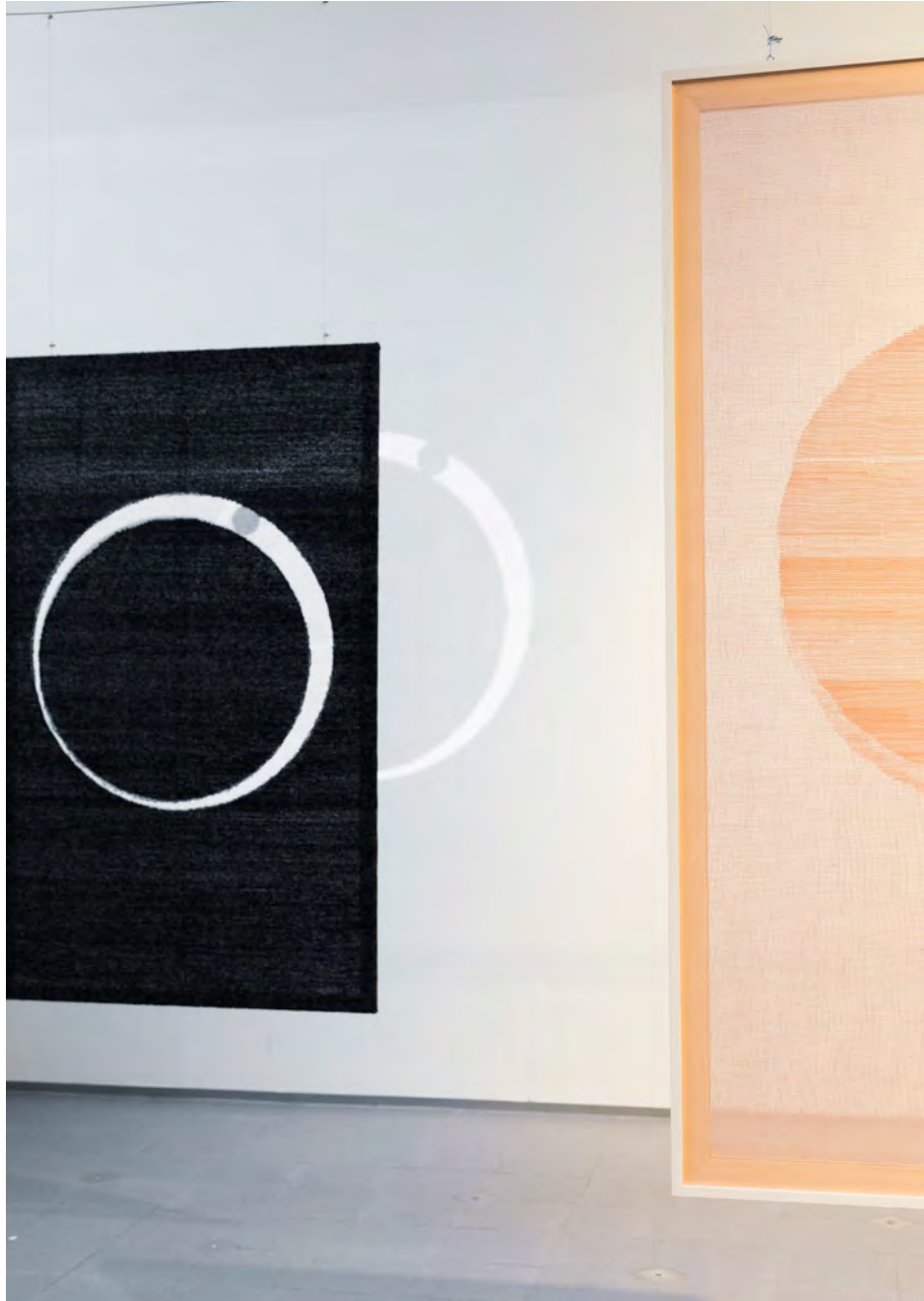
9. Minni Havas,
Life is Boring -kiertuepaita
(2019)

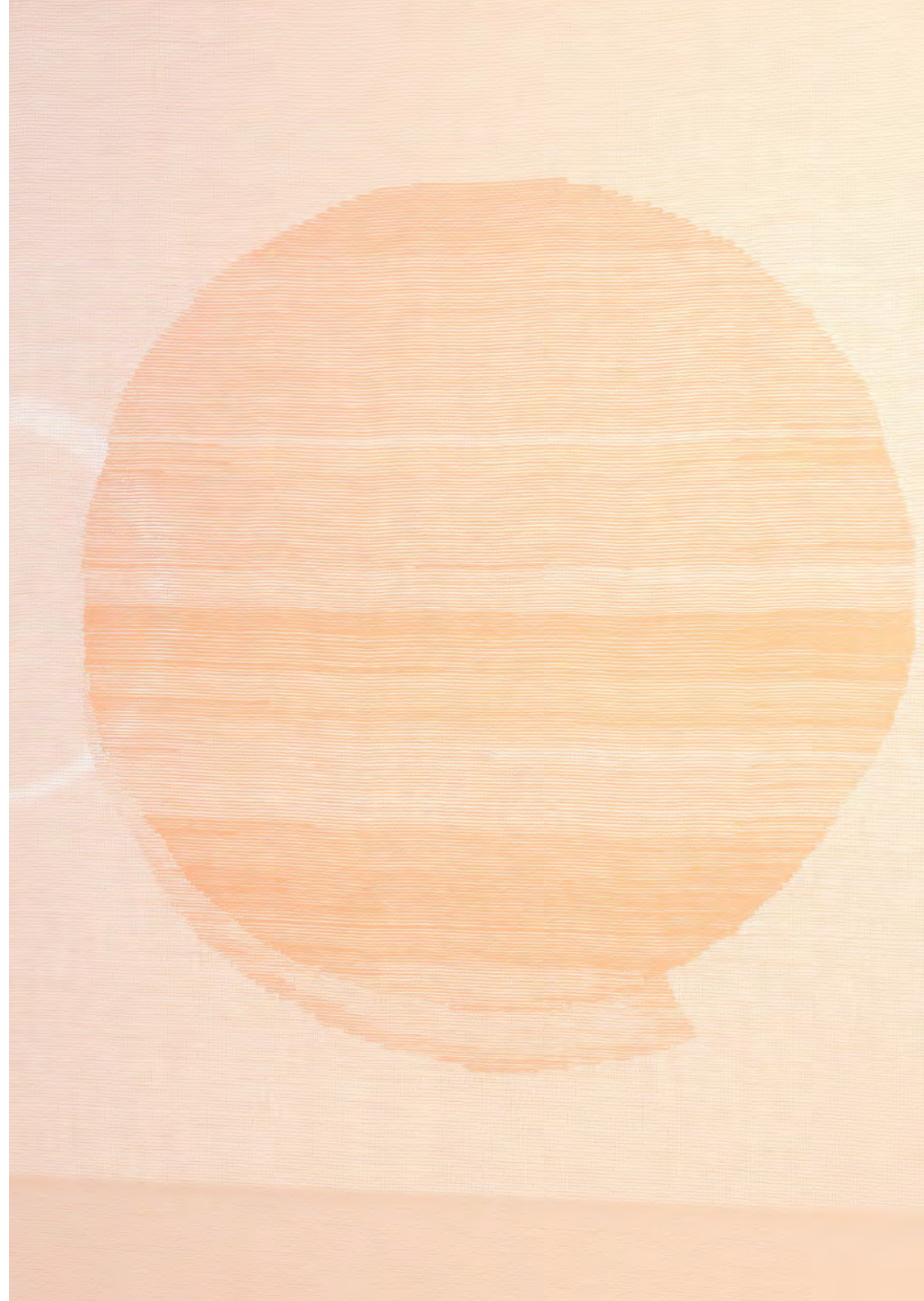
4. ja 6. Anne Törnroos,
Time 1 (2020) ja Time 2 (2020)

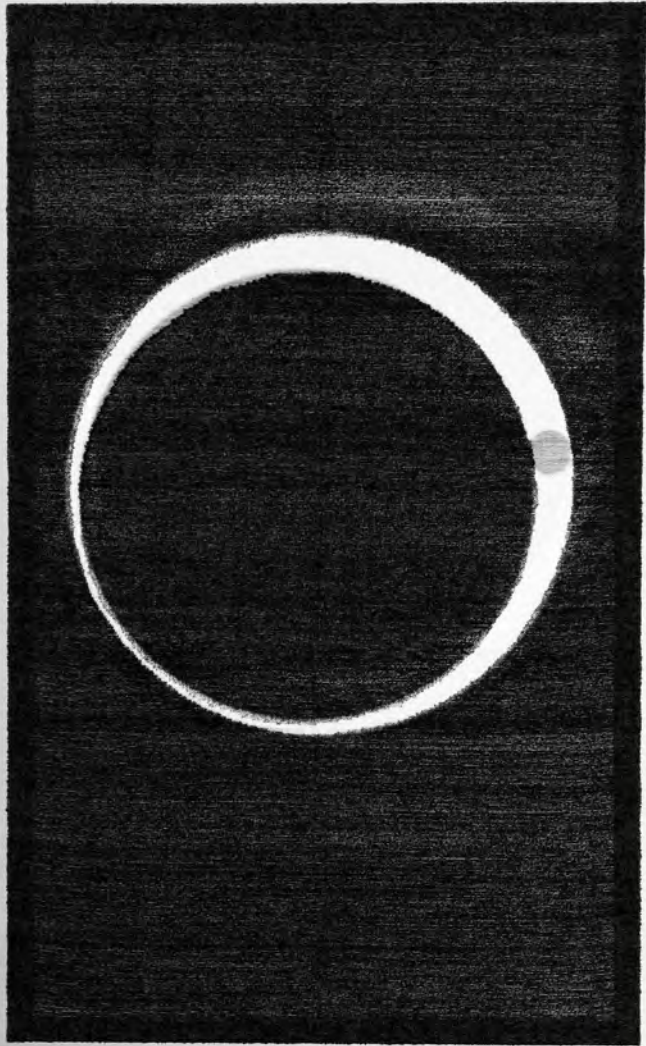

2. Noora Lehtovuori,
Kun antaudun tylsyydelle ja hiljaisuudelle huomaan olevani tässä
– vapaus ja sen paradoksaalisuus. (2020)

4. ja 6. Anne Törnroos,
Time 1 (2020) ja *Time 2* (2020)

4. Anne Törnroos, *Time 1* (2020)

5.-7. Anne Törnroos,
Time 2 (2020) ja *"Tomorrow is Another Day"* (2020)

5. Anne Törnroos,
"Tomorrow is Another day" (2020)

7

I left the train one stop too early.
Realised the next one would arrive in
an hour.

Dragged my suitcase one floor up,
then one floor down.

Shared an uncomfortable bench with
an old lady.

I ate a bag of mandarins and explored
the toilet without heated seat (or no
seat at all as someone might say).

I stared this view, I stared this view and
I stared this view.

The right stop was 7 minutes away.

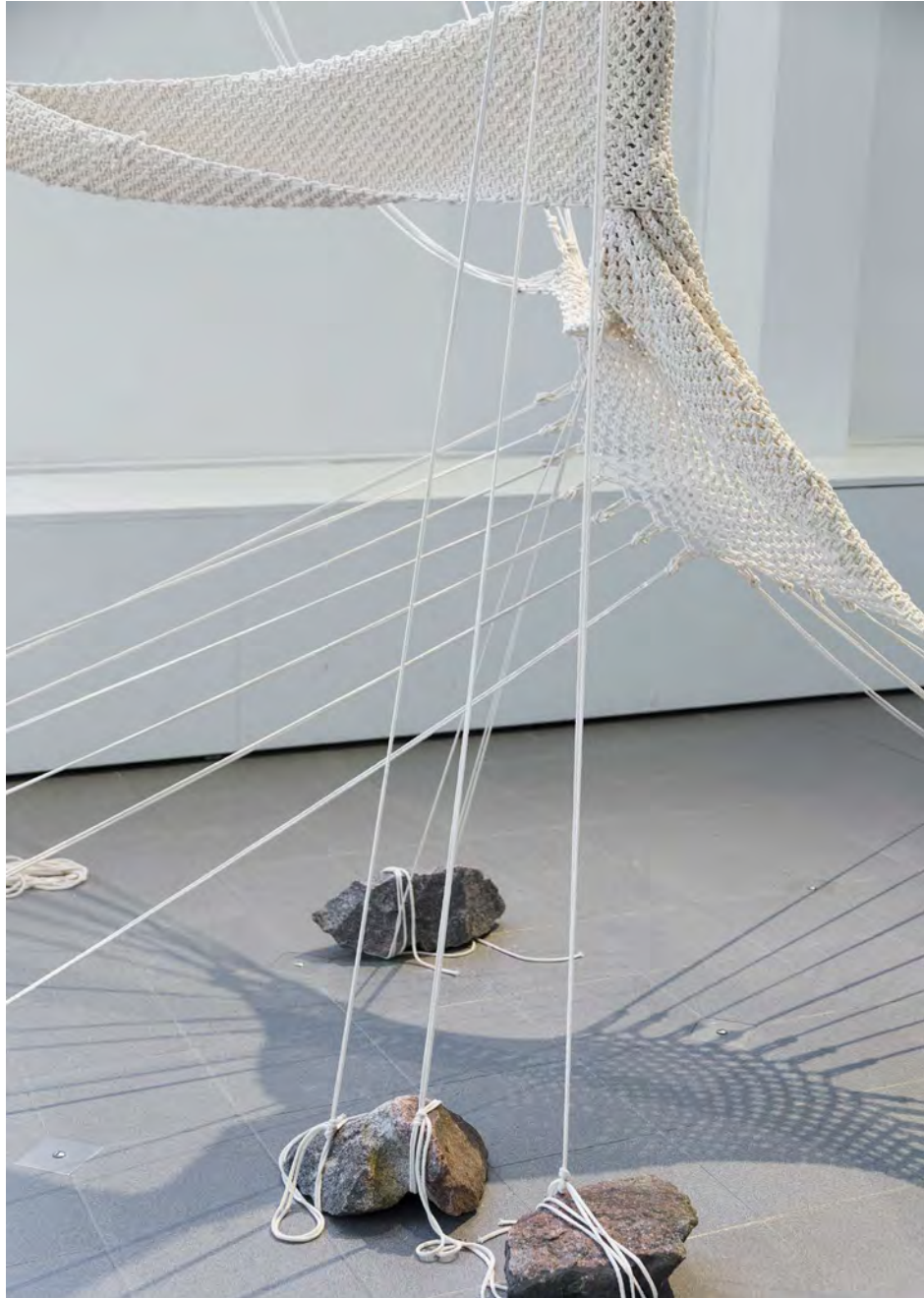
7. Anne Törnroos
A Bag of Mandarins (2020)

3. Noora Lehtovuori,

"You Are Not Myself – How Do You Know That I Do Not Know That the Fishes Are Enjoying Themselves." (2020)

2. Noora Lehtovuori (oikea ja vasen kuva)
Kun antaudun tylsyydelle ja hiljaisuudelle huomaan olevani tässä – vapaus ja sen paradoksaalisuus. (2020)

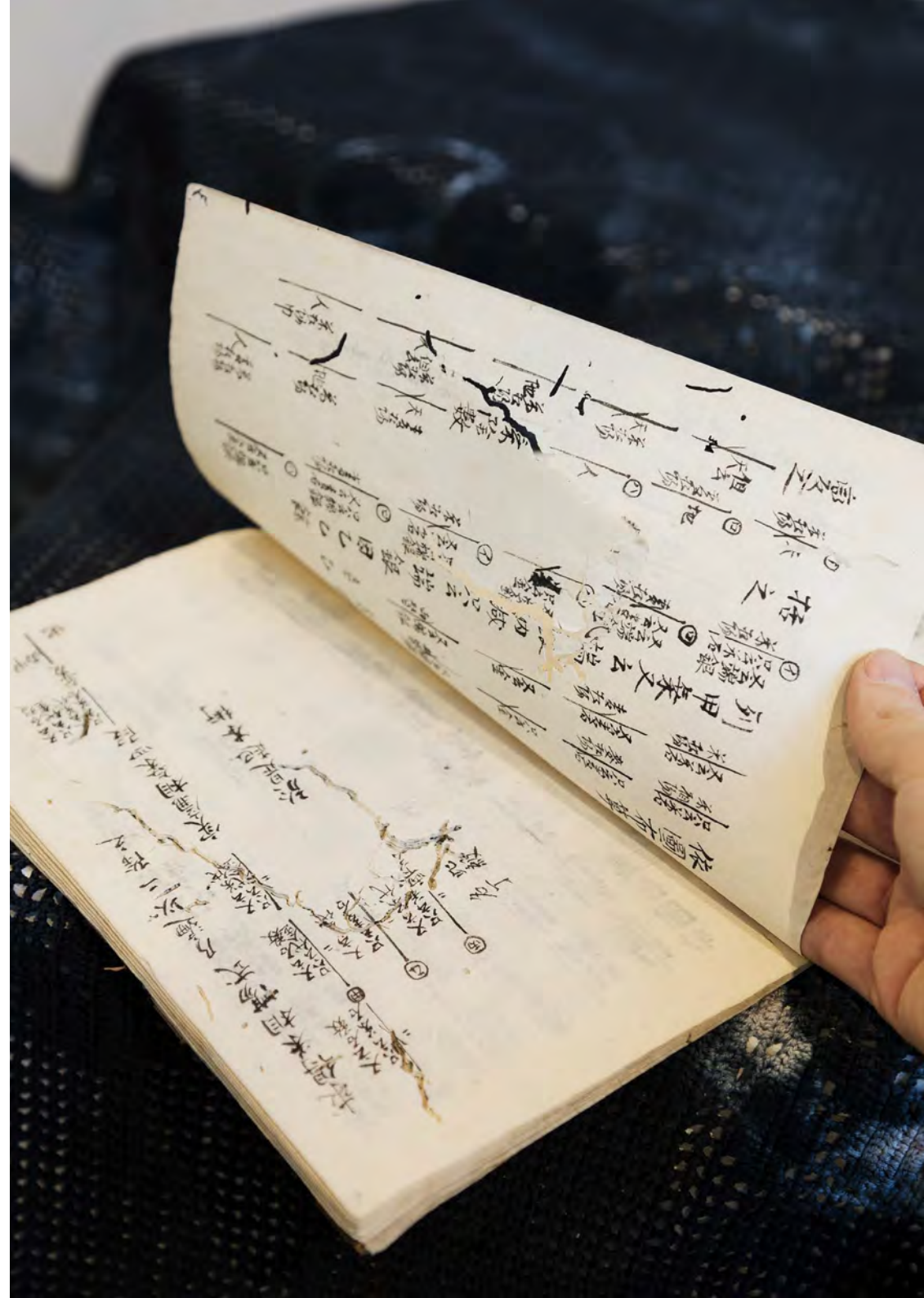
1. Noora Lehtovuori,
Sensei – Yksi joka tulee ensin (2020)

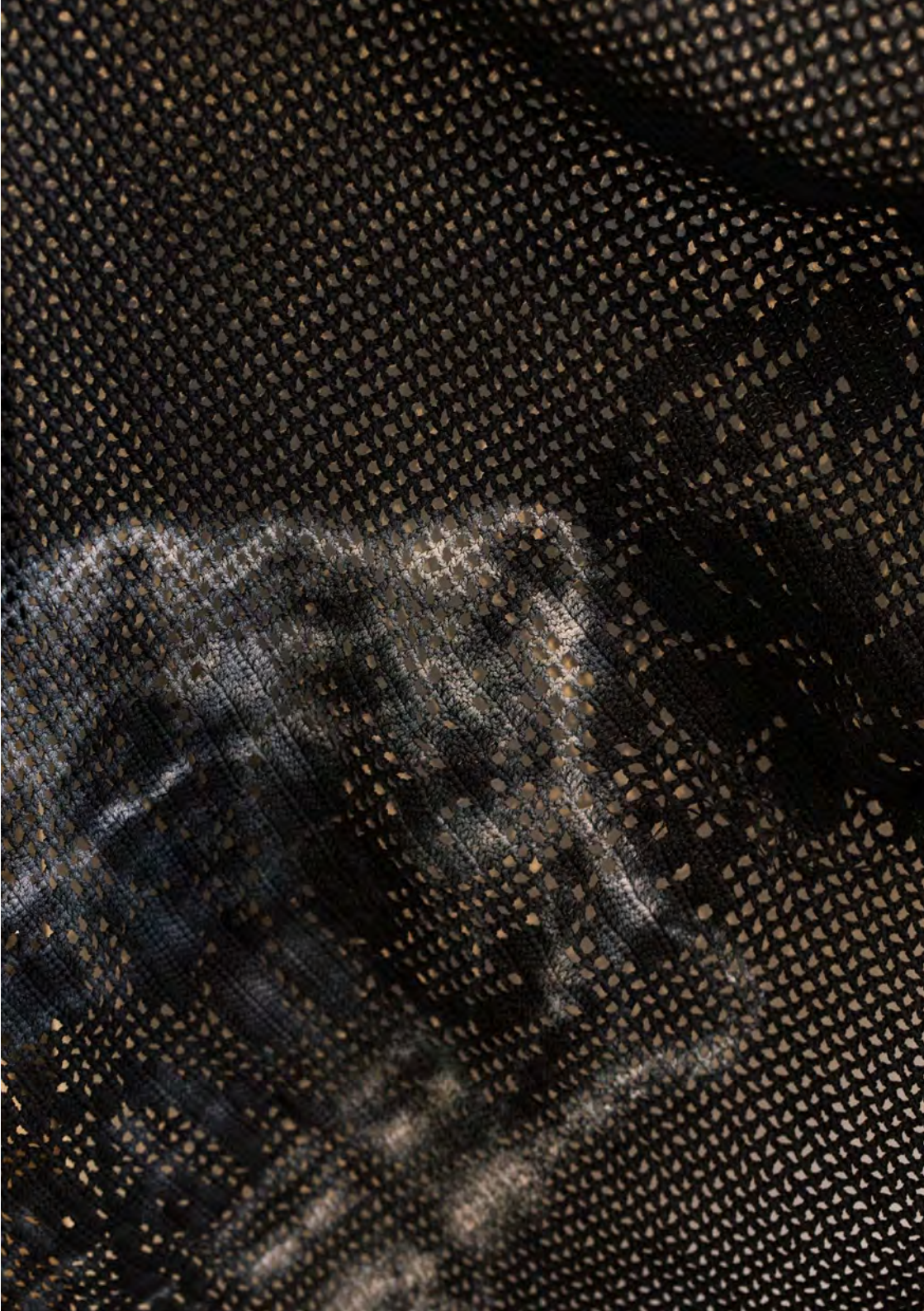
1. Noora Lehtovuori,
Sensei – Yksi joka tulee ensin (2020)

1. Noora Lehtovuori,
Sensei – Yksi joka tulee ensin (2020)

8. Noora Lehtovuori ja muut ,
Installaatio: Old Japanese School Notebooks With Carvings by Insects
(2020)

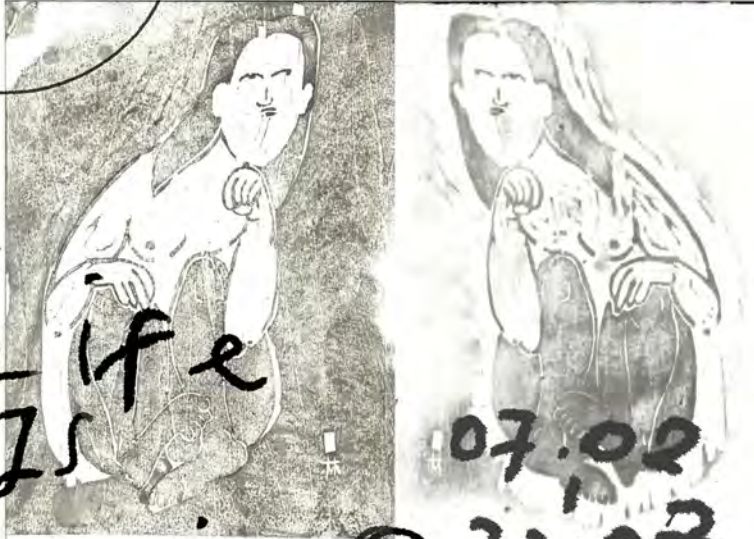
生而活

By

Noora Lehtovuori
Chih Tung Lin

Poster by Chih Tung Lin

Life
Is
Boring
Galleria 5, Oulu
07.02
23.02
2020

/ Life is Boring

Noora Lehtovuori
& Chih Tung Lin
Galleria 5, 5.-23.2.2020
Avajaiset 7.2.2020,
klo 17-19

Life is Boring on taiteilija Noora Lehtovuoren aloittama näyttelykiertros. Näyttelyissä Lehtovuori etsii ja pohtii tylsyyttä nyky-yhteiskunnassa eri taiteilijoiden/luovien alojen tekijöiden kanssa dialogissa; Kannelmässä Anne Törnroosin, Oulussa Lin Chih Tungin, Kauhavalla Oula Rytkösen ja Berliinissä Hannah Bohnenin kanssa. Taiteilijat jakavat omakohtaisen kiinnostuksen tylsyyteen ja haluavat haastaa sanan ymmärtämistä.

Näyttelykiertros 2020 on jatkoa viime vuoden Life is Dangerous – näyttelykiertueelle, joka haastoi hyvinvointiyhteiskuntaa, jossa ihmiset väistävät tylsyyttä. Tulevien näyttelyiden ytimessä on yhteistyö ja näyttelyt perustuvat vuoropuheluun. Tylsyyden on henkilökohtainen ja samalla yhteisöllinen asia, jota on tärkeää lähestyä erilaisista näkökulmista taiteelle pyhitetyssä näyttelytilassa. Dialoginen työskentely vaatii kompromisseja, tilan jakamista, uuden oppimista, luopumista, saamista, käsitteiden kirkastamista, toisen ja itsensä kohtaamista, kuuntelemista ja huomioon ottamista. Se on prosessi, jolle tekijät ovat halunneet antautua ja jonka kautta he kokevat saavansa ja löytävänsä jotain uutta ja jaettavaa.

Tylsyyden nähdään usein turhana ja poistettavana asiana nopeatempoisessa kulutusyhteiskunnassa, vaikka se tarjoaa tärkeän maaperän mm. itsetutkiskelulle, olemiselle, arvoille ja luovuudelle. Tätä maaperää on tärkeä lähestyä nyt; yksin ja yhdessä.

LIFE IS BORING // OULU GALLERIA 5, 5.2.-23.3.2020:

Tulevassa näyttelyssä Noora Lehtovuori ja Chih Tung Lin ovat kiinnostuneet syventämään eri kulttuureihin sidottua ymmärrystä tylsyydestä. Lin on kotoisin Taiwanista. Hänen ja Lehtovuoren kokemukset tylsyydestä eroavat toisistaan, mutta he ovat myös löytäneet samankaltaisuuksia niissä. Lehtovuori ja Lin ovat kiinnostaneet tutkimaan tylsyyttä jokapäiväisten aktiviteettien avulla. Heidän praktiikkansa painottaa kehollisia näkökulmia eri tilanteissa ja paikoissa sekä jokapäiväisten tapahtumien tarkasteluun.

Avainsanoja ovat tavallinen, epätavallinen, toisto, pysähtyneisyys ja harjoittelu.

Galleriatila, Galleria 5, toimii tärkeänä materiaalisena resurssina tekijöiden luovassa prosessissa ja sen lopputuloksena. Taideteokset/performanssit syntyvät galleriassa avajaisviikon aikana ja yleisön on mahdollista vieraila gallerialla luomisprosessin ja installoinnin aikana, alkaen keskiviikkona 5.päivänä helmikuuta. Viralliset avajaiset pidetään gallerialla perjantaina 7.päivänä helmikuuta, klo 17-19.

"How can we address the current changes in our societies and lives? Some say that we have come to inhabit the post-industrial condition—but what does that mean? One thing seems certain: after the disappearance of manual labour from the lives of most people in the Western world, we have entered into a culture where we no longer just work, we perform. We need to perform because that is what's asked of us. When we choose to make our living on the basis of doing what we want, we are required to get our act together and get things done, in any place, at any time. Are you ready? I ask you and I'm sure that you're as ready as you'll ever be to perform, prove yourself, do things and go places."
—Word by Jan Verwoert

TEKIJÄT

NOORA LEHTOVUORI (s.1983) on monikerroksinen taiteilija, joka löytää inspiraatiota arjen tavanomaisuudesta. Hänen ideansa muotoutuvat kyseenalaistamalla normeja ja tottumuksia, joihin ihmiset näyttävät mukautuvan helposti. Lehtovuori käyttää huumoria tarkkaillessaan yhteiskunnallista häiriötekijöitä. Projektit jättävät tilaa taiteilijan omille epäonnistumisille ja mediat vaihtelevat valokuvauksesta installaatioon, performanssiin & videoon, äänellisiin ja tekstillisiin tuotoksiin. Lehtovuori valmistui kuvataiteen maisteritutkinnolla Göteborgin yliopiston (Valand Akademin) vuonna 2018 ja laajentaa tällä hetkellä taiteellista erikoistumista kuraattorin maisteriopinnoilla Taideyliopistossa.

LIN CHIH TUNG (b. 1995) tutkii taidetta sisäisen, mielellisen ja ihmisyden välisten kerrosten kautta. Hänellä on aikaisempi koulutus psykologiasta ja hän on ollut Free Association -menetelmän seuraaja. Hahmotellessaan praktiikkaansa Lin on halukas kohtaamaan tuntemattomia, mutta inspiroivia aiheita ja esineitä sekä lukemattomia keskusteluja, jotka niissä piilevät.

Chih Tung Lin opiskelee parhaillaan Praxisin näyttelyopintojen ohjelmassa Taideyliopistossa. Hän haluaa laajentaa taiteellista näkemystään ja tutkia erilaisia rooleja taiteilijana, kuraattorina, meditoijana- sekä jotain näiden spektrien keskellä.

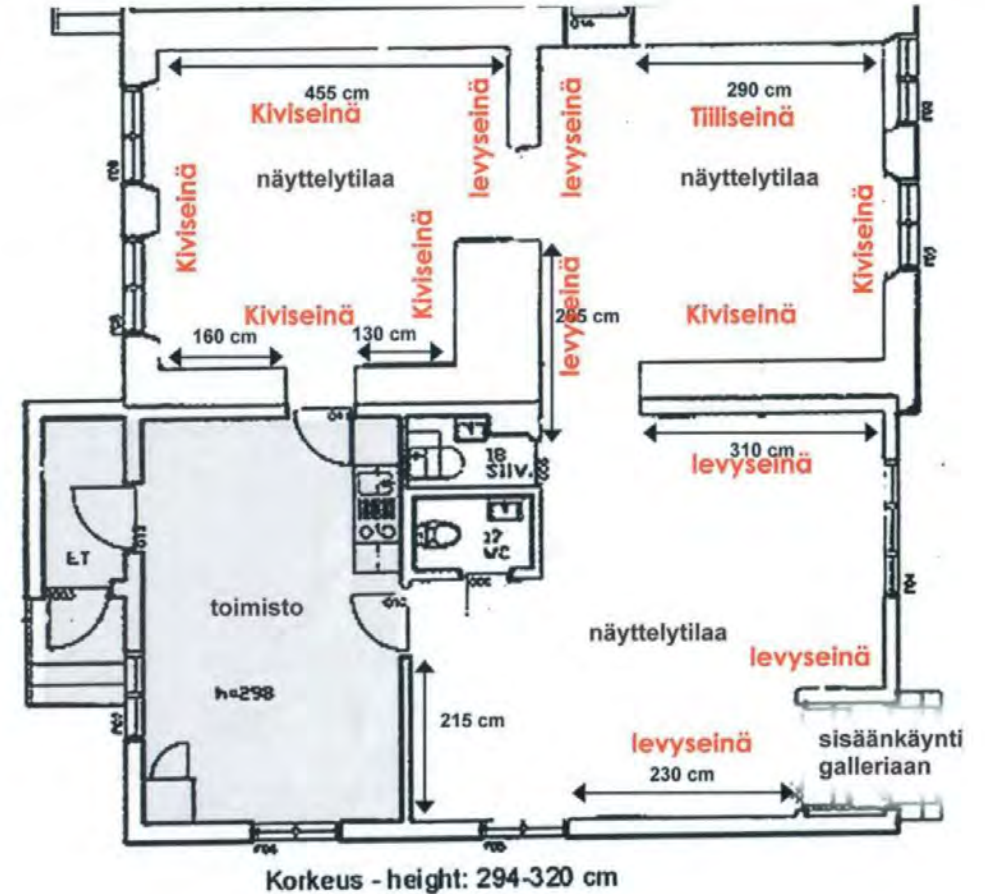
* Free Association on psykoanalyttisen terapian käytäntö. Tässä käytännössä terapeutti pyytää terapiassa olevaa henkilöä jakamaan vapaasti ajatuksia, sanoja ja kaikkea mitä tulee mieleen.

Lisätietoja / More information:

web: www.lifeisboring2020.com

IG: www.instagram.com/exhibition_lifeisboring/

FB: www.facebook.com/exhibitionlifeisboring/?modal=admin_todo_tour

Life is
Boring

07.02 -
23.02.2020

Noora Lehtovouri
Chih-Tung Lin

Minni Havas, *Life Is Boring* -kiertueeteepaita (2019).

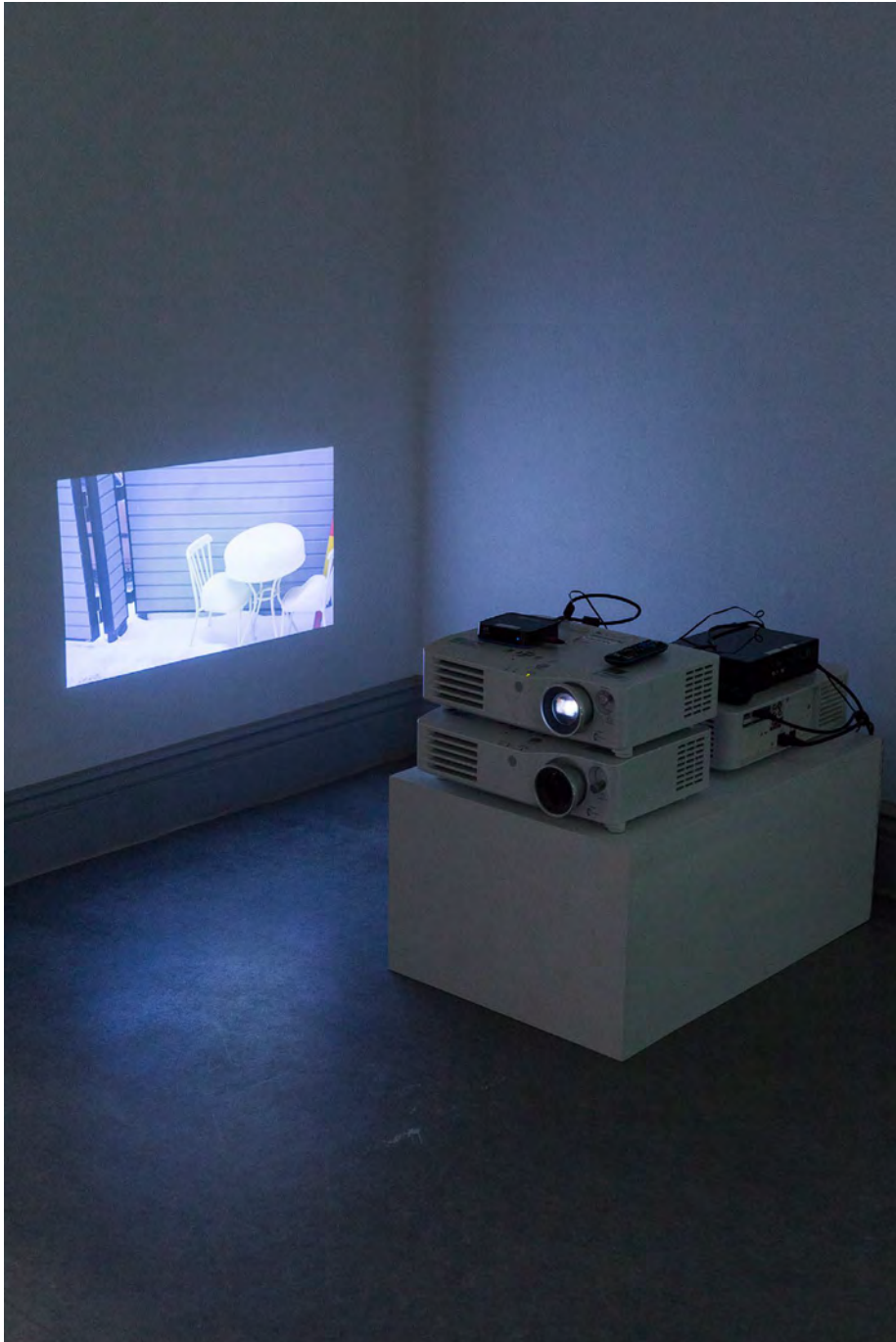

Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Life Is Boring* -näyttelyn installaatio, jossa toimiston paperinsilppuri on tuotu galleriatilaan (2020).

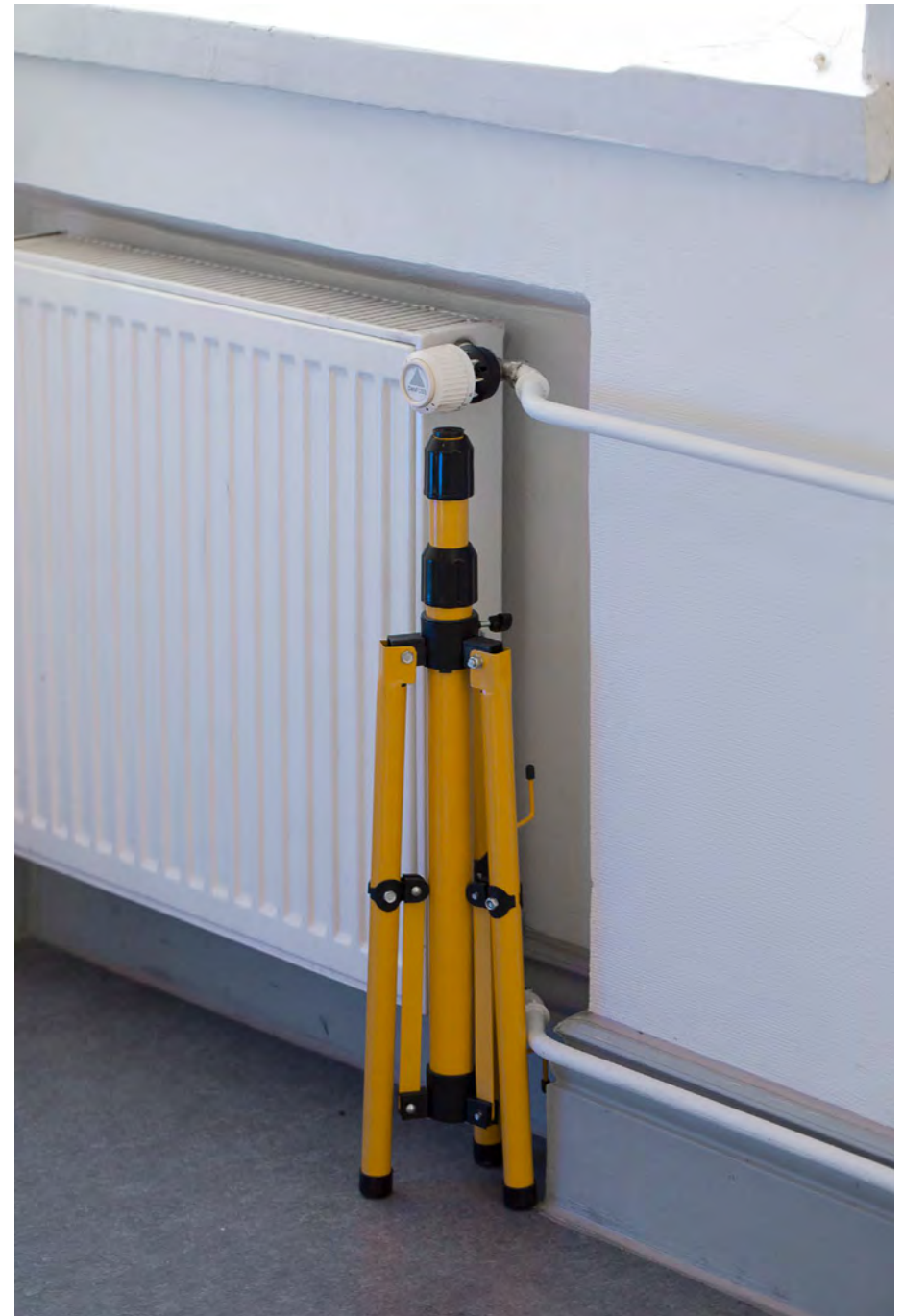
Chih Tung Lin *Staring 20 min* -videoinstallaatio (2020).

Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori,
Arkisia tylsyysharjoitteita (2020).

Vasemmalla: Chih Tung Lin ääniteos, ASMR sound in Galleria 5 (2020).
Yllä: Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, Tilallinen installaatio Galleria 5:ssä (2020).

Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori,
Tilallinen installaatio Galleria 5: ssä (2020).

Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori,
Käynnävideoita Oulusta (2019) ja tylsyydestä.

Collect projectors @ film room

Equipment recheck

floor planning

try out.

video editing

visit bars to spread posters

postponed for Tuesday morning... home screenings

Robert Wilson

Tsai Ming Liang

交遊

愛青萬歲 (199)

Vive L'Amour

Stray Dogs (2013)

Taksi receipt:

TAKSIKUITTI
 TAKSI 23 Ma09.02.20
 Auto Rek. Nro: 006-348
 Kujittaja LUOTTOKORTTI
 Kuitinno: 31544/01
 ALV 10.00% EUR 0.85
 Veroton EUR 8.55
 Summa EUR 9.40
 Veloitus 9.40 EUR
 XXXXXXXXXXXXXXX6574
 Kaytto: MC Debit
 AID: A000000004101001
 Nordea MC Debit P+
 Y-tunnus: 125768-6/4121
 IC: 6ACR699912843C2
 A-tunnus: 00023154157
 Pääte: 100025023 v6.1.0.2
 Matkan tiedot 00041

Employee Sign In Sheet

3/2/2020

In	First Name	Last Name	Time Out	Signature	Supervisor Initial
	NDORA	LEHTONOR	17:21		
	CHIH TUNG	LIANG	18:26		

18 Skype.

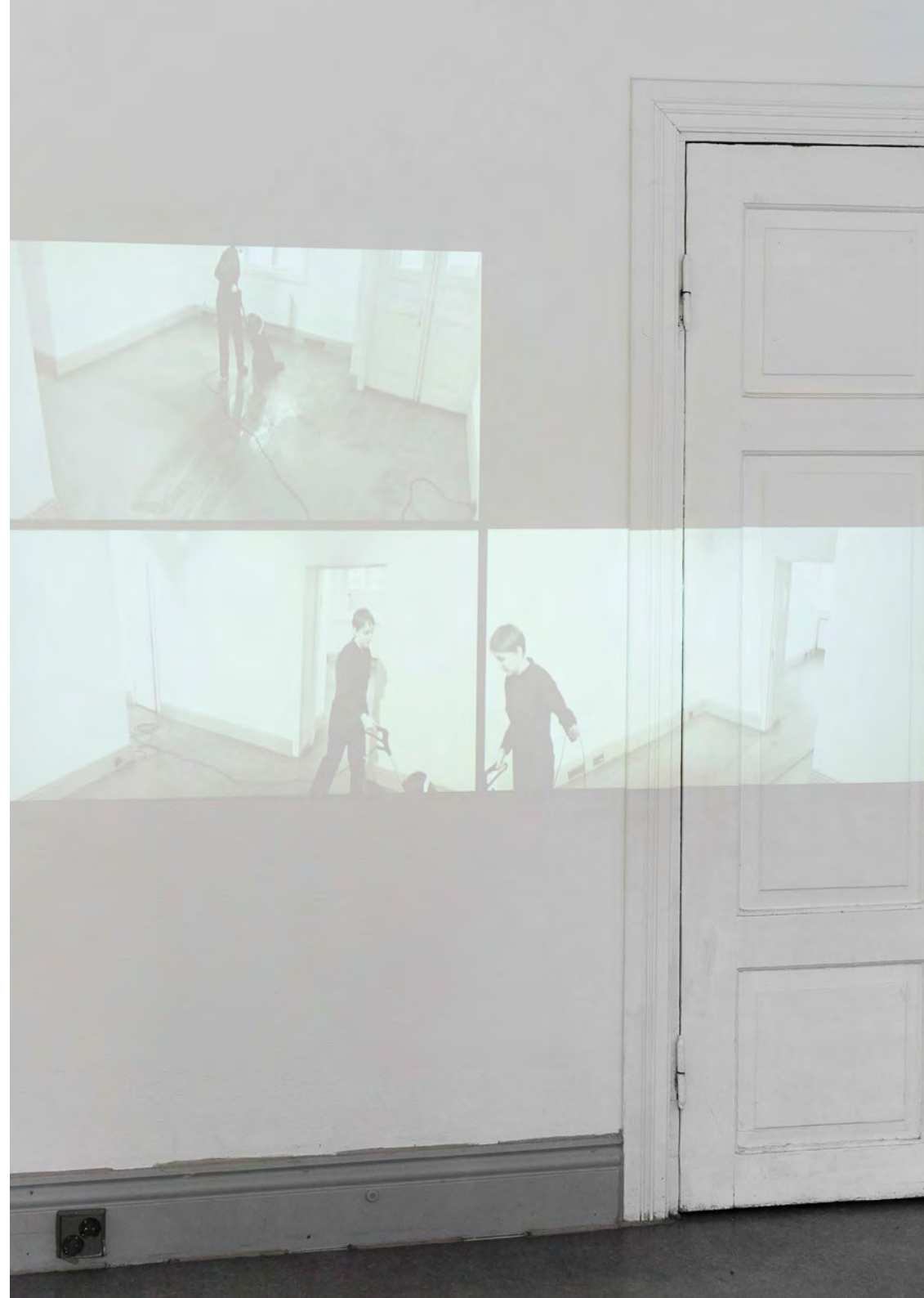
Employee Sign In Sheet

Date: 3/2/2020

Time In	First Name	Last Name	Time Out	Signature	Supervisor Initial
09:26	CHIH TUNG	LIANG	17:21		
09:26	NDORA	LEHTONOR	17:21		
09:30	Sara	Ahjo	15:07		
11:55	Sanya-Kiia	Nuortimo	18:01		

Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori,
Videoteos galleriatilan alkusiivouksesta (2020).

Chih Tung Lin,
Serigrafiatyö (2020) Galleria 5:n etuhuoneessa.

/ Life is Boring
Noora Lehtovuori
& Oula Rytönen
Kauhavan Galleria Kaari,
1.-30.4.2020

Life is Boring on taiteilija Noora Lehtovuoren aloittama näyttelykiertros. Näyttelyissä Lehtovuori etsii ja pohtii tylsyyttä nyky-yhteiskunnassa eri taiteilijoiden/luovien alojen tekijöiden kanssa dialogissa; Kannelmässä Anne Törnroosin, Oulussa Lin Chih Tungin, Kauhavalla Oula Rytönen ja Berliinissä Hannah Bohnenin kanssa. Taiteilijat jakavat omaehtoisen kiinnostuksen tylsyyteen ja haluavat haastaa sanan ymmärtämistä. Näyttelykiertros 2020 on jatkoa viime vuoden Life is Dangerous – näyttelykiertueelle, joka haastoi hyvinvointiyhteiskuntaa, jossa ihmiset väistävät tylsyyttä. Tulevien näyttelyiden ytimessä on yhteistyö ja näyttelyt perustuvat vuoropuheluun. Tylsyyden on henkilökohtainen ja samalla yhteisöllinen asia, jota on tärkeää lähestyä erilaisista näkökulmista taiteelle pyhitetyssä näyttelytilassa. Dialoginen työskentely vaatii kompromisseja, tilan jakamista, uuden oppimista, luopumista, saamista, käsitteiden kirkastamista, toisen ja itsensä kohtaamista, kuuntelemista ja huomioon ottamista. Se on prosessi, jolle tekijät ovat halunneet antautua ja jonka kautta he kokevat saavansa ja löytävänsä jotain uutta ja jaettavaa. Tylsyyden nähdään usein turhana ja poistettavana asiana nopeatempoisessa kulutusyhteiskunnassa, vaikka se tarjoaa tärkeän maaperän mm. itsetutkiskelulle, olemiselle, arvoille ja luovuudelle. Tätä maaperää on tärkeää lähestyä nyt; yksin ja yhdessä.

LIFE IS BORING // GALLERIA KAARI, 1.4.-30.4.2020:

Kauhavan näyttelyn kohdalla Lehtovuori ja Rytönen ovat pyöritelleet sanaa 'tylsyys' ja lähestyneet sitä erityisesti keskustelun ja käsitöiden keinoin, kielellisistä ja äänellisistä näkökulmista. He ovat huomanneet, että tylsyyden on tapa ottaa etäisyyttä, havahtua, hukkuu, tuhlata, eksyä ja kohdata vieras itsessä. Heitä kiinnostaa näyttelyn kohdalla pohtia: Millainen on tylsyyden vaikutus paikkasuhteisiin, normeihin, aikakäsityksiin ja ajankuvaan ja arvojen määrittämiseen? Yhteisenä tylsyyden harjoitteena he ovat voineet puuta.

Galleria Kaareen Oula Rytönen työstää ääni- ja videoteoksen, jossa Kauhavan alueella asuvat ihmiset kuuntelevat ja tarkkailevat päivittäisiä ääniympäristöjään ja jakavat niihin liittyviä rutiineja, tunteita ja ajatuksia. Teos pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi näiden kokemusten yhteyksiä työhön ja tylsyyteen ja ymmärtämään paikan roolia ja erityisyyttä näiden yhteyksien muotoutumisessa. Tämän prosessin kautta teos pyrkii myös kuvittelemaan näitä yhteyksiä uusiksi arkisen leikin keinoin. Noora Lehtovuori tuo aiemmin Helsingissä esillä olleen makramee-veistoksensa Galleria Kaareen, joka muuntuu uuden näyttelytilan arkkitehtuurin mukaan. Osana prosessia hän tutustuu Kauhavan elävään käsityöläisyysperinteeseen sekä tuo paikallisten kokemuksia kudonnasta näkyväksi näyttelytilaan tekstimuodossa.

Lisätietoja / More information:

web: www.lifeisboring2020.com

IG: www.instagram.com/exhibition_lifeisboring/

FB: www.facebook.com/exhibitionlifeisboring/?modal=admin_todo_tour

kaari
KAUHAVAN TAIDEGALLERIA

TEKIJÄT

NOORA LEHTOVUORI (s.1983) on monikerroksinen taiteilija, joka löytää inspiraatiota arjen tavanomaisuudesta. Hänen ideansa muotoutuvat kyseenalaistamalla normeja ja tottumuksia, joihin ihmiset näyttävät mukautuvan helposti. Lehtovuori käyttää huumoria tarkkaillessaan yhteiskunnallista häiriötekijöitä. Projektit jättävät tilaa taiteilijan omille epäonnistumisille ja mediat vaihtelevat valokuvauksesta installaatioon, performanssiin & videoon, äänellisiin ja tekstillisiin tuotoksiin. Lehtovuori valmistui kuvataiteen maisteritutkinnolla Göteborgin yliopiston (Valand Akademien) vuonna 2018 ja laajentaa tällä hetkellä taiteellista erikoistumista kuraattorin maisteriopinnoilla Taideyliopistossa.

OULA RYTKÖNEN (s.1996) on Helsingissä asuva esitystaiteilija, äänisuunnittelija, katsoja ja kuuntelija. Häntä kiinnostaa taiteen ja esityksellisuuden potentiaalit jokapäiväisten institutionaalisten rakenteiden kyseenalaistamisessa ja niiden varjoon jäävien todellisuuksien ja näkökulmien vaalimisessa, sekä epätodennäköisten yhteisöllisyyksien mahdollistamisessa.

Rytkösen tämän hetkiset tekemiset liittyvät pitkälti kuulematta jäävien tai tukahduttavan tiukkarajaisesti tulkittujen äänien kuuntelemiseen. Hän kokeilee ja koettelee erilaisia tapoja kuunnella, huomata, antaa ja tehdä tilaa. Tällaisten työkalujen oppiminen, tutkiminen ja jakaminen on Rytköselle keskeistä taiteen ja elämän merkityksellisyyttä ylläpitävää toimintaa.

Lisäksi hänen toimintaansa määrittää isosti kokemus tekijyyden ja katsojuuden/kokijuuden rajan hälvenemisestä. Tätä kokemusta on Rytkösestä vaikea sivuuttaa yhteiskunnassa, jossa epäusko hallittaviin, selkeärajaisiin (ihmis)subjektiin operoimiin järjestelmiin lisääntyy ja tulkinnat medioituneen itseilmaisun rajoista ja mahdollisuuksista laajenevat vaikeasti käsitettävää vauhtia.

Tällä hetkellä Rytkönen pohtii suhdettaan ruoanlaiton, keräilyn ja syömisen kinetiikkaan, on innostunut loistalouksista ja työskentelee urbaanien harhoiluharjoitteiden parissa. Hän tekee edellä mainittuja asioita ystävien, kauhujen, vieraiden ja muiden kanssa, kautta ja toimesta. Hän ei ole, eikä toimi yksin.

yle **YLEX VIERAANA**
NOORA LEHTOVUORI
& OULA RYTKÖNEN

TOISTA + LISÄÄ JONOON LATAA TIEDOSTO

Miksi välttellemme tylsyyttä niin kovasti? Voisiko tylsistyminen ehkä jopa joskus olla meille hyödyksi? Entä onko koronapandemia pakottanut meistä jokaisen nyt kohtaamaan tylsyyden silmästä silmään? Tylsyyttä teoksissaan käsitelleet taiteilijat Noora Lehtovuori ja Oula Rytkönen yhdistivät voimansa *Life Is Boring* -näyttelykiertueella ja saapuivat Etusivun vieraiksi keskustelemaan tylsyydestä.

<https://areena.yle.fi/audio/1-50504863>

LIFE IS

BORING

Noora LEHTOVUORI
and Hannah BOHNEN

1.10.-10.10.2020

/ Life is Boring

Noora Lehtovuori
& Hannah Bohnen
At Galerie Pleiku, 1.-10.2020
Opening 30th of SEP,
7PM-9PM

Life is Boring is an exhibition tour initiated by artist Noora Lehtovuori. In the exhibitions Lehtovuori is looking for and reflecting on boredom in contemporary society in collaboration with various artists and creators: in Kannelmäki with Anne Törnroos, in Oulu with Chih Tung Lin, in Kauhava with Oula Rytönen and in Berlin with Hannah Bohnen. The artists share a mutual interest in boredom and want to challenge the common perception of the word. The exhibition tour 2020 is a continuation of the Life is Dangerous exhibition tour in 2019, which challenged the society where people evade boredom.

Working together is at the core of these exhibitions and they are based on dialogue. Boredom is a personal and at the same time a communal matter, and it is important to test it from different angles in an exhibition space which is dedicated to art.

As a method, dialogue requires compromises, sharing space, learning, surrendering, receiving, clarifying concepts, confronting, listening, and considering another and oneself. It is a process that we, as agents, have wanted to embark on, which we feel will give something new and shared to us, but also to others, and to multiply through it. Boredom is often seen as a useless and eliminable issue in a fast-paced consumer society, even though it provides an important breeding ground, for example, for introspection, being, values and creativity. It is important to approach this ground now, alone and together.

LIFE IS BORING // EXHIBITION IN BERLIN AT GALERIE PLEIKU, 1.10.-10.10.2020:

What do trivial moments tell us about boredom and how can one reflect them within art?

The Life is Boring exhibition at Galerie Pleiku has been created through a year-long dialogue between Noora Lehtovuori and Hannah Bohnen. The artists found a common ground in their fascination with boredom. Mundane somewhat trivial things to which they gave an inverse meaning while considering the relationship between time and the way of being in the world. The exhibition includes everyday scenes from a mountain in Iceland written by Noora Lehtovuori as well as a sound piece based on the movement of water recorded on the same mountain. For the exhibition space Hannah Bohnen presents sculpted surfaces reflecting the phenomenon of tendrils perversion. The repeated movement of this natural geometric occurrence is also described in her animated video piece.

Special thanks for:

Alex Williamson, Jonas Fischer, Riku-Pekka Kellokoski, Rooftop press & Misa Asanuma, Maija Joensuu

In association with:

OPENING
30.9.2020
7pm-9pm

STÄLLETS PLACER
Eugen-Schönhaar-Straße 6a,
10407 Berlin

STÄLLETS Ö
opening hours:
tue-sat 3pm-7pm

ISOKYRÖ
KYRÖ
DISTILLERY
COMPANY
FINLAND

TAIDE-
YLIOPISTO
KUVATAIDEAKATEMIA

galerie pleiku

galerie pleiku

ISOKYRÖ
KYRÖ
DISTILLERY
COMPANY
FINLAND

THE ARTISTS:

NOORA LEHTOVUORI (b.1983) is a multilayered artist who finds inspiration in the mundane of the everyday. Her ideas take shape by questioning the norms and habits that we seem to naturally adapt. The projects leave room for her own failures and use humour when observing a societal annoyance. Her media varies from still photography to installation, film, sound and text.

She graduated with a Master of Fine Arts degree from Valand Academy, Gothenburg University in 2018 and is expanding her artistic field with the curatorial master studies in University of the Arts Helsinki.

HANNAH BOHNEN (b.1989) lives and works in Kiel. Bohnen creates sculptures and installations which explore the temporal phenomena of movement that permeate our daily life. Her work considers the uncertain moments of ephemeral action, adopting dynamic materials and flowing forms as a vocabulary to communicate the evanescent and almost imperceptible life of casual gestures. The artistic intervention serves as a memory of the fleeting and gives permanence to what is otherwise transient.

THE CATALOGUE OF WORKS:

Noora Lehtovuori

1. *Vuorella, Auf dem Berg, On the Mountain , 2020*

Text by Noora Lehtovuori, translation by Hannah Bohnen (German) , Alex Williamson

(English)

2. *Water sound and the wall drawing*

Sound installation, Looped

Edited by Riku-Pekka Kellokoski

Hannah Bohnen

- 3.-5. *Tendrill Perversion, 2020*

100 x 150 cm, Lacquered MDF

6. *Loop the Loop, 2020*

Steel, TV, Animated 3D Model by Alex Williamson

Minni Havas

7. *Life is Boring -tour tshirt (2019)*

Minni HAVAS has made our tour t-shirt. It's a same time an art piece.

Here is the information about the work:

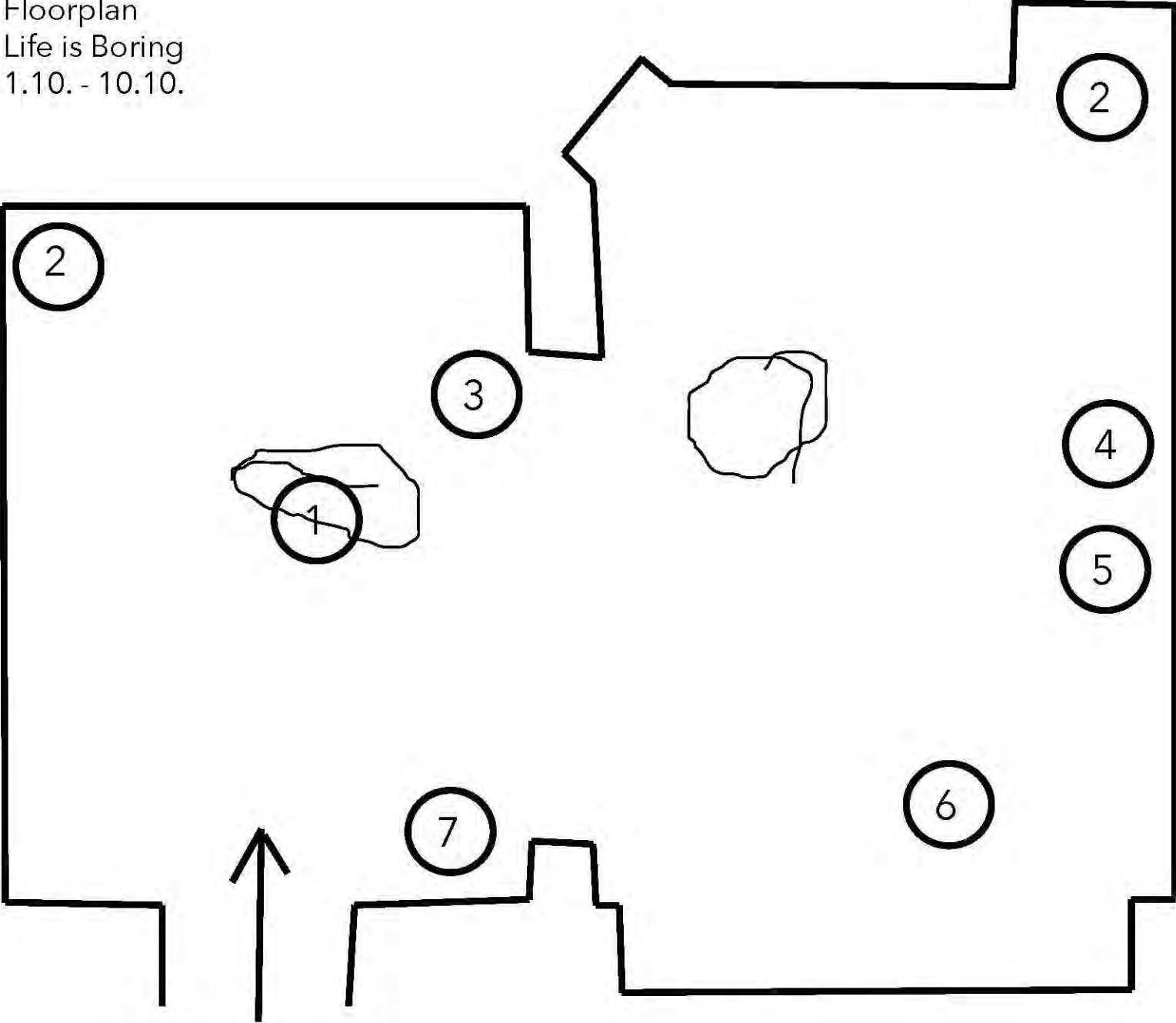
- Limited edition 60

- Artwork; the small reward goes to Minni Havas

- Price 49 €

- Made of 100% organic Fairtrade cotton

Floorplan
Life is Boring
1.10. - 10.10.

Galerie pleiku sijaitsee Eugen-Schönhaar-Strasse 6A Prenzlauer Berg Berliinissä.

Nimilistat ja käsidesi Gallerie pleikussa 2020.

2. Noora Lehtovuori, *Water sound and the wall drawing* (2020)

1. Noora Lehtovuori,
Vuorella, Auf dem Berg, On the Mountain (2020)

2. Noora Lehtovuori,
Water sound and the wall drawing (2020)

1. Noora Lehtovuori,
Vuorella, Auf dem Berg, On the Mountain (2020)

7. Minni Havas,
Life is Boring –tour tshirt (2019)

4.-6. Hannah Bohnen,
Tendrils Perversion (2020) ja *Loop the Loop* (2020)

6. Hannah Bohnen,
Loop the Loop (2020)

4-5. Hannah Bohnen,
Tendril Perversion 1-2 (2020)

3. Hannah Bohnen,
Tendril Perversion
(2020)

Hannah Bohnen dokumentoi näyttelyä Gallerie pleikussa.

KUVALUETTELO

KIRJALLINEN OSUUS:

Sivu 15, Kuva installaatiostani *In Betweens* (2017) Demo-ryhmänäyttelystä Galleri Formatista Malmöstä vuonna 2017. Kuva: Noora Lehtovuori (2017).

Sivu 17, Lina Selanderin soolonäyttelystä *This Misery of Light* Göteborgin Konsthallista 2016–2017. Kuva: Göteborg Konsthall.

Sivu, 24 Valokuvia Islannin SÍM-taideresidenssissä ajalta (helmikuu 2018). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori.

Sivu 25, Stillkuvia *Life Is Dangerous* -musiikkivideosta, jonka on ohjannut Hugo Jouxte (Julkaistu Youtubessa, 29.11.2017). Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.youtube.com/watch?v=KvuLjvTI6E>

Sivu 39, Instagram-kuvat *Life Is Dangerous* -Instagram-tililtä. Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/BwZzgWIBYlw/>, <https://www.instagram.com/p/B0TBD-khsAM/>

Sivu 40, Sari Palosaaren teos *It's a silent agent doing its thing*, 2016–2019, kivet, äänetön halkaisuaine, löydetyt esineet. Valokuvaaja: Titus VerheRakas tylsyytys / In Praise of Boredom - Instagram-tililtä (2019). Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/Bz82nLDBkOR/>

Sivu 41, Emma Jääskeläinen *Bob* (2017) Rose Asiagon kalkkikivi, 30x40x18 cm. Valokuvaaja: Pauli Tapola, Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.damnmagazine.net/calendar/emma-jaaskelainen-kiasma-commission-kordelin/>

Sivu 42, *Life Is Dangerous* - Instagram-tililtä (2019). Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/B1Obm4qBkeK/>

Sivu 44, Instagram-kuva postikorttien kirjeenvaihdosta *Life Is Boring* -Instagram-tililtä (2019). Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/B4SsPhOhxC/>, <https://www.instagram.com/p/B4UNswqBrSl/>

Sivu 57, Anne Törnroosin tekemä kartta *Life Is Boring* -Instagram-tililtä. Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/B7SRliKhXHO/>

Sivu 60, Kuva *Life Is Boring* -Instagram-tililtä, jossa muistutetaan, että töihin ei saa koskea (2020). Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/B7ilMesBPL/>

Sivu 63, Minni Havas *Life Is Boring* -teepaita (2019). Kuva: Minni Havas

Sivu 64, Pia Camil, *Telón de Boca* (2018) 12 x 15 metrin kokoinen installaatio koostui käytetyistä bänditeepaidoista sekä integroidusta kaiuttimista. Valokuva: Ramiro Chaves, Courtesy of Museo Universitario del Chopo, 2018. Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://piacamil.me/Telon-de-Boca>

Sivu 71, Hannah Bohnen Instagram-kuva dialogistamme, jota kävimme julkisesti keskiviikkoisin *Life Is Boring* -Instagram-tilillä (2020). Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/CD0x7Jdlu2S/>

Sivu 72, Jonas Fischer, *Life Is Boring – juliste* (2020) julkaistu *Life Is Boring* - Instagram-tilillä (2020). Valokuva: Jonas Fischer. Viitattu 27.3.2020. Haettu osoitteesta: <https://www.instagram.com/p/CFGuF4whBlb/>

TAITEELLINEN OSUUS:

Sivut 82–83, Minni Havas, *Life Is Boring* -kuvitus (2019).

LIFE IS BORING 9.1.–31.1.2020, Kanneltalon galleria

Sivu 90, Noora Lehtovuori, *Life Is Boring – juliste* (2020).

Sivu 95, Minni Havas, *Life Is Boring -kiertue-teepaita* (2019) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 96, Minni Havas, *Life Is Boring -kiertue-teepaita* (2019) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 97, Anne Törnroos, *Time 1 ja Time 2* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 98, Anne Törnroos, *Time 1 ja Time 2* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 99, Noora Lehtovuori, *Kun antaudun tylsyydelle ja hiljaisuudelle huomaan olevani tässä – vapaus ja sen paradoksaalisuus*. (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 100, Anne Törnroos, *Time 1 ja Time 2* (2020). Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 101, Anne Törnroos, *Time 2* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 102, Anne Törnroos, *Time 1* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 103, Anne Törnroos, *Time 1* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 104, Anne Törnroos, *Time 2* (2020) ja *“Tomorrow is Another Day”* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 105, Anne Törnroos, *“Tomorrow is Another Day”* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 106, Anne Törnroos, *“Tomorrow is Another Day”* (2020) ja *A Bag of Mandarins* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 107, Anne Törnroos, *A Bag of Mandarins* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 108–109, *Life Is Boring* -näyttelyn installaatiokuva Kanneltalon galleria (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 110–111, Noora Lehtovuori, *“You Are Not Myself – How Do You Know That I Do Not Know That the Fishes Are Enjoying Themselves.”* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 112–113, Noora Lehtovuori, *Kun antaudun tylsyydelle ja hiljaisuudelle huomaan olevani tässä – vapaus ja sen paradoksaalisuus*. (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 114–115, Noora Lehtovuori, *Kun antaudun tylsyydelle ja hiljaisuudelle huomaan olevani tässä – vapaus ja sen paradoksaalisuus*. (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 116–117, Noora Lehtovuori, *Sensei – Yksi joka tulee ensin* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 118–119, Noora Lehtovuori, *Sensei – Yksi joka tulee ensin* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 120–121, Noora Lehtovuori ja muut, *Installaatio: Old Japanese School Notebooks With Carvings by*

Insects (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 122, Noora Lehtovuori ja muut, *Installaatio: Old Japanese School Notebooks With Carvings by Insects* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 123, Anne Törnroos, *Time 2* (2020) Kanneltalon galleria. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

LIFE IS BORING 5.2–23.2.2020, Galleria 5

Sivu 124, Chih Tung Lin, *Life Is Boring – juliste* (2020).

Sivut 128–129, *Life Is Boring -näyttelyn installaatiokuva Oulun Galleria 5:stä* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 130, Minni Havas, *Life Is Boring -kiertueetepaita* (2019) Oulun Galleria 5:ssä. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 131, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Life Is Boring -näyttelyn installaatio, jossa toimiston paperinsilppuri on tuotu galleriatilaan* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 132–133, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Staring 20 min -videoinstallaatio* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 134–135, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Staring 20 min -videoinstallaatio* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 136, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Staring 20 min -videoinstallaatio* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 137, Chih Tung Linin ja Noora Lehtovuoren pieni väliin tulo Galleria 5:ssä (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 138–139, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Arkisia tylsyysharjoitteita* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 140, Chih Tung Linin ääniteos, *ASMR sound in Galleria 5* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 141, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Tilallinen installaatio Galleria 5: ssä* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 142–143, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Tilallinen installaatio Galleria 5: ssä* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 144–145, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Kännykkävideoita Oulusta (2019) ja tylsyydestä*. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 146–147, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, Työsuunnitelma sekä kortisto sisään- ja uloskirjautumisista Galleria 5:ssä* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 148–149, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, *Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, Työsuunnitelma sekä kortisto sisään- ja uloskirjautumisista Galleria 5:ssä* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 150–151, Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori *Chih Tung Lin ja Noora Lehtovuori, Videoteos galleriatilan alkusiivouksesta* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 152–153, Chih Tung Lin, *Serigrafiatyö* (2020) Galleria 5:n etuhuoneessa. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori

(2020).

LIFE IS BORING 2.4–29.4.2020, Galleria Kaari

Sivu 157, Noora Lehtovuori ja Oula Rytönen YLEX:n haastattelussa *”Noora Lehtovuori ja Oula Rytönen vieraana: ”Voisiko tylsä ollakin mielenkiintoista?”* Valokuva: YLEX. Haettu (25.3.2022) osoitteesta: <https://areena.yle.fi/audio/1-50504863>

LIFE IS BORING 1.10–10.10.2020, Gallerie pleiku

Sivu 158, Jonas Fischer, *Life Is Boring – juliste* (2020).

Sivut 162–163, Hannah Bohnen Gallerie pleikun -pohjapiirros (2020).

Sivut 164–165, Katukuvia ympäristöstä: Gallerie pleiku sijaitsee Eugen-Schönhaar-Strasse 6A Prenzlauer Bergissä Berliinissä). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 166–167, Sisääntulo Gallerie pleikuun: Nimilistat ja käsidesi korona-aikana vuonna 2020. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 168–169, Noora Lehtovuori, *Water sound and the wall drawing* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 170–171, *Life Is Boring -näyttelyn installaatiokuva Gallerie pleikusta* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 172, Noora Lehtovuori, *Vuorella, Auf dem Berg, On the Mountain* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 173, Noora Lehtovuori, *Water sound and the wall drawing* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 174, Alex lukemassa Noora Lehtovuoren, julkaisua *Vuorella, Auf dem Berg, On the Mountain* (2020).

Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 175, Minni Havas, *Life is Boring -tour tshirt* (2019). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 176, Hannah Bohnenin metallisia koristeita. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 177, Noora Lehtovuori, *Water sound* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 178, Hannah Bohnenin *Tendrill Perversion 1–2* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 179, Kaiuttimien johdot Gallerie pleikussa. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 180–181, Hannah Bohnen, *Tendrill Perversion 1-2* (2020) ja *Loop the Loop* (2020)

Sivu 182, Sähkövalo Gallerie pleikussa. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 183, Hannah Bohnen, *Loop the Loop* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 184, Hannah Bohnen, *Tendrill Perversion 1–2* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivu 185, Hannah Bohnen, *Tendrill Perversion 3* (2020). Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 186, Hannah Bohnen dokumentoi näyttelyä Gallerie pleikussa. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

Sivut 187, Hannah Bohnen pakkaa töitään Gallerie pleikussa. Valokuvaaja: Noora Lehtovuori (2020).

